

Değerli okurlar

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ»

dergisi Yazı Kurulu ve Yazı Konseyi, derginin enternasyonal kolektifi Yeni Yılınızı içtenlike kutlar, Size, ailenize ve yakınlarınıza sağlık ve mutluluklar diler.

1984 yılı barış yılı olsun! Nükleer savaş tehlikesini ortadan kaldırma, silahlanma yarışını sınırlandırma ve silahsızma yolunda etkin adımlar atıldığı bir yıl olsun! 1984 yılı dünya sosyalist sisteminin yeni yeni başarılar elde ettiği, tüm halkların özgür ve bağımsız gelişme hakkı için, emekçilerin demokratik ve sosyal kazanımları için, komünist ülkülerimizin utkusu için savaşımında yeni yeni başarıların sağlandığı yıl olsun!

YENİ ÇAĞ

1 (235)
Ocak
1984

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
xx: Yıl başladı, çatışma şiddetleniyor	3
<i>Mikis Theodorakis</i>	
Sanat barışın ve ilerlemenin hizmetinde olmalıdır	14
<i>Antonio Dias Lourenco</i>	
Eğer tutuklanırsan yoldaş	20
<i>Zahe Tanin</i>	
Yığınların güvenini kazanmak için	26
xx: TUDEH Yurtdışı Komitesi'nin çağrısı	28
xx: Komünistlerin çalışmasının ana anlamını yeniden değerlendirme	29
<i>Raul Valdes Vivo</i>	
Küba: İşçi erkinin çeyrek yüzyılı	54
<i>Refik Samhun</i>	
Lübnan'a yapılan Amerikan-NATO saldırısı neyi gösterdi	64
xx: Baskı ve koşuşturmalara karşı	73
xx: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 1983 yılında ele aldığı ana konular	75

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin çağrısı	83
xx: TKP 5. Kongresi'ne kardeş partilerden gelen kutlama mesajları	85
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma	92

xx: TKP Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölümü nedeniyle partimize gelen baş-sağlığı mesajları	98
xx: TKP ile AKP arasında üst düzeyde bir görüşme yapıldı	108
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi Merkez Komitesine mesajı	108
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Portekiz Komünist Partisi 10. Kongresi'ne mesajı	109
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Alman Komünist Partisi 7. Kongresi'ne mesajı	111

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ»

dergisinin Yazı Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvator, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSİYON TARİHİ: 2 Aralık 1983

YAZIŞMA ADRESİMİZ: BOX 16367
S 10327

Stockholm
İSVEÇ

Yıl başladı, çatışma şiddetleniyor

1983 yılı sona erdi. Şimdi gelişmelerin en azından bir ön değerlendirmesi yapılabilir. 1983, nasıl bir yıldır? Geçen yılın olaylarına bakarak, 1984'ten haklı olarak neler bekleyebiliriz?

Bu sorular birçoklarınca soruluyor. Ve, elbette, herbiri bunları kendi bildiğince yanıtlıyor, çünkü herşeyden önce herbiri geçmiş kendi kişisel çıkarları ve halkının deneyimi, umutları ve özlemleri açısından değerlendiriyor. Doğaldır ki, bu değerlendirme aynı zamanda, büyük ölçüde kişinin günümüz dünya-sındaki toplumsal savaşımın hangi kutbunda yeraldığına bağlıdır.

Ancak, görüş ve değerlendirmelerin çeşitliliğini geniş ölçüde belirleyen özgül gerçekliklerin tüm çeşitliliğine karşın, yeryüzündeki tüm insanların yaşamsal çıkarları üzerinde etki yapan geniş uluslararası ilişkiler alanı vardır. Bu, insanlığın hayatta kalması veya yok olmasının belirlendiği bir alan, barış ve savaş güçleri arasındaki global çatışmadır.

1970'lerde, halklar uluslararası yumuşamanın daha da derinleşmesine büyük umutlar bağladılar. Onların düşüncelerinde yumuşama politikası, nükleer tehdidin kaldırılmasıyla, barış koşulları içinde yaşamayla, son derece keskinleşmiş toplumsal ve günlük yaşam sorunlarını çözme olanağıyla sıkıca bağlanı-yordu. Ne yazık ki, sonraki dönemde, özellikle 1983'te uluslararası ilişkilerin evrimi farklı bir yön izledi. İnsanoğluna, kendini askersel çatışmalarla param-parça olmuş bir dünyanın ortasında bulma tehlikesinin, öldürücü silahların boyunduruğu altında boğulma tehlikesinin daha da ciddileşmesini getirdi. 1983 yılı, uluslararası iklimde hızlı bir kötüleşmeye tanık oldu. Aynı zamanda, bu, termonükleer kırım tehdidine karşı tüm anakaralarda savaşımın belirgin bir yükselişini gören, barış güçlerinin, aynı şekilde, emperyalist saldırganlığa karşı direnişte yığınların eylem birliğinin daha da güçlendiği bir yıldır.

AÇIK SALDIRI POLİTİKASI

Halkların derin endişeyle izlediği dış politikadaki olumsuz değişmelerin kökleri ve nedenleri nelerdir? Bu değişmeler herşeyden önce, aşırı gerici emperyalist güçlerin, başta ABD emperyalizminin, onun askersel endüstri kompleksinin burjuva sistemiyle sosyalizm arasındaki çatışma sorununu, kapitalizmin tarihin akışı içinde yitirdiği konumları tekrar ele geçirme sorununu dünyayı savaşın eşiğine iterek çözme açık gayretinden ileri gelmektedir.

Bu güçler, egemenliklerini genişletmek amacıyla askersel güce başvurmak, sosyalizm ve kurtuluş hareketlerinin karşısına çıkarak, sosyalist ülkeler üzerinde askersel üstünlük sağlamak ve emperyalizmin politik ve ekonomik hegemonyasını dayatmasını engelleyen askersel stratejik dengeyi bozmak istiyorlar. 1983 yılı bu tasarının gerçekleştirilmesinde özel öneme sahip bir yıldır.

Hatırlanacaktır, Ronald Reagan'ın ABD Başkanlığına seçilmesini sağlayan güçler, «ABD'nin Sovyetler Birliği'ne karşı politikasının ana amacı, askersel üstünlük»ü sağlama işine giriştiler. Aynı zamanda, dünyada Amerikan tarzı «düzenin sağlanması» yönünde geniş boyutlu bir özgül politik, ekonomik ve askersel önlemler programı oluşturdular.

Washington'un zaten çok büyük olan silahlanma yarışı harcamaları birden fırladı. 1981 mali yılında 160 milyar dolara vardı, 1982'de 187 milyar dolara ve 1983'te 245 milyar dolara vardı; son olarak, 15 Eylül 1983'te ABD Kongresi Senato ve Temsilciler Meclisi, 1984 yılı askersel bütçesi için 280 milyar dolarlık rekor bir toplamı onayladı.

Askersel amaçlar için ayrılan bu muazzam fonlar, bir «uzun süreli» nükleer savaş başlatma görüşü, ABD gericilerinin beslediği sonul «utku»nun kazanılabileceği hayali doğrultusunda gerekli maddi kaynakların oluşturulmasını sağlıyor. ABD, bu «utkuyu» garantilemek için, füzelere karşı yeni savunma sistemlerinin ve uzay silahlarının yaratılmasını olduğu gibi, tüm silahlı kolların yeniden donatılması ve modernleştirilmesi, vurgu «ilk vuruş» silahlarında olmak üzere öncelikle stratejik silahların modernleştirilmesini öngören, kendini «yeniden silahlandırma» amaçlı özgün bir program çizdi. Aynı amaçla, yüksek isabet kaydetme yeteneğinde bin nükleer başlık taşıyabilecek yüzlerce «MX» roketinin geliştirilmesi, denenmesi ve konumlandırılması, 20 «Trident» denizaltısı, yüzlerce bombardıman uçağı vb. üretilmesi planlandı. Bu gelişmiş silahlarla yapılacak bir «ilk vuruş»un ABD'yi «yara almaz» kılacağı, karşılığında cezasını görmeden sosyalist ülkelere karşı saldırıda bulunma ve dünyayı, kaderi emperyalizmin isteklerine bağlı olacak bir rehine haline dönüştürme yeteneğine kavuşturacağı hesaplanıyor.

Geçen yıl Washington bu hesaplarında Batı Avrupa'ya yaklaşık 600 orta menzilli nükleer roket yerleştirmeye başlamaya birincil önem verdi. Bu açıkça Sovyetler Birliği üzerinde stratejik üstünlük sağlamaya yönelik bir girişimdi, çünkü, aynı sınıftan Sovyet roketleri ABD topraklarına kadar varmazken,

ABD orta menzilli roketleri Sovyet topraklarının içlerine kadar ulaşabilir. Böylece, Pentagon bu roketleri, aynı şekilde, şimdi var olan ileri konumlandırılmış silahlar artı İngiliz ve Fransız nükleer güçlerini, ABD'nin Avrupa'yla «sınırlı» kalacak bir nükleer savaş konseptine tamamen uygun olarak ABD'yi çatışma alanı dışında tutacak bir «ilk vuruş» silahı rolüne çıkarmak amacındadır.

Böylece gerçekte, Reagan yönetimi 1981-1983 yıllarında yürütülen Avrupa'da silah yarışının durdurulması görüşmelerini torpillemeye koyulmuştur. ABD daha önce imzalamış olduğu SALT-2'yi geri çevirdi, stratejik silahlarda sınırlandırma ve indirim yapılması üzerine görüşmeleri büyük bir isteksizlik ve gecikmelerle yürütüyor ve nükleer silah denemelerinin tam ve genel yasaklanması, konvansiyonel silahların diğer ülkelere teslim ve satışının sınırlandırılması, Hint Okyanusu'nda askersel faaliyetin kısıtlanması ve başka birçok sorun üzerindeki görüşmelere dönmeyi reddediyor.

Geçen yıl Washington'un tüm dış politika faaliyeti, ABD'nin NATO bağlaşıklarını «Atlantikçilik» bağlarıyla daha sıkı bağlama, onları antisovyetik, anti-komünist «haçlı seferlerine» daha derinlemesine katma ve kaynaklarını NATO'nun askersel potansiyelini artırmada harekete geçirme amacına yönelikti.

Yedi önde gelen kapitalist devletin son tepe toplantısı (Villiamsburg, 28-30 Mayıs 1983) bu açıdan anlamlıdır. Esas olarak ekonomik sorunları ele alan önceki konferanslardan farklı olarak, bu toplantı askersel politika üzerine özel bir açıklama kabul etti. Açıklama sahtece formüle edilmiş bir alternatif öne sürüyor, eğer Cenevre görüşmelerinde (ABD tarafından sabote edilen anlaşma sağlanamazsa «ilgili ülkelerin, önceden planlandığı gibi 1983 yılı sonunda Avrupa'ya ABD sistemlerini konumlandırmaya gideceklerini» dile getiriyordu.

Açıklamada, ABD'nin emperyalist çıkarları, toplantıda temsil edilen kapitalist ülkelerin «güvenlikleri» sorununa» global bir temelde» yaklaşımları gerektiğinin belirtilmesiyle de kendini ortaya koydu. Askersel varlığını dünyanın her tarafına yayan, kendi «güvenliğini» koruma bahanesiyle diğer ulusların işlerine karışmak ve saldırgan maceralar için gittikçe daha fazla köprübaşları kuran ABD'nin kendisidir. Ve şimdi, bu «global» yaklaşımın sadece NATO bağlaşıklarınca değil, aynı şekilde Japonya ve Güney Kore'ce de benimsenmesini istiyor. Biçimlenmekte olan, Güney Doğu Asya ve Pasifik bölgelerinde istikrarsızlaşma tehlikesini artıracak bir Washington-Tokyo-Seul politik eksenidir.

Başı çeken kapitalist güçlerin stratejisi ortak açıklamalar yayınlamakla sınırlı değildir. 1983'te, gelişme eğiliminin işlerine gelmediği yerlere, militaristlerin tanımlı, doğrudan «askersel gücün yansıtılması» öne çıktı. ABD'nin devrimci Grenada'yı işgali, Washington «barış yapımcıları»nın gerçek yüzünü dünyaya gösterdi. Uluslararası normları ve bağımsız ülkelerin egemenliğini

hiçe sayan küstahça davranışları, dünya çapında sert tepkilere neden oldu ve ABD'nin en yakın bağlaşıklarınca da olumsuz karşılandı. ABD'nin, küstahça, mazur görülemez, dünya çapında giriştiği zorbalık ve eşkiyalık eylemleriyle karşı karşıyayız. Reagan takımının hükümet politikası düzeyine yükselttiği kuvvet kullanımı, dünya barışına, ABD emperyalizminin zor yoluyla «yaşamsal çıkarlar»ı alanına kattığı her*ülkeye yönelik bir tehdittir. Ve şimdi, Avrupa'ya yerleştirilmekte olan roketlerin düğmesi işte bu takımın parmakları altındadır.

Washington ve bağlaşıklarının desteğinde karşı-devrimci artıklardan paralı eşkiya çetelerinin oluşturulduğunu herkes biliyor. Bunların saldırı hedefleri arasında Nikaragua, El Salvador, Angola, Mozambik, Afganistan ve Kamboçya yer alıyor. Pentagon'un militarist aktifliği artıyor. 1983'te Nikaragua açıklarına düzenilerce savaş gemisi yığdı, bu ülkeyi ve El Salvador'u ABD birliklerinin doğrudan istilasıyla tehdit ediyor. Orta Amerika'da saldırgan davranışlar, Grenada'nın işgali ve sosyalist Küba'ya karşı tehditler, bunların tümü birbiriyle bağlıdır. Washington, Şili ve Güney Afrika faşist rejimlerini içine alacak ve bölgede yoğun jandarmalık görevini üstlenecek bir Güney Atlantik askersel bağlaşıklığını oluşturmaya hazırlanıyor. Malvinas (Falkland) adalarında bir NATO atom üssü projesi de planın bir parçasını oluşturuyor.

Kuzeydoğu Afrika ve güney Asya'daki yaklaşık yirmi kadar gelişmekte olan ülkenin çıkarlarını etkileyen emperyalist askersel faaliyetlerin çapı genişledi. 1981 başlarında Washington, ABD'den binlerce kilometre uzaktaki bu bölgeler için Centcom'un, yani askersel Merkez Kumandanlığı'nın oluşturulduğunu duyurdu. Böylece Washington'un «işine gelmeyen ülkelere karşı nükleer silah kullanma tehdidi ortaya çıktı; bu, ABD Ordusu Genel Kurmay Başkanı General Edward Meyer tarafından bir Güney Kore ziyareti sırasında yapıldı.

«Gövde gösterisi» Uzak Doğu'da askersel «varlığı» aracılığıyla ve ABD ve diğer NATO ülkelerinin Lübnan'a açık silahlı karışması ve emperyalist güçlerin Suriye üzerine ortak askersel baskısı şeklinde yapılıyor. Çad ve Lübnan konularına değinirken, Fransız Uluslararası İlişkiler Enstitüsü direktörü Dominique Moisi'nin «Fransa sömürgecilik çağının bitişinden bu yana uluslararası alana askersel olarak hiç bu çapta katılmamıştı»⁽¹⁾ demesi rastlantı değildir.

Bu olgular, kapitalist dünyayı bölen derin çelişiklere karşın, ABD'deki en gerici grupların diğer emperyalist ülkelerdeki eş güçlerle sınıfsal temelde birliği amaçladığının kanıtıdır. Yeni «kutsal ittifak» sosyalizme, sosyal ve kurtuluş hareketlerine nefret kışkırtmaya çalışıyor. Bu grupların tarihsel gidişi silah gücüyle durdurma ve sömürü üzerine temellenmiş bir düzeni koruma ve sağlamlaştırma özemleri, onları Washington'un stratejisinin kuyruğuna takılmaya ve onun hıkdeyicisi olarak davranmaya sevk ediyor.

Burjuva propagandası ABD'nin saldırgan askersel politikasını, Sovyetler Birliği'nin efsane türünden «tehdit»ine bir «yanıt», NATO'nun savunmasını

⁽¹⁾ «International Herald Tribune», 21 Eylül 1983.

daki «yara alınabilecek açıklar»ın kapatılması vb. olarak sunuyor. Elbette isteyen olguları zevkine göre çarpıtabilir veya görmezlikten gelebilir, ama bu onları daha az gerçek hale getirmeyecektir. Amerikan usulü barış, zorbalık, kendi iradesini dayatma ve dünyayı nükleer savaşın içine sürüklenme anlamına gelmektedir.

Ancak, 1983'ün olumsuz olayları tüm barışa ve yaşama değer verenlerce haklı kaygıyla karşılsa da, yeni bir dünya yangınına önlemenin gerçekleştirilebilir olduğuna inancı kaybetmek için bir neden oluşturamazlar. Görünümü isabetle değerlendirebilmek için iki politik çizgi – savaş ve barış çizgisi – arasındaki çatışmadaki başlıca dengeyi görmek önemlidir. İlkinin tarafında tarihsel geleceği olmayan bir avuç tekeli ve askersel, politik «şahin» vardır. Diğeri ise, sosyalist ülkelerden güçlü ve sıkı destek gören tüm anakaralardan milyonlarca insan tarafından desteklenmektedir. Nesnel olarak bu milyonların yaşamsal çıkarları sosyalizmin amaçlarıyla tamamen üst üste düşmektedir. Ancak elbette bu, tüm iyi niyetli insanlarca kavrandığı anlamına gelmiyor. Eğer tüm barış güçleri karşılıklı anlayışa ve eylem birliğine ulaşırsa (1983 yılı gelişme eğiliminin bu yönde olduğunu gösteriyor) dünya barışı korunacaktır.

Barış taraftarlarının kötümserliğe kapılmaları için hiçbir neden yoktur. Çünkü herşeyden önce 1983'ün en önemli bir yönü de sosyalist ülkeler topluluğunun daha da güçlenmesi, barışın korunmasında daha aktif bir politika yürütmesi ve dünya çapındaki savaş karşıtı hareketin gücünü kanıtlaması, hiç te tükenmemiş bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koymasıdır.

SOSYALİZM BARIŞIN KALESİDİR

Geçen yılda ABD, uluslararası alandaki ana hedefine ulaşma, yani sosyalizm üzerinde askersel üstünlük sağlama doğrultusunda bir ilerleme kaydetmeyi başaramadı. Askersel gücünü sınırsızca artırmaya karşın, sosyalist ülkelere karşı ekonomik, psikolojik ve diplomatik şantaj ve baskı politikasına karşın bunu başaramadı. Sovyetler Birliği ve bağlaşıkları, her koşul altında askersel-stratejik dengeyi koruyacak ekonomik, bilimsel ve teknolojik potansiyele sahiptir.

Ne ki gittikçe daha fazla yığınsal kırım silahı üretme ve yığma yarışması bir yıkımdır. Sadece insangücü ve maddi kaynakların anlamsızca harcanması yükünün daha da büyümesine ve global felaket tehdidinin daha da artmasına yol açmaktadır. Bu politika sosyalist topluluğun ve diğer dünya halklarının çıkarlarıyla çatışmaktadır. Bu nedenle sosyalist ülkeler hükümetleri savaşla doğru gidişi durdurmak ve silahsızlanmayı başlatmak için her çabayı gösteriyorlar.

Sosyalist ülkeler 1983 yılına, bütün yıl boyunca sürececek barış ve silahsızlanma için gayretli eylemlerle başladılar. Ocak ayının başında Prag'da toplanan

Varşova Antlaşması ülkeleri Politik Danışma Komitesi, Politik Deklarasyonu'nda, çizgisinin uluslararası ilişkilerde bir çıkış yolu bulmayı ve barışı ve uluslararası güvenliği güçlendirmeyi amaçladığını açıklıkla dile getirdi.

Deklarasyonda şöyle deniyor: «Bir nükleer savaşı başlatmayı ve kazanmayı düşünmek çılgınlıktır. Bir başladıktan sonra, nükleer savaşta kazanan olmayacaktır. O, kaçınılmaz olarak tüm halkların yokolmasına, çok büyük yıkıma, uygarlığın ve bir bütün olarak yeryüzünde yaşamın yokolmasına yol açacaktır.»⁽²⁾

Buradan şu çok önemli politik sonuç çıkıyor: Nükleer bir savaşın engellenmesiyle tüm ülkeler ilgilenmelidir. Bu doğrultuda 1983 Prag Politik Deklarasyonu, Varşova Antlaşması Örgütü ve NATO bloku üyesi devletleri arasında barışçı ilişkilerin korunması ve karşılıklı olarak silahlı güç kullanmama üzerine bir antlaşma imzalanması önerisini içeriyordu.

Bu, sonuç alıcı görüşmeler yapılması için bir güven atmosferine yolu döşeyebilecek tarihsel önemde bir girişimdir. Tüm hükümetlerin nükleer savaşı reddetmekte anlaşmalarını sağlamayı, bu reddi tüm uluslararası ilişkiler sisteminin içine katmayı ve silahsızlanarak, bunu desteklemelerini ve garanti etmelerini amaçlamaktadır. Bu, emperyalizmin saldırı politikasına karşı savaşımın yüksek önemde bir çizgisi, doğrudan SBKP'nin Barış Programı'ndan kaynaklanan ve sosyalist topluluk ülkeleri kardeş partilerince aktif desteklenen bir çizgidir.

Ama uluslararası ilişkilerde sosyalist ve emperyalist ülkeler çizgilerinin arasındaki çatışma, 1983'te, tartışmalı konuların çözümünün araç ve yollarına ilişkin özgül bir niteliği aydınlığa kavuşturdu.

Bir tarafta ABD hükümeti ve bağlaşıklarının görüşme masasında tek yanlı avantajlar sağlama gayreti anlaşma olasılığını dışlıyor. Diğer tarafta, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin esnekliği ve somut konularda uzlaşmaya hazır oluşları var. Ve bu, hiç bir şekilde zayıflık işareti değildir, onların günün politik gerçeklerini tanıdıklarının kanıtıdır.

Her uzlaşma bilindiği gibi karşılıklı ödün vermek demektir. Eğer ödünler karşılıklı değil de tek taraflı olursa, her iki tarafın da kabul edebileceği bir anlaşma olamaz. Ve ödünlerin olmadığı yerde de, birbirinden farklı ya da birbirine karşı çıkarların uyumlaştırılması olanaksızdır.

Uluslararası politikada karşılıklı ödünlerin sonul amaçları, sosyalist topluluk ülkelerince açıklıkla ve her hangi tarafsız bir kişinin de farkedebileceği gibi akla yatkın ifadelerle tanımlanmıştır. Bunlar dünya barışının korunması, eşitlik ve eşit güvenliktir. Sosyalist ülkeler işte bu temel konulardan kalkarak kabul edilebilir uluslararası çözümler arıyorlar. Onlar, genel silahsızlanmaya, nükleer silaha başvurmamaya, bunların derhal yasaklanması ve yığınaklarının yok edilmesine ilişkin sorunların hızla ve etraflıca çözümüne hazırdırlar. Ne

(2) «Pravda», 7 Ocak 1983.

ki, bunlar tek taraflı olarak çözülecek sorunlar değildir. Bu nedenle yapılabilecek tek şey, soruna tam bir çözüm getirmeyen, ama amaca doğru kısmi, dönemsel ve kimi zaman dolaylı yoldan ilerlemeyi gözetmeler de, nükleer ve askersel tehlikeyi azaltmaya yardımcı olacak anlaşmalar aramaktır.

Geçen yılın olayları keskin sürtüşme koşullarında bile öne çıkan konuların çözümünde diplomatik araçlara ümitsizlikle bakılamayacağını gösterdi. Madrid toplantısının 1983 Eylülünde olumlu sonuçlanması, diyalog ve karşılıklı anlayıştan yana çizginin kayda değer bir başarısıydı.

Karşılıklı kabul edilebilir anlaşmalar için yoğun araştırma yürütürken sosyalist topluluk ülkeleri işte buradan yola çıkıyorlar. Geçen yıl Sovyetler Birliği, Varşova Antlaşması Örgütü'nün diğer üyeleriyle ortak adımlar atarak, askersel, cepheleşmeyi azaltmaya, silahlanma yarışını sınırlandırmaya yönelik birçok önemli girişimde bulundu.

Ne yazık ki, Sovyetler Birliği'nin yapıcı önerileri karşı taraftan aynı yapıcılıkta yanıtlar alamadı. Washington, Bonn, Londra ve Roma mantığın sesine kulak vermeye yanaşmadılar; FAC, İngiltere ve İtalya topraklarına ABD orta menzilli roketlerinin yerleştirilmesine başlandı. Böylece «Pershing-2» ve kanatlı roketlerin Avrupa kıtasında boy göstermesi oldu bittiye getirildi.

SBKP MK Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Yuri Andropov'un açıklamasında işaret ettiği gibi durumun tüm yönlerini dikkatle tartarak, Sovyet yönetimi bir dizi gerekli önlem almayı kararlaştırdı. ⁽³⁾

ABD eylemleriyle Avrupa'da nükleer silahların sınırlandırılması görüşmelerinde karşılıklı kabul edilebilir bir anlaşmaya ulaşma olanağı ortadan kaldırdığından ve bu koşullarda görüşmelerin sürmesinin sadece ABD ve diğer NATO üyesi bir dizi ülkenin Avrupa ve uluslararası güvenliği dinamitlemeye yönelmiş eylemlerini gizlemeye yarayacağından, Sovyetler Birliği bu görüşmelere daha fazla katılmayı olanaksız gördü.

SSCB'nin Avrupa kesimine Sovyet orta menzilli nükleer silahlarının konumlandırılması üzerindeki moratoryum kaldırıldı. Demokratik Alman Cumhuriyeti ve Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti hükümetleriyle varılan anlaşma uyarınca, bu ülkeler topraklarına uzun menzilli operatif taktik roketlerin konumlandırılması için hazırlıkların hızlandırılması yönünde adımlar atıldı.

ABD roketlerini Avrupa'ya yerleştirerek Sovyetler Birliği için nükleer tehdidini artırdığından, bu koşullar karşısında aynı tür Sovyet silahları okyanus bölgelerine ve denizlere konumlandırılacak. Bu silahlar, Avrupa'ya yerleştirilmekte olan ABD roketlerinin Sovyetler Birliği ve bağışlıkları üzerine getirdiği tehdide aynısıyla cevap veren niteliklerde olacak. Açıklamada SSCB ve sosyalist topluluğun diğer ülkelerinin güvenliğini korumaya yönelik başka önlemlerin de alınacağı belirtiliyor. ⁽⁴⁾

⁽³⁾ «Pravda», 25 Kasım 1983.

⁽⁴⁾ «Pravda», 25 Kasım 1983.

Halklar, şu veya bu hükümeti öncelikle eylemleriyle değerlendirirler. 1983'ün başlangıcında, ABD yönetiminin 'politikasının daha iyiye gidebileceği hayaline kapılmış olmalar, işlerin günümüzde olduğu yeri gelişmelerin ışığında daha uyanık kafayla görmelidir. Görülmemiş bir silahlanma yarışı, açık saldırı eylemleri, ince provokasyonlar, canice komplolar ve azgın bir anti-komünizm bugün Washington'un insan düşmanı politikasının bileşenleridir. Günümüzde halkların yazgısının belirleyicisi rolüne soyunanlar, yeryüzünde sosyalizme yer olmadığını açıkça ilan edecek kadar ileri gittiler.

ABD gizli servislerince 1 Eylül gecesi Sovyet hava sahasına gönderilen bir Güney Kore uçağı yardımıyla uygulanan canavarca provokasyon sadece, anti-sovyetizmle gözleri kararmış Washington'un moral veya politik sınır tanımadığını açıkça gösterdi. Provokasyonun hemen ardından, halihazırda dağ gibi olmuş ABD cephaneliğine yeni silahlar eklemek için çok büyük ödenekler sağlayan eşi görülmedik bir askeri bütçeyi hızla Kongre'den geçirmesi çok az kişiyi şaşırttı.

Bugün emperyalizmin yürüttüğü politika, hem ekonomik olarak gelişmiş, hem de çoğu gelişmekte olan ülkede silahlanma harcamalarının artmasını teşvik ediyor. İkinci gruptaki ülkelerde, toplumsal gelişme için harcanabilecek çok büyük kaynakları yutan kendi askersel-sanayi alanları ortaya çıkıyor. Bu politika gelişmekte olan ülkelerin bağımlılığının daha da artmasını getiriyor ve güvenlikleri ve egemenlikleri için bir tehdit oluşturuyor. Silahlanma yarışıyla sadece sosyalist ülkeleri değil, gelişmekte olan ülkeleri de tüketmek tasarlanıyor ve sosyalizmin gelişmekte olan ülkelere enternasyonalist yardımlarını durdurma gibi sinsi bir emel besleniyor.

Ne ki, emperyalistlerin emelleri potansiyellerinin çok ötesinde hesaplardır. Tarihin yürüşünü kimse geri çeviremez. Reel sosyalizm yaşayacak ve kendi öz yasaları, en ileri ve en barışsever sosyal sistemin yasaları uyarınca kendini mükemmelleştirecektir. Ve bu, tüm barış savaşçılarının sonunda üstün geleceklerine umudun ve güvenin bir garantisidir.

SAVAŞ KARŞITI HAREKET GÜÇLENİYOR

Sosyalist topluluk ülkeleri, yığınsal kırım silahları üretimi ve yığılmasının, insanlığın önündeki sorunlardan hiç birine çözüm getirmeyeceğine inanmışlardır. İnsanları birleştirebilecek olan ve hükümetlerin politikalarını belirlemesi gereken, maddi kaynakların silahlanma yarışında anlamsızca tüketilmesine son vermek ve insanın tükenmez yaratıcı potansiyellerini kullanmaktır. Militarizm güçleri durdurulmalı ve ortaklaşa çabalarla dünyanın bir cehennem ateşine yuvarlanması önlenmelidir. Tüm anakaralarda yer almakta olan barış hareketlerinin çapının gösterdiği gibi, her geçen gün daha fazla insan bunu kavramaktadır.

Geçen yılın gelişmeleri, barış hareketinin hem sosyal çeşitlilik, hem coğrafi açıdan benzeri olmayan bir yayılımına işaret ediyor. Emperyalizmin saldırgan davranışlarına karşın – Latin Amerika, Asya ve Afrika halklarına sonuçta geçici olmakla birlikte belli bir zarar verdi – uluslararası gericiliğin belirleyici bir başarı kaydetmeyi başaramadığı ortadadır. Aksine demokratik ve anti-emperyalist savaşımın yeni boyutlar kazandıkça, faşist ve diktatörlük rejimlerinin dayanakları çöküyor. Barışçı bir gelecek isteği, bağlantısız devletler hükümetlerinden, şimdi gelenekselleşmiş yığınsal savaş karşıtı protesto hareketlerine katılanlara dek değişen çok çeşitli çevreleri birleştiriyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin en önde gelen, otorite sahibi kişilerinin emperyalist entrikalar karşısında uyanık durma çağrısı bir alarm zili gibi tüm dünyada yankılandı. Yedinci Bağlantısızlar Tepe Toplantısında (Delhi, 1983), diğer katılımcılarla birlikte, emperyalizmin askersel ve politik hattını barışı ve ulusal bağımsızlığı büyük ölçüde tehlikeye sokmakla suçladılar ve ilerici ve anti-emperyalist rejimleri istikrarsızlaştırma çabalarını kınadılar.

Geniş kamuoyu gibi birçok hükümet de, bölgesel güvenlik için savaşımın aynı zamanda global güvenlik için savaşıma bir katkı olduğunu farkına varıyor. Latin Amerika Contadora grubunun – kuşkusuz antiemperyalist güçlerin etkisiyle – Orta Amerika ülkeleri arasında varolan bir dizi soruna kuzey komşuları ABD'nin bencil çıkarlarının değil de, bölgenin nesnel çıkarlarına uygun bir barışçı çözüm öneren girişimi bunun bir örneğidir.

Emperyalizmle belli askersel yükümlülöklere girmiş hükümetler dahi, şimdi Washington'un baskısıyla bir askersel çatışmaya çekilmekten çekiniyorlar. Bağlantısız ölkelerin ezici çoğunluğu, sosyalizm, demokrasi ve ulusal kurtuluş güçlerine karşı global bir gerici koalisyon oluşturmaya öynelik ABD politikasından kararlılıkla uzak duruyorlar.

Avrupa'da savaş karşıtı hareket büyüyor. Bu kıtanın iki dünya savaşı ateşinden geçmiş halkları, ABD politikasının tehlikeli karakterinin gittikçe daha fazla farkına varıyorlar.

Sonbahar barış taarruzu, özellikle ABD «Pershing-2» ve «Cruise» roketlerinin yerleştirileceği yerlerde, yeni atılımlar kazandı. FAC'de, nüfusun % 74'ü ABD roketlerinin konumlandırılmasına karşı çıkıyor, Alman topraklarından bir daha savaş tehlikesinin gelmesini istemiyor. İngilizlerin % 75, Belçikalıların % 79 kadarı «Euroketler»e karşı. Savaş karşıtı hareketler dinamizm kazanıyor. 1983 Ekimi sonlarındaki Silahsızlanma Eylem Haftası'na ve daha sonraki savaş karşıtı gösterilere, ulusal barış hareketlerinin girişimiyle on milyonlar katıldı. İngiltere, Hollanda, FAC, Danimarka, ABD, Portekiz, Kanada, Avusturya, Finlandiya, İtalya, İzlanda, Fransa, Belçika ve diğer birçok ölkede yürüyüşler düzenlediler.

Savaş karşıtı hareketin korkunç etkisi karşısında, ABD ve NATO'nun psikolojik savaş servisleri hareketi bölmeye ve zayıflatmaya çalışıyorlar. Kapitalist ölkelerdeki barış savaşçılarının, ABD ve Sovyetler Birliği'nin silah-

lanma yarışından «eşit düzeyde sorumlu» olduğunu, «Doğu»da, yani sosyalist ülkelerde savaş karşıtı karekete yer olmadığını ve sosyalizmle, dünya çapında barış için savaşımın hiçbir ortak amacının olamayacağını telkin ediyorlar. Ancak yaşam, barış için tehlikenin kesinlikle ABD'nin emperyalist politikasından kaynaklandığını gösteriyor.

Bu, kapitalist ülkelerde birçok önde gelen kişinin görüşme yürütme, bir arada yaşama ve barışı koruma yolundaki mantıklı önerilerine bu ülkelerde gösterilen desteğin artmasını, emperyalist kamptaki en gerici hükümetlerin bile hesaba katmak zorunda kaldıkları bir gerçeklik olmasını açıklıyor.

Olgular sosyalist ülkelerdeki barış hareketinin engin çapını ortaya koyuyor. 1 Eylül 1983'te tüm Sovyet çocukları, ilk okul gününe Barış Dersi'yle başladılar. 1 Ekimde Moskova'da, 800.000 insanın katıldığı bir savaş karşıtı gösteri yapıldı. On milyonlarca Sovyet insanı Silahsızlanma Eylem Haftası'na katıldı. Berlin, Prag ve sosyalist ülkelerin öteki kentlerinde savaşa karşı yığinsal gösteriler yapıldı.

1983 yılı, ulusal ve politik ilişkileri, dünya görüşü veya inançları ne olursa olsun dünyanın her tarafındaki barış savaşçılarının, 1983 yazında Prag'da toplanan «Barış ve Yaşam İçin, Nükleer Savaşa Karşı» Dünya Asamblesi, tarihin bugünkü aşamasının özünü şu sözlerle belirtti: «İnsanlık tarihin çetin bir dörttyol ağzında bulunuyor. Yanlış yönde bir adım atılacak olursa, dünya nükleer savaş cehennemine geri dönülemezcesine yuvarlanmış olacaktır.»⁽⁵⁾ Bunun farkına varmak, onmilyonları eyleme, savaş tehdidine karşı çıkmaya yöneltiyor.

Emperyalist gericiğin pervasızlığına ve tehlikesi gittikçe artan politikasına ve antisosyalist propagandanın ustaca yöntemlerinin sergilenmesindeki büyük zorluğa karşı, geniş dünya kamuoyu bu politikanın sonuçlarının nasıl bir felaket olabileceğinin ve çok geç olmadan bunun uygulanmasını durdurmanın ne kadar önemli olduğunun farkına gittikçe daha fazla varıyor.

* * *

1983'teki gelişmeler, şu sonucu çıkarmaya olanak veriyor: Savaş tehdidinin ve uluslararası gerginliğin artmasına karşı savaş kaçınılmaz değildir. Barışçı savunan güçler, yani sosyalist topluluk, gelişmekte olan ülkelerin çoğu, kapitalist dünyanın işçi sınıfı ve diğer toplumsal katmanlar, tüm sağduyu sahibi insanlar, global bir soykırım tehdidini dayatanlardan çok daha güçlüdürler. Emperyalizm, sosyalizmin, ulusal kurtuluş hareketinin ve demokratik ve savaş karşıtı hareketlere katılan güçlerin barış için savaşımında artan dayanışmasıyla karşılaşıyor. Uluslararası ilişkilerdeki mevcut tehlikeli dönemin üstesinden gelmenin gerçek olanağı işte buradadır.

Öte yandan, geçen yılın olayları nükleer tehdidi ortalardan kaldırma yönünde

⁽⁵⁾ «Rudé Právo», 27 Haziran 1983.

ilerleme kaydetmenin de kolay olmadığını gösterdi. Barış güçleri savaş tacirlerinin saldırı planlarına direnmede geçici gerilemeler gösterebilir. Geçmişten dersler çıkararak, kömünistler ve kamuoyunun barışsever bölümleri, emperyalizme daha örgütlü olarak ve daha geniş boyutta direnmenin, demokrasi ve toplumsal ilerleme için savaşımında nükleer bir kırıma karşı savaşımı bir-birine daha sıkı bağlamanın gerekliliğini kavıyorlar.

Emekçi halkın, yığınların çıkarlarını ifade eden komünist partileri savaş karşıtı harekete aktif katılıyor ve savaş tehdidinin ortadan kaldırılması savaşımına çok büyük bir katkıda bulunuyorlar. Tüm barış güçleriyle dayanışmasını dile getirerek, barış güçlerinin saflarını sıkılaştırmak için çalışıyor ve uluslararası gelişmelerin anlamını anlaşılır şekilde duyurmak ve barış içinde yanyana yaşamayı koruma, nükleer bir kırıma önleme savaşımında yığınları örgütlemek için ellerinden gelen herşeyi yapıyorlar. Komünistler, bir nükleer savaş «kazanmanın» olanaklı olduğu, «sınırlı» nükleer savaşın kabul edilebilirliği gibi emperyalist konseptlerin sahteliğini yığınlara açıklayarak, ABD ve Sovyetler Birliği'nin silahlanma yarışında «eşit düzeyde sorumlu» olduğu iddiasını çürüterek, askersel dengeyi NATO lehine bozma planlarını sergileyerek barışa büyük katkıda bulunuyorlar. Çılgın silah yarışına karşı, barışçı bir gelecek ve yaratıcı emek için şimdi sesini yükselten herkes, komünistlerin, onların en güvenilir ve en ardıcıl silah arkadaşı olduğuna emin olabilir.

Emperyalizmin saldırgan eylemleri ve planlarına karşı karmaşık ve zor savaşımında, emperyalist dış politikanın, şu veya bu ülkedeki sınıfsal ve sosyal güçlerin yeralımının, kapitalizmin derinleşen çelişkileri ve genel bunalımının bir ifadesi olduğu çok açık görülmektedir. Bu nedenle, emperyalist saldırı planlarının gerçekleştirilmesinin önüne güçlü bir engel yükseltmenin ve onları geri püskürtmenin tek yolu, sosyalist ve nükleer tehlikeye karşı, silahsızlanmadan yana uluslararası arenaya çıkan diğer barışsever ülkelerle, aynı amacı güden yığınların ulusal hareketlerinin ve tüm barış idealleri besleyenlerin daha sıkı bir çaba birliğini gerçekleştirmektir.

1984 yılı başladı. Savaşım sürüyor. Barış için girişilen büyük çarpışma kazanılmalıdır ve halklar bunu kazanacaktır.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları Yazı Konseyinden parti temsilcileri: Mario GRABIKER (Arjantin Komünist Partisi), Sandor SZORCSIK (Macaristan Sosyalist İşçi Partisi), James WEST (ABD Komünist Partisi, Vusizwe SEME (Güney Afrika Komünist Partisi)»

Sanat barışın ve ilerlemenin hizmetinde olmalıdır

Mikis Theodorakis

Yunanistanlı kompozitör, Uluslararası Lenin Barış Ödülü Sahibi, Milletvekili

Olaylı ve çelişkili bir çağda yaşıyoruz, büyük sosyal sarsıntılar ve günlük yaşamımızda uygulamaya konulan önemli bilimsel ve teknik başarılar çağında. Sosyalizm bu yüzyılda ortaya çıktı, güçlendi ve bir toplumsal sistem olarak olgunlaştı. Tüm çağın, içeriği iki dünya arasındaki yarışma ile belirleniyor: İlerlemenin ve meyve veren yaratıcı çabanın dünyası, kararlı adımlarla yolalan, geleceğe biçim veren bir dünya ile sendeleyen gericilik dünyası, geçmişe sarılan bir dünya.

Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin tutarlı barış politikası ile yüzyüze gelen emperyalizm gerçeği çarpıtmak, yığınları yanıltmak için en iğrenç araçlara başvuruyor. Reel sosyalizme karşı akla gelebilecek her iftiraya başvuruyor, onun sözde «kriz» içinde olduğu yalanıyla, eski dünyanın gerçek krizinin evrensel olduğu görünümü yaratmaya çalışıyor.

Eski ile yeni arasındaki ideolojik çatışma, kültürel alanda da göze çarpıyor ve kapitalist ülkelerde özellikle keskin biçimler alıyor. Egemen burjuvazi sürekli olarak yığınların kültürel düzeyini düşük tutmaya, estetik ve artistik değerleri, sanatın kendisini ve sanatçıyı değersizleştirmeye çalışıyor. Buna karşılık, egemen ideolojiye hizmet eden yapıtları ve estetik kavramları destekliyor ve yaygınlaştırıyor. Sömürücü sınıf, bilimsel ve teknik devrimin başarılarını, kendi dünya görüşünü yığınlaraya dayatmak ve onları koşullandırmakta kullanıyor. Bir yandan da, «sağ» sanat adı verilen kavramı ortaya atıp, yayararak sanatı ideolojısizleştiriyor ve onu manevi bir dopinge indiriyor.

Burjuvazi, yaratıcı arayışları, kendisine gerekli olan belirli doğrultulara yöneltmek, sanatçıyı gerçeklikten yalıtma, onu el değmemiş «öncü arayışlar»a ve yalnızca biçim alanında «yenileştirme» yoluna saptırmak istiyor. Bu durum, sık sık gerçekliğin sanatçı tarafından yanlış algılanmasına yol açıyor. Onu hızlı yükselme aramaya ve sanat pazarında yapıtlarına – kapitalizmde onlar meta-dır – olanaklı en yüksek fiyata satabileceği bir yer kazanmaya itiyor. Bu yolla, yararlı ve güzel olan arasındaki bağ koparılıyor, dahası, bunlar birbirinin karşısına konuluyor. Güzelin yalnız sanatta varolduğu üzerine düzülen teoriler, kapitalist sistemin estetik olmayan doğasını gizlemek amacını taşıyor.

Emperyalizmin ve kapitalist ülkeler egemen sınıfının kültürel politikasının karşısına, halktan kaynaklanan ve ona bağlı canlı, ilerici sanat dikilir. Bu sanat, yığınların antiemperyalist, antitekel doğrultuda kültürel gelişmesini sağlar ve toplumun sosyalist dönüşümü için savaşımın önemli bir etmenidir. Şaşmazlıkla barış ve ilerlemenin hizmetinde olan işte bu militan sanattır.

Burjuvazinin çağdaş idealist sanat kavramları, Marksist-Leninist estetik ilke-lerini görmezlikten geliyor. Reel sosyalizm ülkelerindeki kültürel durumu

yanlış yansıtarak, partinin yol göstericiliğinin yaratıcılığa köstek olduğu, sosyalizmde yaratıcı arayışa özgürlük tanınmadığı, vb. yalanlarına başvuruyor. Çeşitli revizyonistler, oportünistler, ve reformistler de benzeri tutum içindedirler. Bunlar, çoğu kez tutumlarını sahte-Marksist terminoloji arkasına gizlerler, ne ki, onların felsefi ve estetik hareket noktaları son erimde, idealizmdir. «Solcu» entellektüel denilenlerin böylesi görüşleri Marksist estetikte son söz olarak ele alıp, ilerici olarak değerlendirmeleri, ilginçtir. Anlaşılabileceği gibi, egemen sınıf kamuoyunu bölmek çabasıyla, böylesi görüşleri sık sık Marksistlerden gelen eleştiriler gibi göstermek için benimsiyor ve yayıyor.

İdealist estetik, soyut «bağımsız sanat» kavramını (kendini sanatsal olarak ifade etmenin yalnızca bir biçimi olarak sınırlı bir yorumla) yaratıcı eylem ile yaşam arasındaki gerçek karşılıklı bağın yerine koyuyor. Sanatı nesnel gerçeklikten koparıyor ve birinciye metafizik olarak, yaşamın kendisinden «daha gerçek» bir şey gibi ele alarak, ikincinin karşısına çıkarıyor. Böylesi çarpık görüşlerle yola çıkan sanatçı kendi küçük dünyasının içine çekiliyor ve halkının dertlerinden ve özlemlerinden, ülkesinin sorunlarından kendini yalıtıyor.

Oysa sanatçı kendisini bu gelip geçici «fildişi kuleye» kapamakta, sanatının alanını kendi öznel deneyimleriyle sınırlamakta özgür müdür? Onun kendisine gereksinim duyulan yerde, sözcüklerinin, müziğinin daha iyi ve ilginç bir yaşam için halka yardım edeceği yerde olması gerekmez mi? Büyük Sovyet kompozitörü Sergey Prokofiev, bu soruyu yanıtlarken, insanın ve kendi halkının hizmetinde olmak, tam da şair, heykeltıraş veya ressam gibi yaratıcı emekçilerin işidir, diyor. Sanatçı, insan yaşamını güzelleştirmeli ve onu savunmalıdır. Sanatıyla bir yurttaş olmak, yaşamı yüceltmek ve insanı güneşli bir geleceğe yöneltmek onun baş görevidir. Bu sanatın tartışma götürmez yasasıdır.

Evet, gerçek sorunlara bağlı olan gerçek insan değerlerini ileten, sosyal gelişmenin nesnel yasalarını ve gereksinimlerini özgül bir anlayışla, sanatsal araçlarla dile getiren ve halkın «güneşli gelecek»in anlamını kavramasına yardım eden gerçek sanatın işlevi ve amacı işte budur.

Sanatın yüce değeri, zaten yaşamın güzelliğini göstermekten, insanın güzeli kavramasına, kendi varlığının ve çevresindeki dünyanın anlamını daha derinlemesine sezmeye yardım etmekten başka bir şey değildir. Her zaman, yalnız gerçekten büyük sanat bu görevlerin üstesinden gelmiştir. Homeros'tan Neruda'ya, Aeschylus'tan Brecht'e, Bizanslı müzisyenler ve Bach'tan, Bartok ve Şostakoviç'e, antik çağın rapsod'undan ve ortaçağın trobadur'undan günümüzün folk müzikçisine kadar tüm büyük sanatçılar, yarattıklarıyla bizi çevreleyen gerçekliğin içeriğini dile getirdiler. Onların yapıtları estetik ve sanatsal değerlerin olduğu kadar, söz konusu çağın başarılarının da doruğu oldular.

Nesnel gerçeğin dile getirilişi ne kadar doğruysa, güzelin yasaları ile o kadar uyum içindedir, estetik değeri o ölçüde büyüktür ve o dönemin egemenliği altında o kadar az kalacaktır. Çok eski dönemlerin şaheserlerinin bizi bugün bile heyecanlandırması raslantı değildir. Çünkü gerçek bir sanat yapısında biz, sanatçının kendisinin iç çelişkilerinin ifadesini, dinamizmi, çatış-

maları, değerleri ve ülkeleri ile tüm bir çağın yoğunlaşmış bir yansımasını görürüz. Büyük bir sanat yapıtı bize, sanatçının özümselediği ve yaratıcılıkla yeniden ürettiği tüm gelmiş-geçmiş sanatsal birikimi sunar.

Burjuva ve revizyonist estetikçiler, Marksist-Leninist yansıma kuramını çarpıtarak, onun yansımayı, gerçekliğin insanın bilincinde edilgen ayna gibi yansımasıyla eş anlamda ele aldığını ve bu nedenle sanat alanındaki yansımanın, yaşamın, hareketsiz, tembel bir bilinçte mekanik bir tekrardan başka bir şey olmadığını savunuyorlar. Lenin, «Felsefe Defterleri»inde yer alan özet yazılarında şunu vurguluyor: «Nesnel gerçeklik insan bilincinde 'çansız', 'soyut' olarak değil, *hareketsiz, çelişkisiz değil*, ama çelişkilerden ve onların çözümlerinden kaynaklanan sonu gelmez bir *hareket süreci* içinde» ⁽¹⁾ yansır.

Sanat, gerçekliklerin, varlığı kendi dünya görüşü, ideolojisi açısından, kendi yetenekleri, becerisi ölçüsünce değerlendiren, yorumlayan sanatçının bilincinde imajlar biçiminde yansımasıdır. Öyleyse sanat nesnel dünyanın, öznel bir yansımasıdır

midir. Sosyal bilincin tüm biçimleri, bu temelle aynı tür ilişkide değildir, bu biçimlerin tümü ondan eşit ölçüde bağımsız da değildir.

Bu açıdan, benim ülkem çok tipik bir olaydır. Yunanistan'da somut tarihsel (Türk egemenliği, diğer ülkelere bağımlılık vb.) ve sosyal koşullar (kapitalist gelişmede gerilik ve bu yüzyıla kadar güçlü feodal kalıntıların varlığı) nedeniyle, ilerici düşünce ve kavramlar, örneğin Aydınlanma Çağında Fransa'da olduğu gibi bilim ve felsefe yoluyla değil de, şiir, halk müziği ve şarkıları yoluyla, Dionysios Solomos'un ⁽²⁾, Andreas Calvos'un ⁽³⁾ ve diğerlerinin şiirleri yoluyla dile getirilmiştir.

Yunanistan'ın bu kendine özgü karakteristiği, dün olduğu gibi bugün de belirleyici bir rol oynuyor. Yaşayan halk sanatı, başlıca da müzik, bizim ülkemizde çok gelişmiştir. İlerici ve emekçi halkın günlük çıkarlarıyla, özlemleriyle bağlı olduğu ve halk sanatının tükenmez hazinesine dayandığı için şiir ve müzik, halkın antiemperyalist duygularını kendi yollarıyla yansıtarak, Yunanistan'ın bağımsızlık ve toplumsal ilerleme savaşımının en dinamik ve gerçek ifadesi oluyor.

Sanatçı toplumun içinde ve toplum üzerine belirli bir ideolojik konuma sahiptir. Bu onun yapıtının anlamında, görüşlerinin gelişme tarzında ve onları dile getirmekte kullandığı araçlarda kendini ortaya koyar. Bir sanatçının kendi ideolojisi ile yapıtının ideolojik mesajının her zaman birbiriyle uyum içinde ve birbirinin mekanik bir tekrarı olmaması, karakteristik bir olgudur. Pek çok sanat yapıtı, sanatçının niyetlerini aşar. Bir sanatçı yaşama gerici olarak yaklaşırken ve tutucu bir ideolojiye bağlıyken, yapıtlarında gerçekli-

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 29, s. 177.

⁽²⁾ Dionysios Solomos (1798-1857) Yunan şairi. Onun «Özgürlüğe Marşlar» adlı şiirinin ilk kıtaları 1869'dan beri Yunanistan'ın ulusal marşı olmuştur. (Not Red.)

⁽³⁾ Andreas Calvos (1792-1869) Yunan şairi. Şiirlerini ulusal kurtuluş ve sosyal adalet savaşımına adanmıştır. (Not Red.)

ğın içeriğini ve çeşitli yönlerini doğru olarak dile getirebilecek kadar yetenekli olabilir. Bu durumda, yapıtı sanatçıyı aşar ve sonunda insanlığın hafızasında kalan sanatçının niyeti değil, yapıtıdır.

Bu nedenle, «saf», «ideolojisiz» sanat kavramları gerçekliğin dışındadır. Ne ki onlar, bugün sanatsal yaratıcılık diye bilinen gücü aşındırmaya yarayan belirli bir politik amaca hizmet ediyorlar. Bu görüşün savunucuları şunu unutmuş görünüyorlar: «Sanat sanat içindir» dogmasına bağlı en yetenekli sanatçılardan (Gustave Flaubert, Théophile Gautier ve diğerleri) hiçbir yapıtlarında kendi savundukları metafizik teorik ilkelere bağlı kalmamıştır, kalamazlardı, çünkü onlar en başta büyük sanatçıydılar.

İnsanlığın emperyalizmin gericisi politikası ile karşı karşıya olduğu bugün, ilerici sanatçılar tüm yaratıcı enerjilerini, halkların barışa susamışlığını dile getirmeye ve işçi sınıfının sosyal gerçekliği dönüştürmek, sanatın meta olmaktan çıkmasını, sanatçının emeğinin meyvelerine artık yabancılaşmamasını sağlamak için, insanın gerçek kurtuluşu uğrunda verdiği savaşıma adanmışlardır. Sanat toplumun nesnel hareketini ve dinamik gelişmesini yansıtmalıdır. Yaratıcı çabada özgürlüğün gerçek anlamı budur. Sanatçının «mutlak özerkliği» denilen soyut, metafizik kavram, sanatçının sosyal gerçeklikten «bağımsızlığı» değildir.

Macaristanlı büyük kompozitör Béla Bartok, şu dikkate değer açıklamayı yapmıştı: «Bana yol gösteren ve kendimi bir kompozitör olarak keşfettiğimden beri tümüyle bilincinde olduğum ilke halklararası kardeşlik, tüm savaşlara ve çatışmalara meydan okuyan kardeşlik. Bu ilkeye müzikle hizmet etmek için elimden geleni yapıyorum». Bartok'un tüm yapıtları çağdaş sanatın derin anlamını ortaya koyan bu ilkeye bağlı kaldı. Bu sanatın görevi halklararası kardeşliğe katkıda bulunmaktır. Bunu halktan kaynaklanması, ulusal ifade yollarını kavraması ve zenginleştirilmesi koşuluyla, ilerici sınıfın konumlarını temsil ettiği, geleneklerle ilişkisini kurduğu, onları özümselediği ve yaratıcılıkla kullandığı ölçüde başarabilir.

Emperyalizm ve kapitalist ülkelerde egemen sınıfın halkı yanıltmaya, gerçek sanatsal değerleri en aza indirmeğe, yığınların kültürel ilerlemesini önlemeye çalıştığını belirtmiştim. Onların bu amaçla başvurduğu yollar çeşitlidir. Bunlardan sadece en önemli olan ikisine değineceğim.

Her şeyden önce, sanatçılara onların ayrıcalıklı bir grup olduklarını önerme çabası vardır. Bu tutum sanatçı ile toplum arasında uçurum yaratır ve onu sürekli büyütür. Kendine «öncülük adına öncü rol» verme gibi hayallere kaptıran sanatçı, toplumdan kopuk, ona hiç ilgi duymadan yaşar, kendini doğal esin kaynağı olan halktan uzaklaştırır ve saf biçimci bir sanat yapar.

Bu durumda, sanat yapıtıyla toplum arasındaki kopukluğun suçu ikinciye, yani topluma yüklenir. Toplum «sanatın tadından anlayanlar» denilen, önelerine sürülen «yüce» anlaşılmaz sanata değer biçme mertebesine erişenlerle, «sanatsal cehalet»e mahkum «yığın» diye ikiye ayrılır. Bu düşünce kalıbına göre, çoğunluk ya da sıradan insanlar kavrama «şansına sahip olmadıkları»na

dehşet içinde bakacaktır ve anladığı kadarını da hor görecektir. Kuşkusuz, elitizm sanatın kendi gelişimi için yaşamsal önemde olan sanatsal arayışın antitezidir. Dünyanın kültürel tarihinde büyük öncüler hep, eskiyi yaratıcılıkla aşarak yeni bir şey üretenlerdir. Sanatta gerçek anlamda bir devrim ancak sağlam bir temele dayanabilir. «Hiçbir şeyden kaynaklanmayan devrim» bir sanatsal başıbozukluktan başka bir şey değildir.

«Sanatta devrim» görüşü mutlaklaştırıldığında, «sanat tek doğru gerçektir» görüşüne göre, bu sanatta «devrim»in toplumda devrimden yüksekte tutulması demektir. Halktan yalıtıldığında sanat, burjuvazi için zararsız bir alandır, gerçek sınıf çatışmaları ve gerçek sosyal sorunlar yerine geçirilen bir «sürtüşmeler», «devrimler» ve «denemeler» alanıdır.

Elitizm, yığınlara karşı aşağılayıcı bir tavır alışı (bunun felsefi kökleri ile en mükemmeline Nietzsche'de rastlanır), toplumu «elit» ve «yığın» diye ikiye bölmekle karakterize edilir. Kültüre ve sanata böyle yaklaşanlar halkı bir kenara itmeye, onlara «yüksek standartta» sanat yapıtlarına ulaşma hakkı tanımamaya, ikinci, üçüncü sınıf sanat ürünleri tüketmeye mahkûm etmeye çalışırlar.

Emperyalizmin kültür politikasının bir başka belirli biçimi, yığın kültürü adı verilenin yaygınlaşmasıdır. Dış görünümüyle yığınların eğlenme gereksinimini karşılayan bu olgu, gerçekte onları yanıtlamayı, kültürel değerleri ve toplumun çoğunluğunun estetik gereksinimlerini en aza indirmeyi ve kabalaştırmayı amaçlıyor.

Emperyalizmin «yığın kültürü» ucuz, kaba gösterileri, emekçi halkın gözlerini kapitalist ülkelerde karşı karşıya oldukları gerçek sorunlara kapamaması sağlamaya yönelik «uyuşturucu»ları kapsıyor. Bu «kültürün» amacı, Amerikan yaşam tarzını benimsetmektir, şiddet kültürü yaratmak, bireycilik aşılacak, kötümserlik ve umutsuzluk tohumları ekmek, kapitalist toplumun gerçek doğasını gizlemek ve insanları kapitalizmin evrensel, ölümsüz ve kaçınılmaz olduğuna inandırmaktır.

Söylemeye gerek yok, emperyalist «yığın kültürü» yığınların gerçek kültürüyle, yani halkın geleneklerini, ulusal gelenekleri tümüyle kullanan halkın deneyimini, savaşımını ve özlemlerini özümseyen, yığınların eğitim, eğlenme ve sanatsal değerlere gerçekten ulaşma gibi gerçek gereksinimlerini karşılamaya yönelmiş olan kültürle karıştırılmamalıdır. Bu kültür halktan kaynaklanır ve sanatçı tarafından zenginleştirilip, yeniden biçimlendirildikten sonra ona geri döner.

Emperyalist kültür, halkın, ulusun dinamik geleneklerini kapsayan ve ilerleten antiemperyalist, demokratik kültürle sürekli çatışma içindedir. Emperyalizm bu gelenekleri çözmek, farklı bir karakter kazandırmak ve depolitize etmek ister. O, kendi krizini «evrensel» göstermek, yaşam tarzının ayrılmaz bir parçası kabul ettirmek ve sanat yoluyla gerçekliğe karşı akıldışı bir tutum teşvik etmek için, halkın kafasını aptallaştırıcı, açıkça kozmopolit bir kültür yerleştirmek istiyor.

Bu çaba Yunanistan'da çok göze çarpıcıdır. Yayınevlerinin ürünleri, basın

ve plak şirketleri, filmler ⁽⁴⁾ ve ucuz cep kitapları, emperyalist kültür politikasını dile getiren ve uygulayan tüm bunlar, halk, özellikle gençlik arasında metodolojik olarak yaygınlaştırılıyor. Rock müziği tipik bir örnektir. O, Batı emperyalist çevrelerce Yunanistan'a ihraç edildi ve ideolojik bir platform düzeyine yükseltildi. Saf müziksel değerine (bu ne olursa olsun) ve belirli sosyal işlevine (doğduğu ülkede böyle bir işlevi var) ek olarak, bu müzik beraberinde «İdol»e tapınmayı benimseten ve uyuşturucu salgınına teşvik eden (kuşkusuz, bunun yayılmasının nedeni olmadan) belirli bir yaşam tarzı getiriyor. Çeşitli çok uluslu plak şirketlerince geliştirilen Rock müziği, genç insanlarda sahte bir «mutlak özgürlük» duygusu, hiç kimseye karşı hesap verme zorunda olmadığı duygusu yaratıyor.

Rock müziğine, emperyalizmin Amerikan yaşam tarzını benimsetmekte kullandığı tipik bir olgu olarak değindim. Bu çaba Yunanistan'da başka bir ülkede olduğu kadar kolay başarıya ulaşamaz. Çünkü daha önce belirttiğim gibi bizim yaşayan halk müziği geleneklerimiz özellikle güçlüdür. O, her zaman halkın savaşımına, acılarına ve özlemlerine, duygularına ve umutlarına bağlıdır, bu nedenle toplumun bağımlı gelişmesi boyunca, yüzyıllardır yaşadı ⁽⁵⁾

Bence, ulusal ve halk geleneklerine dayanmak, her ilerici sanatçının görevidir. Sanat, yalnız gerçekten ulusal ilkelerle bağı olduğu zaman evrensel boyutlar kazanır. Ancak bu durumda, herhangi bir ülkenin halkına söz söylemek hakkına sahip olur ve onların kendi sorunlarını kavramalarına ve çözmelerine yardımcı olur. Demokratik Yunan sanatı, bizimki gibi koşullarda yaşayan ve bizim kadar ulusal bağımsızlık özlemi içinde olan halklara yönelmiştir. O, halkların ve işçi sınıfının özlemini, onların insanın insan tarafından sömürülmesine son vermek için, tüm ülkelerin emperyalizmden bağımsızlığı için, gezegenimizde barış için savaşımını dile getirir. Sanatın merkezinde durması gereken insan ve onun sorunlarıdır. Ama soyut insan değil, yeni bir toplum için ya da bunun gerçekleştiği yerlerde onun mükemmelleşmesi ve gelişmesi için savaşan somut insan, demek istiyorum.

İnsanlığın ABD emperyalistlerinin saldırgan politikası nedeniyle kritik bir dönemden geçtiği günümüzde, ilerici sanat, dünya halklarıyla birlikte, dünyadaki tüm insanlar için en değerli şeyi yani barışı, verimli sanatsal eylemin başlıca ön koşulunu savunmalıdır. Her aklıbaşında sanatçı için, bu evrensel ülkü uğrunda savaşıma katılmak görevdir. İlerici sanat, savaşa karşı dünya çapında yükselen harekette, dünya halklarını barış içinde güneşli bir gelecek için savaşıma çağırarak önemli bir rol oynuyor.

(⁴) Her yıl Yunanistan'ın satın aldığı 550 yabancı filmin yüzde 70'i ABD'dendir. Yunan film endüstrisi her yıl filmlerin yüzde 20'si kadarını yapar. (Not Red.)

(⁵) Daha önce Yunanistan Komünist Partisi'nin ulusal kültürün geliştirilmesi için nasıl savaşım verdiği «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinde anlatılmıştır. Bak: Rula Kukuku, «Kültürel bir tüketici yaklaşım mı yoksa yüce ülkelere bağlılık mı?» Sayı 4, 1981. (Not Red.)

Eğer tutuklanırsan yoldaş

Antonio Dias Lourenco

Portekiz Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi

Ünlü yazarların yarattığı edebi kahramanların en inanılmaz yazgıları bile bu adamın ve Portekiz Komünist Partisi'nin birçok üyesinin tutuklulukları sırasında başlarından geçenler karşısında silinip gitmeye mahkûmdur. Aktif bir antifaşist, 50 yıllık komünist olarak bu adam 17 yılını demir parmaklıkların gerisinde geçirmiş ve faşist zindandan kaçışın en cüretlisini başarmıştır. Bu adam, Portekiz Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi, «Avante»nin başredaktörü ve Portekiz'in en yüksek yasama organı olan Cumhuriyet Konseyi üyesi Antonio Dias Lourenco'dur.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin isteği üzerine, Antonio Dias Lourenco okurlarımıza bu sayfalarda Portekiz komünistlerinin derin gizlilik ve uzun hapislik koşullarındaki yaşamlarını ve savaşımalarını anlatıyor. Onun öyküsü, dergimizde yeni bir bölümü, «Yiğitlik Öyküleri» bölümünü açıyor.

Yeraltı savaşımının çetin deneyiminden geçen eski kuşak Portekiz komünistlerinin yaklaşık tümü uzun yıllar faşizmin zindanlarında kalmıştır. Nisan Devrimi'nden (1974) sonra seçilen Portekiz Komünist Partisi Merkez Komitesi üyeleri toplam 300 yıl hapis yatmıştı. PIDE ⁽¹⁾ partimiz yönetici ve üyelerini avlamak için özgül bir gayret gösteriyordu. Profesyonel yeraltı savaşçıları, her an yakalanmak ve zindanlara atılmak tehlikesiyle karşıkarşıya bulunduklarını biliyorlardı. Bu, onların uyanıklığı elden bırakmamak gereksinimini hiçbir zaman unutmadan yeraltı çalışmasına özel bir sorumluluk duygusuyla yaklaşmalarına yol açıyordu.

Ne ki, en büyük dikkat kuralı ve en katı disipline karşı başarısızlıklar, ele geçmeler oluyordu. Bu nedenle de biz, tutukluluk halini faşizme karşı savaşımın, yeni ve çetin koşullarda devamı olarak görüyorduk. Hapishanenin, komünist savaşçıları için her zaman en kesin dayanıklılık sınavı olduğunu vurgulamak önemlidir. O yıllarda parti saflarında yeterli teorik ve politik eğitimi olmayan ve kimi zaman örgütlenmede yanlış hesaplar yapan birçok yoldaş vardı. Ne ki, kural olarak, onlar polislin eline geçtikten sonra demir gibi dayanıyorlardı.

(¹) Salazar tarafından Hitler'in Gestapo'su modelinde kurulan ve rejim karşıtlarını izlemekle görevli gizli polis. Nisan Devrimi'nden sonra dağıtılmıştır. (Not Red.)

Bana gelince, 1949 Aralık ayında ilk kez tutuklandım ve beş yıl hapiste kaldım. O tutuklanmayı anımsadığım zaman, kendimi demir parmaklıklar ardında bulmanın nedeninin, PİDE'nin çok etkin olması sonucu değil, kendi payıma yeteri kadar uyanıklık göstermediğim ve bunun sonucu olarak hata yaptığımı olduğunu düşünüyorum. Yeraltı çalışmasında bu türden şeyler olurdu.

İçeri girdikten sonra, PİDE'nin beni nasıl ele geçirebildiği üzerinde tahminler yürütmeye başladım. Tüm yeraltı savaşçıları polisin eline düştükten sonra böyle yaparlar. Son olayları anımsamaya çalışırlar ve kendilerinin nerede ve nasıl hata yaptıklarını ve bundan parti için ve dışardaki komünistler için ne gibi dersler çıkarılması gerektiğini sorarlar.

Ondan sonra dış dünya ile hiç de kolay olmamasına karşın ilişki kurmaya çalıştım. Başıma gelenleri, hapishanedeki durumu ve gözaltı koşullarını yoldaşlarıma iletmek ve onları uyarmak istiyordum. Hepimiz tutuklanma durumumu, kuşku olguları, kuşku öğeleri, polisin yeraltı çalışması hakkında ne kadar bilgisi bulunduğunu, mümkün olduğu kadar en kısa süre içinde partiye iletmek için elimizden geleni yaptık. Çünkü bu yeni hataların önlenmesi için gerekli adımların atılmasına yardımcı oluyorduk.

Gardiyanların gözetimini atlatmak için birçok yöntem geliştiriyoorduk. Tutuklanmış olan Portekiz komünistleri, sayısız ilginç olay anımsarlar. Örneğin, diş macunu, kahve ve yanık kibritlerden silinmez mürekkep yapmıştık. Bu mürekkep kumaş üzerine yazmak içindi. Bu kumaş parçasını pijamamın paçalarına saklıyor ve dışarı kaçıırıyordum. Kumaşta, parti yönetimi için kodlanmış bilgi yer alıyordu.

Dev zorlukları aşmak zorundaydık, çünkü gardiyanların dikkatli gözleri üzerimizdeydi ve aile yakınlarımız ile bile gözetimsiz görüşemiyorduk. Bu nedenle birçok hileye başvurmak zorundaydık. Bir gün erkek kardeşim, bir şey isteyip istemediğimi sordu. «Bak» dedim, «her sabah gardiyanlar yüzümü yıkamak için dışarı çıktığımda benimle alay ediyorlar, çünkü pijamalarım kısa geliyor. Anneme söyle de pijamaları biraz uzatsın. Bu, bizimkilere paçaları yırtıp içine bakmaları için bir işaretti.

Partiye haber göndermek için başka yollarımız da vardı. Ama bunların tümünü açıklamak için vakit henüz erkendir.

Hapishanedeki yokluklara ve zorluklara karşın komünistler tutukevinde de parti ile halkla birlikteydiler ve uluslararası olayların en önemli olanlarını izlerlerdi. Bizim tüm koşullarda, parti hücreleri olan grupları ve genel yönetimi sağlayan bir sekreterliği olan bir hapishane parti örgütümüz vardı. Hapishanenin cinsine ve kurallarına göre farklı koşullarda çalışırdık. Yani kısa toplantılar yapıyor, güncel politik sorunları tartışıyor, değişik türden eğitim çalışmaları yapıyor ve dergiler çıkarıyorduk.

Özellikle içerdekilerin gazetemiz «Avante»yi düzenli almalarını sağladık. Gazete, genellikle ziyaretçiler tarafından getirilirdi. İnce kağıda basılmış

«Avante», kimi zaman bir kekin içine, kimi zaman bir cevizin, puronun ya da sabunun içine saklanırdı. Bu büyük yetenek isterdi, çünkü gardiyanlar herşeyi dikkatle kontrol ederlerdi. Ne olursa olsun, partiyle bağ içinde olurduk ve bu bizim için büyük önem taşırdı.

Hapishane parti örgütlerinin etkinliğinin bir kanıtı da kendi enformasyon dergilerini çıkarmalarıydı. Bunlar arasında «Solidariedade» adında teorik organ, «Hapishane Bülteni» vardı. Buruşuk kağıtların üzerine çok küçük harflerle yazılırdı ve hatta resimleri, desenleri bile olurdu. Bunlar komünistlerin dizginlenemez ruhlarının sarsılmaz iradelerinin kanıtlarıydı ve tutuk-
indekiler arasında büyük popülerliğe sahiptiler. Koğuştan koğuşa aktarı-
lılardı. Derginin dağıtımını sürekli iyileştirmek için çalışırdık. Örneğin duvar-
ların köşesinden bir delik açıp dergiyi komşu koğuşa iletmek gibi.

Elbette katı gizliliği korumak zorundaydık, çünkü günün her saatinde yakından gözetleniyorduk. Zaman zaman gardiyanlar koğuşlara gelip arama-
lar yapardı. Notlarımızı yırtarlar, kitapların arasına bakarlar, şilteleri yırtıp
yırtmadığımızdan, sandelyelere delik açıp açmadığımızdan ve yatak çarşaf-
ları arasında artıklar bulunup bulunmadığından emin olmak isterlerdi.

Kimi zaman baskılar, özellikle hunhar biçimler alırdı. O günlerde tutuklular sürekli cezalandırılır, yakınlarının kendini ziyaret etmesi, havalandırmaya çık-
ması yasaklanır, hücrelere kapatılır ve ekmek su perhizine tabi tutulurdu.
Bu, günlerce, yıllarca sürerdi. Ne ki biz teslim olmayı reddederdik ve daha
iyi koşullar için savaşırdık. İçerdekiler açlık grevleri ve toplantılar düzenler,
komünistlerin önderliğinde dilekçeler yazardı. Kimi zaman, hapishane yetkili-
lerinden yalıtılmayı kaldırmak ve kitap okuma izni sağlamak, günün belli
zamanlarını birlikte geçirmek gibi iyileştirmeler elde ederdik.

Hapisteyken, komünistler öteki komünistlerin eğitimiyle ilgilenir, onlara politik, teorik ve kültürel bilgilerini artırmada yardım ederlerdi. Gizli eğitim çalışmaları yaparlar, tartışma için politik materyal hazırlarlar, birçok politik ve kültürel sorunu ele alırlardı. Eğitim, daha bilgililer tarafından yürütülürdü. Özellikle kırsal alanlardan birçok komünist, okuma-yazmayı hapishanede öğrenmiştir.

Genellikle iki tipten politik tutuklu olurdu. Kimileri dayanır ve durumu korurdu. Ne ki ötekiler işkenceye ve zorbalıklara dayanamazdı. Çökerler ve konuşurlar, ve hatta kimileri ihanet eder ve rejimin saflarına geçerlerdi. Zayıflıklar da derece derece ve etkisine göre farklılık gösterirdi. Geçici zayıf-
lık gösterip savaşımı sürdürmeyi isteyenlere yardım etmeye çalışırdık. İhanet
edenlere gelince (sayıları çok azdı) onlar elbette partiden atılırdı.

Parti, tutuklular arasında, ve genellikle her an baskı aygıtı tarafından yakalanması söz konusu olanların arasında yoğun eğitim çalışması yürütürdü. Onlara dayanıklılığı, fiziksel ve zihinsel işkenceye dayanma yeteneğini öğre-
tirdi. Bu amaçla sayısız broşür çıkarırdı. Bunlardan birisi, 1947'de ilk kez
yayınlanan «Eğer tutuklanırsan yoldaş»dır. Bu broşür, polise karşı nasıl direni-

leceği, sorgulama sırasında mahkemede ve tutukevinde nasıl davranılması gerektiği konusunda tavsiyeler içeriyordu. PİDE tarafından yakalanan yoldaşlar, daha sonra, bu broşürün kendilerine tutukevinde sağlam durmaları için çok yardım ettiğini söylediler.

Hapishanedeki yoldaşlar arasında sık sık sert ideolojik tartışmalar olurdu. Partinin stratejik ve taktik çizgisi, faşist sendikalarda çalışma ilkeleri ve PKP ile öteki muhalefet güçleri arasında ilişkiler ele alınırdı. Bu çatışmaların kökünde 1940'larda ve 1950'lerde Portekiz Komünist Partisi içinde beliren sekter ve liberal eğilimlere karşı savaşım yatıyordu.

Tutuklu komünistler arasında sekter eğilimlerin yaygın olduğu söylenemezdi. Gerçi tutukluların düşmanla sert çatışmayı önerdikleri dönemler oldu. Bu, tutukluluk koşullarında intihar anlamına gelir. Bu tutum hiçbir zaman istenen sonuçları vermemiştir. Başka yanlış görüşler de boy verdi. Tarrafal toplama kampında (2) komünistler arasında «değişim politikası» olarak bilinen oldukça güçlü bir sağ eğilim gelişti. Görünürde sekterliğe son vermeye yönelik bulunan bu sapmanın temelinde, sağ ile uzlaşmaya hazır olma vardı. Sonunda bu yoldaşların birçoğu hatalarını aştılar ve parti saflarında aktif savaşı sürdürdüler.

Büyük önem taşıyan bir başka şeye daha değinmek istiyorum. Tutukeviden kaçışımı kastediyorum. Birçok Portekiz komünisti, Caxias, Peniche ve öteki faşist tutukevlerinden tek başlarına ya da kolektif olarak kaçmayı başarmışlardır. Ne ki, birçok cüretli plan da suya düşmüştür. Bunlar, hiçbir şekilde bilinmiyor. Ben, beş kez kaçmayı denedim, ancak bir keresinde başarıya ulaşabildim. Bunu söylerken, kaçmanın olağanüstü zor olduğunu ve içerdiği tehlikeleri ve bizim her bir başarılı kaçış olayını partinin faşist baskı aygıtı üzerinde politik ve moral utku olarak gördüğümüzü vurgulamak için söylüyorum.

Kural olarak, kaçış için hazırlıklar çok uzun zaman, çok büyük fiziksel çaba ve gergin enerji isterdi. Çünkü biz sıkı gözetim altında hareket ediyorduk ve bu nedenle de sayısız ön önlem almak zorundaydık.

İlk cezamı yedikten sonra, rejim beni Peniche'ye, Lizbon'dan yüz kilometre uzaklıktaki bir yarımada bulunan bu ortaçağ kalesine gönderdi. İlk başta kendimi, 20 yoldaşla birlikte ortak bir koğuşta buldum. Nemli, taşları yosun tutmuş ve gece gündüz elektrik ampulleriyle aydınlatılan bir yerdi. Sekiz ay birlikte kaçma planları yaptık. Kale duvarına ulaşan bir tünel kazdık. Birkaç taşın daha kaldırılması işi kalmıştı. Fakat bekçiler tüneli keşfettiler ve biz başka bir koğuşa aktarıldık.

Aradan uzun zaman geçmesine karşın ben kaçma fikrinden vazgeçmemiştim. Tek kişilik bir hücreye konduğum zaman yine kaçmaya çalıştım. Gardiyanlar

(2) Cape Verde adalarında Portekiz faşist rejimi tarafından Portekiz Komünist Partisi'nin ve öteki antifaşistlerin liderlerinin hapsi için kuruldu. Portekiz KP'nin 1929-1942 arasında Genel Sekreteri olan Bento Gonçalves Tarrafal'da yaşamını yitirdi.

giysilerimin ve çarşafplarımın her köşesini kontrol etmelerine karşın, bir kaşık-tan ve bir parça telden yapılma bir kesiciyi içeri sokmayı başardım. Bu ilkel araçlarla donanmış olarak, geceleri, hücremin kapısının kilidinde yuvarlak bir delik açmaya çalışıyordum. Her şey hazır olduğunda hücre cezam bitti ve ana binaya döndüm. Fakat hücremden ayrılmadan önce kapıyı öyle usta-lıkla kamufle ettim ki, nöbetçi hiçbir şeyin farkına varmadı.

Ortak koğuşa döner dönmez, tutukevi parti yönetimine herşeyi anlattım. Üç kişiydik. Biri aşırı miyoptu ve gece kaçmasına olanak yoktu. Öteki ise yüzme bilmiyordu. Kaçış denemesini benim yapmam kararlaştırıldı.

Yirmi gün sonra, yeniden ceza hücreğine konmayı «hakettim». Büyük bir şans eseri, beni, kapısını kestiğim hücreye koydular. Yapacak tek şey ay ışı-ğının olmadığı, karanlık bir geceyi beklemektir.

Kısa süre sonra o gece geldi çattı. 1954 Aralık ayıydı. Atlas Okyanusunda fırtına vardı. Dalgalar yükseliyor, hapishaneye vuruyor ve hücremin duvar-larını yalıyordu. Karar verdim. Giysilerimi yuvarladım, çarşafımı yırttım ve bir ip yaptım. Gerisi, göz açıp kapayıncaya kadar olup bitti. Kapıdaki kesil-miş parçayı kopardım, delikten süzıldüm, kale vurarıyla hücrem arasındaki ışık çizgisini aştım ve kendi yaptığım ipi kullanarak okyanusa inmeye baş-ladım. Fakat ip kısa geldi. Yitirilecek zaman yoktu. İpi bırakıp kendimi buz gibi suya attım. Düşükten sonra bir kayaya çarptım, fakat cesaretimi toplayıp korkunç zor olmasına karşın kıyıya çıkmayı başardım.

Durumum kritikti, çünkü iliğime kadar ıslanmıştım. Giysilerim dondurucu Aralık rüzgarında buzlarla kaplandı, takatim kesildi. Her yanıma kanıyordu ve iliklerime dek donmuştum. Tanyerinin ağırmasına bir buçuk saat kalmıştı. Bu zaman süresi içinde Peniche'den, dört kilometre uzunluktaki bu yarım-a-dadan uzaklaşmak zorundaydım.

Ne yapacağımı düşünürken, avdan dönen balıkçıları taşıyan bir pikap gördüm. «Daha bir kişi için yeriniz var mı?» diye sordum. «Kimseye yer yok» yanıtı geldi. Pikap hareket etti, fakat ben hemen kendimi arabanın üzerine attım. Balıkçılar etrafımı sardı. «İlerde bir karayolu kontrol istasyonu var» dediler. «Özel vesikan yoksa, oradan geçemezsin». Adamların beni gerisin geriye PİDE'ye verecekleri oldukça açıktı. Gerçekten de benim gibi çıplak ayaklı, sırlıslıkam, pis, sakallı ve kan içinde bir tip kuşku yaratmasın olamazdı. Bunun üzerine kendimi topladım. «Beni polise geri veremezsiniz» diye bağırdım. »Biraz önce Peniche kalesi hapishanesinden kaçtım. Ben Portekiz Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesiyim. Bana kaçmam için yardım etmelisiniz.» Adamların bana karşı tutumu birden değişti. Beni pikabın içine sakladılar ve devriyeler kağıtlarını kontrol ederken hiçbir şeyden kuşkulanmadılar.

Kaçışmdan ve yeraltı çalışmalarına yeniden başlamamdan sekiz yıl sonra yeniden tutuklandım. İlk kez tutuklandığım zaman gözaltında savaşım dene-yimim yoktu ve gardiyanlar tüm kitaplarımı ve notlarımı elimden almışlardı.

Ne ki bu kez, yıllar boyunca yazdıklarımın önemli bölümünü elde tutmayı başardım.

Bu notlardan söz etmemin bir nedeni var. Tutukevi parti örgütü yönetimi bunlara büyük önem veriyordu. Tutukevinden gizlice gönderdiğimiz mesajlar, toplanıp bir araya getirilince, parti çalışmasının iyileştirilmesine yardım ediyordu. Gerçekten de bunlar hatalı uygulamalardan ve yanlış eğilimlerden, grev komitelerinin faaliyetlerine, işçi komisyonlarında yeni çalışma yöntemlerinin kullanılmasının gerekliliğine, sendikal hareket üzerine, legal koşullardaki savaşım ile yeraltı savaşımının birleştirilmesi gerekliliğine, polise, ajan provokatörlere ve genel olarak faşist ajanlara karşı örgütlerini korumak için sendika liderlerinin görevlerine dek birçok değerli görüşü içeriyordu. Elbette Portekiz Komünist Partisi bugün tümüyle değişik koşullarda çalışıyor, fakat geçmiş deneyim birçok açıdan hâlâ yararlı olduğunu ortaya koyuyor.

12 yıllık tutukluluktan sonra özgürlüğümü Nisan Devrimi ile kazandım. Salıverilmem öncesindeki olayları hiçbir zaman unutmayacağım. 25 Nisan'dan çok önce faşizmin günlerinin sayılı olduğunu, halkın kendisine canice dayatılan sömürge savaşına artık izin vermeyeceğini hissediyorduk. Dikkatörlüğün yıkılacağı açıkça ortaya çıkmıştı.

O günlerde hasta numarası yaparak geldiğim Caxias tutukevinin hastanesinde, yeni kaçışımı hazırlıyordum. 25 Nisanda, gün ışıırken, bir gardiyan koğuşa geldi ve şöyle dedi: «Bitti, herşey bitti. Ordu, emir komuta zinciri içinde erke el koydu.» Derhal koğuşa bir radyo alıcısı ve televizyon istedik. Tutukevi yetkilileri isteğimizi yerine getirdiler, çünkü tüm politik tutukluların her an salıverileceğini anlamışlardı.

Ne ki, üç yoldaşla birlikte benim salıverilmen 27 Nisana kaldı. Enson biz çıktık, çünkü en uzun zamandan beri yatanlar, bizlerdik. Hapishane kapısı açıldığı zaman insanı coşturan bir görünümle karşılaştık. Binlerce insan bizim özgürlüğümüzü selamlamaya gelmişti. Bu, uğrunda yaşanılmaya ve savaşıl-maya değer bir şeydi.

Redaksiyonun notu: «Bariş ve Sosyalizm Sorunları» komünist ve işçi partilerinin yiğitlikleri ve direngenlikleriyle, başeğmez ruhları ve özverili savaşımlarıyla ulus-lararası komünist hareketin tarihine anımsanacak sayfalar ekleyen seçkin militan-ları ve sosyal kurtuluş savaşçıları üzerine sık sık yazılar yayınladı.

«Yiğitlik öyküleri»nin yeni bir bölümünü açmayı planlıyoruz. Burada, illegal koşullarda çalışmış eski savaşçıların, diktatörlük rejimlerinin tutukevlerinden kaç-mayı başaran devrimcilerin, halklarının özgürlüğü için, emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşan seçkin savaşçıların başlarından geçenleri, onların tanık oldukları gelişmeleri anlatacağız. Bu insanların politik deneyimi ve hayat bilgisi, bugün illegal koşullarda ve ağır baskı altında çalışmak ve savaşmak zorunda olan komünistler ve demokratlar için son derece ilgi çekici olduğu kadar devrimci kurtuluş savaşı-larına yeni katılan genç kız ve erkekler için de eğiticiidir.

Yığınların güvenini kazanmak için

Zaher Tanin

Afganistan Demokratik Halk Partisi Merkez Komitesi
organı «Hakikati Engelabi Saur» gazetesi başredaktör
yardımcısı

● Okuyuculardan gelen mektuplarda Afganistan devrimi ve ülkenizde olan değişiklikler üzerine doğrudan bilgi isteniyor. Yığın iletişim araçlarının bugünkü durumunu bize anlatabilir misiniz?

● Afganistan devrimci basını çok genç. Şimdi cumhuriyetimizin 11 ulusal gazetesi ve periyodik yayını, Partimizin 18 taşra gazetesi ve değişik dinleyicilere seslenen 42 periyodik yayını var. Ayrıca yığın örgütleri ve derneklerin çıkardıkları çok sayıda yayın bulunuyor. Sendikalar, gençler, kadınlar ve köylüler kendi gazetelerine sahipler. Birkaç yıldır «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi ülkemizde basılıyor, dergi ADHP üyelerinin teorik eğitiminde önemli bir araç oldu. Bahtar Haber Ajansı çalışma alanını sürekli genişletiyor. 34 yabancı ajansla ilişkisini sürdürüyor, İngilizce olarak «Kabul New Times» («Kabil Yeni Zamanlar») yayınlanıyor.

Ülkemizde çok sayıda insan okuma-yazma bilmiyor, bu nedenle televizyon ve radyoya özel önem gösteriyoruz. Yaklaşık 1 milyon olan televizyon seyircisi sürekli artış gösteriyor. «Kabil Radyosu» (yurt dışı yayınları da içinde) günde 30 saatlik yayın yapıyor. 7 büyük kentte ise belli başlı etnik dillerde yayın yapan radyolar var.

● «Hakati Engelabi Saur» «Nisan devriminin gerçeği» anlamına geliyor. Bize biraz gazetenizi anlatır mısınız?

● Gazetemizin ilk sayısı 2 Ocak 1980'de çıktı. O gün, Poli Çarhi Hapishanesindeki politik tutukluların kurtuluşu üzerine yayınladığımız rapor, yeni parti ve hükümet yönetiminin politik çizgisinin taslağını çiziyor ve Amin kliğinin devrilmesinden sonra devrimin gelişmesi programını ve hedeflerini gösteriyordu. «Hakikati Engelabi Saur» 1980 Eylül'ünden sonra ADHP Merkez Komitesi'nin yayın organı olmuştur. 4 sayfa (Çarşamba günleri 8 sayfa) iki dilde, Dari ve Puştu dilinde basılan, tirajı 50.000 olan günlük bir gazetedir. Bu sayı, nüfusunun büyük çoğunluğu okuma-yazma bilmeyen bir ülke için büyük başarıdır. Örneğin, bugün hâlâ yayınlanan günlük gazetelerden «Anis» bile 10.000'den fazla satmıyor. Teknik personel de içinde 35 kişilik küçük bir kadromuz var. Aynı zamanda taşra merkezlerinde 8, diğer büyük kentlerde 15 muhabirimiz var.

Bugün Afganistan'da gazeteci olmak hem zor, hem de tehlikeli bir iş. Silah taşıyoruz ve bazen gezilerimiz sırasında karşı devrimci çetelerle çatışmalarda kullanmak zorunda kalıyoruz. Meslekdaşlarımdan biri silahlı çatışmada yara-

landı, bir diğeri ise öldü. Gazetecilerimiz hâlâ yeterince deneyimli değil, çoğunluk yüksek eğitimden yoksun. Ancak hepsi devrime ve halka hizmet etmek, yığınların dilini konuşmayı öğrenmek için büyük bir istek taşıyorlar.

Bu konuda sosyalist ülkelere çok şey borçluyuz, yeteneklerimizi geliştirmede bize yardımcı oldular, mesleki öğrenim yapmamız ve yetişmemiz için bizi ülkelerine çağırdılar, teknik araçlar verdiler.

● *İdeolojik çalışmada ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz?*

● Afganistan'daki karmaşık toplumsal süreçler, dinin rolü ve Afgan toplumunun geri kalmışlığı, geçmişin olumsuz etkileri üzerine ayrıntılı olarak konuşmak istemiyorum. Bütün bunlar çok iyi biliniyor ve demek ki birçok cephede hep birlikte savaşmamız gerekiyor.

Ben başka bir konu üzerinde durmak istiyorum. Yıllardır ülkemizde resmen ilan edilmiş olmasına karşın, açık bir savaş sürüp gidiyor. Emperyalizm bu savaşı devrimin ayrıcalığını elinden aldığı kimselerin yardımıyla sürdürüyor. Diğer bir savaş ise, yabancı burjuva yığın iletişim araçlarının devrimci Afganistan'a karşı giriştiği psikolojik savaş. Karşı devrimcilerin radyoları Afganistan nüfusunun konuştuğu çeşitli dillerde günde 90 saatlik yayın yapıyor. Bir örnek daha: «Amerika'nın Sesi» radyosu devrimden önce Afganistan için günde 30 dakikalık yayın yaparken, şimdi bu süreyi 3 saatin üstüne çıkardı. Anti-Afgan propogandada en büyük oyun bilgisiz, cahil insanların üzerinde oynanıyor. Örneğin, «İslam elden gidiyor» çığlıklarıyla ve çeşitli karalama kampanyalarıyla insanlar halk egemenliğine karşı yöneltmek isteniyor.

Bu nedenle, devrimci basının önde gelen görevlerinden birisinin yalanları çürütmek, dedikodu ve kara çalmaları ortaya çıkarmak, parti ve hükümetin neleri yapıp başardığını ve daha neleri yapmayı planladığını gerçek, açık ve inandırıcı bir şekilde anlatmaktır. Biz bu doğrultuda büyük çaba harcıyoruz. Biliyorsunuz, son zamanlarda cahil olan insanlardan bize gelenlerin sayısı arttı. Geçen yıl, okuyuculardan 3000 mektup aldık. Bu Afgan basınının tarihinde eşi görülmedik bir olaydır. Ve bunlar imzalı mektuplardı.

● *Neden bunu özellikle belirtiyorsunuz?*

● Unutmayın bizde sürüp giden bir savaş var. Gazeteler, karşı devrimci haydutların da eline geçiyor ve yayınlanan bir mektup bir saldırıya, bir cinayete neden olabilir. Savaş, gazetelerin dağıtımında ciddi engeller yaratıyor: Haydutlar gazete dağıtan kamyonlara saldırıyorlar, gönüllü gazete dağıtıcılarını öldürüyorlar ve parti basınından gerçekleri öğrenmek isteyenleri tehdit ediyorlar. Tüm bunlara karşın daha çok mektup alıyoruz ve yazarlar isimlerini ve adreslerini yazmaktan çekinmiyorlar. «Hakikati» gazetesinin sayfalarında mektuplara ayrılmış özel bir bölüm var.

● *Başka özellikle en sevilen sürekli yazı dizileriniz nelerdir?*

● «Okuyucularla sohbet» bunlardan biri. Örneğin gelen mektuplardan birinde neden parti üyeleri ayrıcalığa sahiptir diye soruyordu. Gazetecileri-

miz kenti dolaştılar, parti üyesi olmayan çok çeşitli insanlara ne düşündüklerini sordular. Yanıt çok ilginçti. Gerçekte parti üyesinin «ayrıcalığı» hayatını tehlikeye atarak devrimci görevlerini yerine getirmeye ilişkin ek zor görevler almak demekti.

Diğer bir başkası ise «Gözler açılıyor» köşesi, bu da çok seviliyor. Burada karşı devrimcilerce düşman propoganda ile kandırılmış fakat daha sonra demokratik halk hükümetini desteklemeye karar vermiş insanların itiraflarını yayınladık. «Parti çalışması: Deneyim ve sorunlar» özel haftalık sütunun en meraklı okuyucuları ise ADHP'nin aktivistleri.

Bütün çalışmalarımızda çabamız basını, yeni toplumun kuruluşunda gerçek bir kolektif eğitimci ve örgütleyici yapmaktır.

TUDEH Yurtdışı Komitesi'nin çağırısı

İran Halk Partisi (TUDEH) Yurtdışı Komitesi parti üyelerine ve yandaşlarına seslenen bir çağrı yayınladı. Çağrıda TUDEH'in şimdi tarihinde olağanüstü zor bir dönem yaşadığı belirtiliyor. Emperyalizm ve gericilik partinin eylemlerinin yasalılığı üzerinde kuşku yaratmaya çalışmakla yetinmeyip, partiye karşı acımasız saldırıya geçtiler. TUDEH'in birçok yöneticisi ve sıradan üyesi tutklandı ve zindanlara atıldı. Bazı yoldaşlar işkencelerde can verdiler, birçokları da yiğit partilerinin yüce ülkülerini kahramanca savunuyorlar.

Partinin düşmanları kendi kurbanları arasından kimilerine işitmek istedikleri şeyleri söyleterek, utanç verici televizyon gösterileri («şovlar») düzenlediler. Ne var ki bu insanların «itirafları»nın şiddet kullanılarak sağlandığı kesinlikle bilinmektedir.

TUDEH Yurtdışı Komitesi parti yöneticilerinden tutuklu yoldaşların esir gibi yaşadıkları ve işkencelere uğradıkları sürece hiç bir yetkiye sahip olmadıklarını açıkladı. Onlara kesinlikle dayatılan, onların kendi ideolojik ve politik görüşleriyle, TUDEH'in doğrultusuyla çelişen açıklamaları, tavsiyeleri ve hareketlerinin hiç bir yasal geçerliliği yoktur Bunların TUDEH'in ne geçmişteki, ne bugünkü ve ne de gelecekteki eylemleriyle hiç bir ilişkisi olamaz. Parti direktifleri, yavaş yavaş yeniden oluşturulan yetkili organlar tarafından verilecektir. Bu organlar kuruluncaya kadar TUDEH Yurtdışı Komitesi Merkez Komitesi'nin en ivedi görevlerini üzerine almıştır.

Çağrıda tüm TUDEH üyelerinin ve yandaşlarının bu kararı anlayışla karşılayacakları ve aktif çabalarıyla ülke işçi sınıfının emperyalizmin ve gericiliğin darbelerinden kurtarılmasına yardımcı olacakları ümidi dile getirilmektedir.

Komünistlerin çalışmasının ana anlamını yeniden değerlendirme

ULUSLARARASI TEORİK SEMPOZYUM

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi Genel Teorik Sorunlar Komisyonu, «Günümüzde Barış ve Toplumsal İlerleme Savaşımı Arasındaki Karşılıklı Bağlantı. Komünistlerin Deneyimi» konusunda Prag'da uluslararası bir bilimsel sempozyum düzenledi. Bu sempozyuma 34 ülkeden: Arjantin, Bulgaristan, Kolombiya, Küba, Kıbrıs, Federal Almanya, Demokratik Almanya, Fransa, Büyük Britanya, Yunanistan, Guyana, Honduras, Macaristan, Endonezya, Irak, İrlanda, Panama, Paraguay, Peru, Filipinler, Portekiz, Romanya, Senegal, Güney Afrika, İspanya, Sri Lanka, İsveç, Suriye, Türkiye, Sovyetler Birliği, Birleşik Amerika, Uruguay, Venezüella, ve Vietnam'dan komünist ve işçi partilerinin temsilcileri, Marksist bilim adamları katıldı.

Aşağıda sempozyumdaki konuşmaların bir özetini sunuyoruz.

SORUNUN POLİTİK AÇIDAN GÜNCELLİĞİ

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi başredaktörü Yuri Sklarov sempozyumu açış konuşmasında şöyle dedi: Barış ve toplumsal ilerleme için savaşım arasındaki ilişki sorunu, özellikle şimdi son derece güncel bir sorun oldu. Bu sorunun ve komünistlerin çalışmaları üzerindeki etkisinin yeniden değerlendirilmesini gerektiren bir dizi etmen vardır. Bu etmenler nelerdir? Bu etmenler ne gibi sonuçlar ortaya çıkarıyor?

Emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin gittikçe artan saldırıganlığı, yeryüzünde tüm yaşamı silip süpürebilecek genel bir nükleer yıkım tehlikesini artırdı. Barışı sağlama çabaları şimdi yalnızca toplumsal ilerlemenin önemli bir koşulu değil, aynı zamanda tek sözle onsunamayacak, toplumsal ilerlemenin zorunlu bir önkoşuludur da. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Haziran 1983 Plenumunda SBKP MK Genel Sekreteri Yuri Andropov şunu belirtti: «Dünyanın üzerinde sallanan nükleer savaş tehdidi, tüm komünist hareketin çalışmalarının ana anlamını yeniden değerlendirmeyi zorunlu kılıyor. Komünistler hep baskıya ve insanın insanı sömürsüne karşı savaşa geldiler ve bugün komünistler uygarlığın korunması için, insanın yaşama hakkı için savaşımı da sürdürüyorlar.

Toptan yokolma tehlikesi gerçeğinin artan ölçüde bilincine varılması yolunda, olağanüstü ölçüde geniş bir toplumsal ve politik temel var. Bu, gerçekten dünya ölçüsünde boyutlar kazanan savaş karşıtı hareketin büyümesinde yansıyor. Bu hareket, bütün sınıfların, toplumsal katmanların temsilcilerini, etkin

politik güçleri, pek çok örgütü içine alıyor. Belgilerinin çok çeşitliliğine, bazen karmaşık uluslararası sorunlara kolaycı bir yaklaşım göstermesine, zaman zaman da savaş tehlikesinin kaynakları konusunda hiç de berrak olmayan bir konuma düşmesine karşın, bu hareket yalnızca tek tek ülkelerin iç politik yaşamında gittikçe ağırlıklı bir etmen durumuna gelmekle kalmıyor, aynı zamanda tüm uluslararası politik durumda bir ağırlık kazanmaya başlıyor.

Derin toplumsal değişikliklere ve dünya barışının pekiştirilmesine karşı direnen bellibaşlı güçler hemen hemen aynıdır. Bu güçler, tekelci burjuvazinin en gerici, en kudurgan kesimleridir. Kapitalizmin genel bunalımı derinleştikçe, bunlar açık sınıf savaşımında çatışmayı, değişik toplumsal sistemlere sahip devletler arasındaki çatışmayı daha da sertleştirerek kendi bencil amaçlarını gerçekleştirmeye çabalıyorlar.

İnsanlığın yaşamının şimdiki dönemi, dünya politikasında iki doğrultu arasındaki bir eşine raslanmadık ölçüde sert ve keskin yarışmayla belirleniyor: Bir yanda, dünyada yumuşamayı korumak ve sürdürmek, silahlanma yarışına son vermek ve devletler arasında barışçıl işbirliğini geliştirmek isteyen sosyalizm ve öteki barış güçlerinin doğrultusu, öte yanda, kesinkes askersel üstünlüğü yeniden kazanmayı, dünyada bundan önceki gelişmenin sonuçlarını değiştirmeyi, sosyalist ülkelerle çatışmayı tırmandırmayı amaçlayan emperyalizmin doğrultusu. Bu iki doğrultunun birbirine taban tabana karşıt yapısı apaçık ortadadır. Bunları «bloklar ilkesi»yle özdeşleştirmek, uluslararası gerginliğin artmasında NATO ile Varşova Antlaşması Örgütü'ne «eşit sorumluluk» yüklemeye kalkışmak elbette saçmadır.

Savaştan çıkarı olan sınıflara, askersel-sanayi kompleksi gibi yapılara yer olmayan toplumsal oluşumun gelişmesi Büyük Ekim Devrimi'yle başlatıldı. Bu devrim, sosyalist devletin yürüttüğü barışçıl politikanın temelini sağlayan üretim ilişkilerini yarattı. Buna eş olarak, bu politika, yeni ekonominin, yeni toplumsal ilişkilerin gelişmesine gerekli önkoşulları sağlayageliyor.

Sosyalizmin daha da ilerlemesi, gelişmesi doğrudan barışın güçlenmesiyle belirleniyor. Bundan ötürü sosyalist devletler, emekçilerin yapıcı çalışmasını zorlaştıran, ekonomi ve kültürü geliştirmede, sosyalist toplumu iyileştirmede yaşamsal görevlerin gerçekleşmesinin önüne dikilen, böylece bu toplumun üstünlüklerinin tümüyle yaşama geçmesini engelleyen silahlanma yarışına karşı böylesine tutarlı ve amaçlı bir savaşım yürütebiliyorlar.

Burada ele alınan sorunun içeriği konusunda aktif bir rol oynayan başka bir etmen de, süregelen ideolojik savaşımın daha da sertleşip keskinleşmesidir. Komünistler, düşünceler arasındaki savaşımın, daha kapsamlı bir deyimle toplumsal sistemler arasındaki yarışmanın, nükleer füzelerin şantajıyla, militarist isterileri ve «psikolojik savaş»ı körüklemekle uzak-yakın en küçük bir ortak yanı olmadığı kanısındadırlar.

Toplumsal gelişmenin genel yasallıkları konusunda kendi deneyim ve anlayışlarının ışığında, komünistler, tarihsel ilerleme doğrultusunda, toplumsal bir

oluşum olarak kapitalizmin komünist bir toplumla aşılacağı inancındadırlar. Ama bundan, kapitalizme karşı şöyle ya da böyle bir «haçlı serferi» ilan etme gereği konusunda herhangi bir sonuç çıkarılmıyor. Marksist-Leninistler, ilkesel açıdan, karşı-devrim ihracı gibi, devrim ihracına da karşıdırlar. Bir başkasına el çabukluğu marifet ilerlemeyi satma düşüncesi, Marksist-Leninistlere yabancıdır. Elbette, sosyalist ülkeler ve uluslararası komünist hareket, kurtuluş hareketlerini, devrimci hareketleri desteklemede enternasyonalist görevlerini ayırmısz yerine getirdiler. Ama bunu yaparken de, onların varsayımları, çıkış noktaları, toplumsal ilerleme için savaşımın her bir ülkenin tüm halkının, o ülkenin emekçilerinin işi olduğıydu.

Sonuç olarak, barış için savaşımla toplumsal ilerleme için savaşım arasındaki karşılıklı ilişki, günümüz devrimci güçlerinin strateji ve taktiklerine yansıyan yeni ve önemli yanların ortaya çıktığı bir sorundur. Tartışmamızın, kardeş partilerin kazandığı deneyimle katılanların hepsinde daha yeni ve yüklü düşünceler uyandıracığını, komünistlerin politik ve ideolojik çalışmalarında bu yakıcı sorunun anlam ve önemini daha açık kavramalarını sağlayacağını sanıyoruz.

I. BARIŞIN VE İŞÇİ SINIFININ ÇIKARLARI AÇISINDAN

ABD Komünist Partisi Politik Büro üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri James Jackson savaş önleme ve emekçilerin yaşamsal çıkarlarına büyük sermayenin saldırısına karşı direnme savaşımını birbirine sıkı sıkıya bağlama gereğini kanıtlarıyla ortaya koydu ve şöyle devam etti:

Savaş hazırlıklarına karşı savaşım, yaşam için savaşım, ateşini, enerjisini, benzinini daha iyi bir yaşam için savaşımından alıyor. Partimiz, dünyanın yazgısını tehlikeye atanlara karşı savaşım, silahlanma yarışına karşı savaşım, Amerikan emperyalizminin füzeleri yığma planlarına karşı savaşım, emekçilerin yaşamsal ekonomik ve sosyal istemleri uğruna savaşımı birleştirmeye çalışıyor. Barış ve toplumsal ilerlemenin genel diyalektiğinin yasa hükmünde öğeleridir bunlar. Ama şu düşüncede ısrar etmek yanlış olur: Önce ilkiyle uğraşmalı, ikincinin de sırası gelir.

ABD yönetiminin militarist yönelimiyle, halkın gereksinimlerinin toptan hiçe sayılması birbiriyle eşgidiyor. Ülkede yaşlaşık 15 milyon işsiz var ve işsizlerin sayısı sürekli artıyor. Aynı zamanda, konuttan okula varıncaya dek, her alanda bir darlık, bir eksiklik duyuluyor. Askersel amaçlara ek olarak milyarlarca dolar ayrılması, yaklaşık 35 milyonu resmi yoksulluk çizgisinin altında yaşayan Amerikalı yurttaşlar arasında artan ölçüde bir kaygı kaynağıdır. Bu muazzam askersel harcamalar, hiçbir biçimde işsizliğı azaltmıyor. 5 milyonu aşkın insan işsizlik parasıyla yaşıyor, milyonlarca insan ek yiyecek kuponlarına bağılı durumda, sağı kalabilmek, varlığını sürdürebilmek için bu hayırsever kurumlar önünde kuyruğı girmek zorunda. Tüm sosyal hizmetler,

sosyal gereksinimleri karşılamak için oluşturulmuş kurumların ise köküne kibrit suyu ekiliyor.

Bunun sonucu, Amerikalılar ekonomik güçlükler, temel gereksinimleri karşılamamanın olanaksızlığıyla, askersel harcamalardaki fırlama, emperyalist yayılma ve saldırı politikası, sosyalizmle tehlikeli çatışma, ilan edilmemiş ama kanlı savaşlar arasındaki bağlantıyı görmeye başlıyorlar.

Washington'un bu yıkım politikasına karşı direniş, artık yalnızca açlar ya da toplumsal bakımdan horlanıp ezilenlerle, işçi sınıfıyla sınırlı kalmıyor. Tepede sallanan tehlikeye karşı, çok değişik düzeyde insanlardan oluşan savaşım cephesi, şimdi geniş bir toplumsal güçler yelpazesini içine alıyor. Öteki güçlerin yanısıra Reagan'ın doğrultusuna karşı muhalefet, yüksek düzeydeki Amerikan devlet adamlarınca da dile getiriliyor. Tekelci egemen sınıf içinde farklı düşünceler ve anlaşmazlıklar vardır. Bu da Reagan karşıtı geniş bir ulusal cephe kurmada başarı sağlamak için önemlidir.

Askersel harcamalardaki muazzam artış, buna karşılık halkın toplumsal gereksinimlerini karşılamak için ayrılan ödeneklerdeki büyük kısıntılar, ülkede sınıf savaşımına yeni bir canlılık getirdi. Yaşamsal ekonomik istemler ve yerine getirilmeyen demokratik özelemler konusundaki her tür savaşım, nesnel olarak barış için yumuşamaya dönüş için eylemlerle içiçe geçiyor.

Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu'ndan Bernd Hartmann şöyle dedi: Burada barış hareketi de içinde olmak üzere, işçi sınıfı ile öteki toplumsal katmanlar arasındaki bağlaşıklığın henüz yeteri ölçüde gelişmemiş olması gibi bir sorunla karşı karşıya geliyoruz.

Federal Almanya'da demokratik hareketlerde belirgin bir yükseliş gözleniyor. Bu, en başta, barış hareketi konusunda geçerlidir. Bu hareketin gücü, bir yandan onun ortak bir amaca doğru genel yöneliminde (yani, NATO'nun füzeleri yerleştirme kararına karşı direnişte), öte yandan sözkonusu hareketin hatırı sayılır ölçüde genişliğinde yatıyor.

Ülkede demokratik hareketlerin canlanmakta olduğu, işyerlerini savunmak için girilen eylemlerde, işsizlerin artan hareketliliğinde, çevrenin büyük tekel gurupları eliyle yokedilmesine karşı protestolarda, meslek yasaklarına, ülkede sağa kayışa, neofaşist tehlikeye karşı eylemlerde görülebilir. Kadınların kuruluşu yolundaki eylemlerde en değişik biçimlerde yol alıyor.

Demokratik hareketlerin yükselişi, Federal Almanya komünistlerinin olgunluğunu ölçme konusunda ciddi bir sınavdır. Barış için savaşımında işçi sınıfı, gerçekten oynaması gereken rolü henüz oynamıyor. Ama bu alanda da bir iyileşme var. Bu savaşım sendikalar ve sosyal-demokratlar artan ölçüde katılıyor ve barış sorunu üzerine sendikalarda tartışmalar yürütülüyor. İşçi sınıfının rolünü vurgularken komünistler, yeni toplumsal denilen hareketlerin, özellikle barış için sendikaların eylemlerine önemli itkiler sağladığı inancındadırlar.

Demokratik güçler birlikte hareket ederek Federal Almanya'da sağa kayışı durdurabilir, demokratik ve toplumsal ilerlemeye doğru bir dönüşü gerçekleştirebilirler. Böyle bir dönüşün sağlanması, sınıf savaşımında bütün bir aşamayı kapsıyor. Şimdiki zaman diliminde bu, antitekel bir demokrasiye doğru yönelmeyi ve sosyalizme giden yolu denemeyi amaçlıyor. Elde edilen kazanımların savunulması, hiçbir biçimde bir savunma politikası diye nitelen- dirilemez.

Federal Almanya komünistleri bütün bu hareketleri olabildiğince genişletmeye çalışıyor, bağlaşıklık ortaklarının politik yönelimlerine, dünya görüşlerine, örgütsel bağımsızlıklarına saygı gösteriyor, onlardan da Alman Komünist Partisi'ne karşı aynı tutumu almalarını bekliyor. Ortak olanı öne çıkarmak, tartışmayı bir yana bırakmak anlamına gelmiyor. Şu ya da bu tutum, bir hareketin başarıyla gelişmesinin önünde engeller de yaratabilir. Barış hareketine antisovyetik bir ton katmaya kalkışmak, nesnel olarak artan nükleer savaş tehlikesinden ötürü suçlanması gerekenlerden dikkatleri başka yerlere çekmek anlamına gelir.

Eğer barış hareketini, Federal Alman toplumunu kökten dönüştürme amacı taşıyan bir bağlaşıklığa çevirme girişiminde bulunulsaydı, o zaman hareketin genişliği tehlikeye atılırdı. «Barış girişimleri», politik görüşleri tümüyle antitekel yönetime ters düşen pek çok insanı şimdi içine alıyor. Ama deneyim, silahları ve füzeleri yığma politikasının antisosyal sonuçlarına «barış girişimleri»nin daha çok dikkat ayırmalarının olanaklı bulunduğunu gösteriyor. Bu tür konular üzerinde yoğunlaşmak, barış uğruna savaşımın genişlemesini sağlıyor, işçileri bu savaşıma çekmenin önkoşullarını yaratıyor. Bu, elbette, şimdiki barış hareketinin, öteki demokratik hareketlerin ortak bir antitekel anlayış temeline dayanan bir bağlaşıklığa dönüşmeyeceği anlamına gelmez. Nedir ki, bunlar, bu hareket içinde böyle bir bağlaşıklık kurma gereğini kavrayan güçlerin olgunlaşmasını olanaklı kılar.

Alman Komünist Partisi, demokratik gruplarla, Yeşiller ve alternatifçilerle işbirliğine çok büyük bir önem verse de, bir işçi sınıfı partisi olduğu için çabalarının ana amacını gözden yitirmiyor. Bu da, Almanya Sosyal Demokrat Partisi ile, sosyal-demokratlarla, sosyal demokrasiye yönelen işçilerle ortak eylem amacı taşıyor. Partimiz, barışı savunmada yeni olanakların doğduğunu vurgulayarak, sosyal-demokratlarla ortak eylemleri öne sürmeyi sürdürüyor. Federal Almanya komünistleri açısından, işçi sınıfının ortak eylemi ve sosyal-demokratlarla işbirliği vazgeçilmezdir ve vazgeçilmez olmayı sürdürecektir. Ama Alman Komünist Partisi, SPD'ye karşı eleştirel olmayan bir tutum da almamazlık edemez. İşçi sınıfının ve barışın çıkarları açısından desteklemeyi hakeden her şeyi desteklemeye hazır olmamız, sosyal-demokratların bu çıkarlara aykırı her girişimini eleştirmekten bizi alıkoymaz.

Son günlerde ülkede Alman Komünist Partisi'nin rolü ve komünistlere karşı alınacak tutum konusunda tartışmalar hızlandı. Federal Almanya'da işçi sınıfı

hareketinin zayıflığını, bu bellibaşlı «darboğaz»ı ortadan kaldırmanın vazgeçilmez koşulu, Komünist Partisi'ni güçlendirmektir.

Şimdi ideolojik konuların rolünün artmadığı sosyal çatışmanın en küçük bir alanı kolay kolay gösterilemez. Sendikalarda ne kadar çok komünist parti üyesi aktif çalışma yürütüyorsa, onların ideolojik sağlamlığının da o kadar yüksek olması gerekiyor.

Barış eylemlerine dinsel görüşlü kişilerin katılması, dikkate almaya değer yeni bir sorun ortaya çıkardı. Harekete katılanlar arasındaki tartışmalarda, Hristiyanlar, Marksist görüşlerimizi tam bir beraklıkla ortaya koymamız konusunda bize dürtü sağlıyor, bizim yalnızca politik bir güç olarak değil, aynı zamanda ideolojik bir güç olarak hareket etmemizi zorunlu kılıyor. Böylesi tartışmalar, barış hareketinde önemli konuların açıklığa kavuşmasına, varolan antikomünizmin üstesinden gelmeye yardımcı olabilir, sonunda komünistlerin birleştirici bir güç rolü oynamalarını sağlayabilir. Barışın sürdürülmesi konusunda komünistlerin sorumluluğunun öne çıktığı söylenildiğinde, bunu artık sınıfsal konuların herhangi bir rol oynamadığının göstergesi olarak görmek yerine, keskinleşen ideolojik savaşım bağlamında ele almak gerekiyor.

Kapitalist ülkelerde barış hareketine katılanlar arasında ağır basan görüş, caddelerde, gösteriler sırasında olup bitenin barış için savaşım olduğudur. Bunlar çokçası reel sosyalizmin askersel ve politik gücünün barışın korunması için yeni potansiyeller yarattığını göremiyorlar. Biz kendi pratik deneyimimiz ışığında diyebiliriz ki, harekete katılanlar arasında daha önce reel sosyalizme karşı kuşkucu bir tutum takınan kimilerinin anlayışlarında şimdi değişimler oluyor. Bu da, büyük ölçüde sosyalist devletin pratik barış önerilerinin açıklanmasıyla sağlanıyor.

Partimiz, barış hareketinin en başta Amerikan füzelerinin yerleştirilmesine karşı savaşım yürütmesi için sürekli çaba gösterdi. Kimileri şöyle diyor: Bu yetmez. Daha büyük bir amaç için savaşım gereklidir. Nükleer silahlı bölgeyi de isteyelim, NATO'dan da çekilelim. Ama biz diyoruz ki, önümüze böyle amaçlar koyarsak, hareket, birbirinden ayrı küçük akıntılara bölünecektir. Bundan ötürü, çabaların tek bir konu üzerinde toplanmasından yana çıktık.

Fransız Komünist Partisi'nden Paul Courtier konuşmasında şunları belirtti: Fransız Komünist Partisi, ülkede bunalımın sorunlarını Fransız sosyalizmine ilerlemek suretiyle çözümü ile, silahsızlanma ve barış için savaşım arasında sıkı bir bağlantı görüyor. Barış için savaşım, bizim en önemli çalışmalarımızdan biridir. İnsanlığın yaşamını korumak, yalnızca mutlak bir zorunluluk olarak kalmıyor, aynı zamanda ekonomik, toplumsal, politik, kültürel ilerleme için daha elverişli koşullar yaratmak da gerekiyor.

Şimdiki durum bugüne dek bir eşine raslanmadık sınıf çatışmasıyla belirlenmektedir. Bu da, emperyalizmin artan ölçüde zorluklarla karşı karşıya gelmesinin sonucudur. Halkın gereksinimlerini artan ölçüde karşılayamaz duruma

gelen kapitalizmin bunalımı gittikçe derinleşiyor. Kapitalizmin egemenliğiyle bütün sorunların kötüleşmesi eşgidiyor ve bu da artan ölçüde hoşnutsuzluk yaratıyor. Halkların ulusal ve sosyal kurtuluş arzu ve özlemleri değişik biçimler alıyor. Güçlüklere ve hatta hatalara karşın, sosyalist ülkeler ilerliyor. Emperyalizm, kurtuluş hareketlerinin gelişmesini önlemeye, yitirdiği konumları geri almaya çalışıyor.

Buradan biz güçler dengesinin değiştiği sonucunu çıkarmıyoruz. Bu denge, ulusal ve sosyal kurtuluş davasından yana duruyor. Kapitalist ülkeleri çalkalayan bunalımdan olumlu bir çıkış aramada, gerilimleri yumuşatmak için, silahsızlanma alanında, yeni uluslararası ekonomik düzenin kurulması için yol almada ilerleme için koşullar vardır.

Halkların her cephede emperyalizme karşı direnişini, elverişli bir güçler dengesinin sürdürülmesi ve geliştirilmesine, barış içinde yanyana yaşamının derinleşmesine bellibaşlı bir katkı olarak görüyoruz. Bundan ötürü biz bu savaşla dayanışmamızı dile getiriyoruz. Bu dayanışma, aynı zamanda Fransa'da Fransız Komünist Partisi' nin stratejisinin başarısı için de bir koşuldur.

Yeni uluslararası ekonomik bir düzen için hareket, en başta gelişmekte olan ülkelerin sorunlarını etkin olarak çözmeyi amaçlıyor. Kendi gelişmeleri için savaşan halklara verilen destek, hem onlara yardımcı oluyor, hem de bütün Fransa emekçi erkek ve kadınlarının, bir bütün olarak Fransa halkının çıkarlarına karşılık veriyor. FKP, ülkemizin üretim olanaklarının genişlemesi ve yenilenmesinden doğan taze potansiyelleriyle, kapasitesiyle az gelişmişliğin üstesinden gelmeye bir katkıda bulunmasını istiyor. Bunalımdan bir çıkış yolu arama ve yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulması, zorunlu olarak barış ve silahsızlanma eylemiyle iç içe geçecektir.

Şimdiki durum, savaşımıza varolan tehlikeyi karşılamak için silah yarışını sınırlamayı, silahsızlanmaya yönelmeyi olanaklı kılacak bir eylem alanı çizilmesini zorunlu kılıyor. Bu, zor bir iştir, ama biz başarı sağlanacağına inanıyoruz ve bu bağlamda, Avrupa'da, Birleşik Amerika'da ve başka yerlerde gelişen barış hareketine yüksek bir değer biçiyoruz.

Fransa komünistleri, barış ve silahsızlanma için savaşmada kendi ülkelerinin olumlu bir rol oynaması için büyük çabalar harcıyorlar. Burada ülkenin içinde bulunduğu durumdan doğan kimi sorunlar vardır: Fransız toprağına hiçbir Amerikan füzesi yerleştirilmeyecektir; Fransa, NATO'ya mensup değildir; Fransa'nın kendi «caydırıcı» sı vardır; Fransız, bunu ulusal güvenliğin bir ögesi olarak önemli sayar. Kimsenin azaltılmasını istemediği kendi bağımsızlığını ve güvenliğini koruma araçlarına sahip olarak Fransa, bize göre, barış ve silahsızlanma için savaşmada aktif görev almalıdır. Bundan ötürü FKP, barış hareketinin güçlenmesine büyük katkıda bulunuyor ve silahsızlanma önerileri yapıyor. FKP, bu önerilerin sosyalist ve bağlantısız ülkelerin girişimlerine, bunun yanısıra NATO'nun kimi üyelerinin, özellikle Yunanistan'ın girişimlerine

uygun olduğunu görmekten memnuniyet duyduğunu belirtir. En başta Avrupa'da durumun ciddiliğinin bilincinde olarak FKP, bütün Avrupa ülkelerinin silahsızlanma, güvenlik ve barışı sağlamak için görüşmelere katılmasını önerir.

Bize göre barış herşeyden önce halkların kendi işidir. Engelleri aşmayı olanaklı yapan da halkların, tüm politik, sendikal ve dinsel güçlerin, kadın, erkek, gençlerin eylemleridir. Fransa'da tüm çalışmalarımız yığınları harekete geçirmeyi hedefliyor. Fransız komünistleri barış için tüm ideolojik ve politik savaşımı işte bu ruhla yürütüyorlar.

Değişik katmanların geniş bir bağlaşıklığına dikkat eden FKP bu savaşımında yer almak isteyen herkesle çalışıyor. Biz, ne olduklarına, bilinç düzeylerine bakmaksızın, tüm halkın birliğini sağlamaya çalışıyoruz. Savaşım içinde yükselen politik bilinç, değişik görüşlere sahip insanların çeşitli devlet ve güçleri eylemde görmelerine yardım ediyor. Eylem en iyi eğitmen ve en önemli birleştirici etmendir. Konumları, farkları ve hatta anlaşmazlıkları ne olursa olsun, barış savaşımına ne kadar çok sayıda sosyal grup katılırsa, insanlığın yaşamını sürdürme, emperyalizmi geri çekilmeye zorlama ve ilerleme yolunda yürümek için daha elverişli koşulların yaratılma şansı o denli büyük olacaktır.

Yunanistan Komünist Partisi MK aday üyesi, Panayotis Trigazis şunları vurguladı: Yunanistan'da büyük ölçüde komünistlerin çalışması sonucunda derin bir anti-emperyalist eğilim yayıldı ve güçlendi.

Partimiz, ABD'nin oyunlarına gelinmemesi gerektiğini, ve ülke topraklarındaki Amerikan üslerinin sökülmesi için savaşımı yükseltme gereğini defalarca belirtti. Gerici karşı-saldırı güçlerinin ve NATO'ya bağlılık politikasının yaratmakta olduğu zorlukları biliyoruz ve bu karşı-saldırının barış ve ulusal bağımsızlık için yığınsal halk hareketini örgütlemekle durdurulabileceğine inanıyoruz. Yunanistan'da bu hareket şimdi etkin bir güçtür ve öteki hareketlerle, gençlik, kadın vb. hareketlerle bağı vardır. Barışı savunma grupları atletizm ve kültür derneklerinde, nüfusun tüm katmanları içinde aktif olarak çalışıyor.

Geniş halk yığınları, savaş tehlikesinin soyut bir kavram olmadığını, bunun nükleer silahların yerleştirildiği Amerikan üslerine karşı bir savaşım olduğunu anlamaya başlıyorlar. Bir savaş tehlikesinden genel anlamda söz etmek yerine bunu somut koşullara bağlamanın önemli olduğuna inanıyoruz. Yunanistan'da, barış için, Amerikan füzelerinin konumlandırılmasına karşı ve nükleer silahlanmada moratoryum sağlanması için savaşım, üslerin sökülmesi ve yabancı askerel varlığa karşı verilen savaşımın sıkı sıkıya bağlıdır.

Barış hareketini genişletmede ve bu çerçevede antiemperyalist eğilimleri güçlendirmede Yunan komünistlerinin çalışması belirleyici bir rol oynuyor. Yunanistan'da barış hareketi gelişiyor. Ama bunun yedek ve potansiyel güçleri nelerdir? Biz bunun tüm halkın hareketine dönüşeceğine inanıyoruz ve partimiz bunun için çalışıyor. Barış hareketi emekçi halkın, kadınların ve gençliğin hareketidir. Bu nedenle barış için eylemler onların sorunlarına bağlanmalıdır.

Yunan halkı «Kuzeyden tehlike»nin bir efsane olduğunu, Yunanistan'ın sadece Balkan ülkeleri ile, sosyalist ülkelerle işbirliğinden yarar sağlayabileceğini anlıyor.

Barış savaşçılarının gücünün bu hareketin genişliği ve birliğine bağlı olması komünistlerin çalışmalarındaki başka bir doğrultuyu belirliyor. Hareket değişik görüş ve deneyime sahip insanları içeriyor. Bu insanları somut hedeflere varmak için birleştirmek önemlidir. Bizim ülkemiz açısından barış ve ulusal bağımsızlık birbiriyle sınıksız bağlıdır. Tüm barış isteyenlerin birliğinin aynı zamanda gerçek bir değişim için savaşıma katkıda bulunacağına inanıyoruz. Bizim görüşümüze göre, ülkenin somut sorunları için çeşitli cepheler kurma taktiği, toplumsal ilerleme için savaşmada bugünkü aşamada bilinçli bir şekilde yer almaya hazırlıklı olmayan toplumsal güçlerin bu savaşıma katılmalarına yardımcı olacaktır. Barış ve ulusal bağımsızlık isteyen geniş çevrelerle eylem birliğini amaçlayan partimiz bunu yaparken emekçi halk arasında aydınlatıcı bir çalışma yürütmenin de son derece önemli olduğuna inanıyor. Demokrasiden yana politik güçlerin yerleşiminde bir değişikliğe yol açmadıkça, yığın savaşımı kendi başına ülkenin yakıcı sorunlarını tümüyle çözemez. Yunanistan komünistleri, kuruluşundan bu yana barış hareketinin edindiği deneyimleri, zorluk ve başarılarının nedenlerini açıklayarak halka mal ediyorlar ve bu, barış savaşçılarının birliğinin sağlanmasına yardımcı oluyor. Ülkede bu hareketi bölme, onu «eski», «yeni», «bağımlı», «bağımsız» gibi parçalama girişimleri sürdürülüyor. Savaş karşıtı hareketin doğru bir doğrultuda olması için ve bu hareket içindeki tüm güçlerle eylem birliğini sağlamaya çaba gösteriyoruz ve bu nedenle bu akımlara karşı savaşıyoruz. Komünist partileri arasında, onların barış savaşçıları saflarındaki çalışmaları konusunda deneyim alışverişinin daha sık yapılmasının önemli olduğuna inanıyoruz. Çünkü bu yeni yeni başarılar için bir önkoşuldur.

Büyük Britanya'da barış hareketinin önündeki bazı sorunları inceleyen Büyük Britanya Komünist Partisi'nden John Peck şunları belirtti:

Büyük Britanya'da barış hareketi son yıllarda çok gelişti. Bu, özellikle Nükleer Silahsızlanma Kampanyası (CND) saflarında ve buna destek olanlar arasında gözleniyor. Bu kampanya, Britanya'ya yerleştirilmekte olan «Cruise» roketlerine karşı çıkma ve tam anlamıyla Britanya'da tek yanlı nükleer silahsızlanma için bir adım olarak «Trident» programının iptal edilmesi yönünde çalışmalara ağırlık verdi. Pratik olarak Britanya'da her kasabada bu hareketin kökleri vardır. Kamanyaya katılanlardan bazıları nükleer silahlanma yarışından Sovyetler Birliği ve ABD'yi eşit olarak sorumlu tutuyor. Ancak bunlar azınlıktır. CND ulusal yönetimi tehlikenin ana kaynağı olarak ABD'yi görmektedir.

Hareketin içindeki aktivistler Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin barış önerilerini olumlu karşıladılar. İskandinavlı kadınların 1982 yılında kapitalist ve sosyalist ülkelerin topraklarından geçerek yaptıkları yürüyüşe

benzer, Doğu ve Batının nükleer silahlara karşı ortak eylemler yürütmeleri çok önemlidir.

CND'nin gelişmesi karşısında Thatcher hükümetinin yanıtı onun başını komünistlerin çektiği yolunda söylentiler yayma girişimi oldu. Bu, hareketin sürekli büyümesini önleyemedi ve başarısız kaldı. Komünistler CND'de rol aldılar ve alıyorlar, açıkça, kamu önünde ve dürüst bir biçimde çalışıyorlar. Barış için eylemlere sendikaların katılımı hâlâ düşük bir düzeydedir. Ancak durumun değişmekte olduğu, özellikle Orta Britanya'daki değişim de bir gerçektir. Bazı sendikalar füze atış rampalarını inşa eden firmaya karşı kampanya yürüttüler. İşçi Partisi'nin egemen olduğu belediye meclisleri bu firma ile yaptıkları anlaşmaları iptal ettiler.

Britanya komünistleri savaş tehlikesinin kaynağını açıklıyorlar, ama kendilerini yalıtılamamak için son derece dikkatli davranırken bunun kendi yürüttükleri, bağımsız, barışı koruma eylemleri çerçevesinde yapılması gerektiğine inanıyorlar. Savaş karşıtı eylemler barış için kamanya yürütenler arasında bilincin artmasına yardım edecektir.

İspanya Komünist Partisi Merkez Komitesi Onursal Başkanlık Divanı üyesi Ramon Mendezona şunları söyledi: Emperyalizm, çağdaş uygarlığı gerçek bir yokolma tehlikesiyle karşı karşıya getirdi. Şimdi sosyal kurtuluş sorunlarını çözmede herhangi bir olasılık nükleer bir felaketin önlenmesine bağlıdır.

Barışı güvence altına almada ana koşul, emperyalizme karşı savaşımdır. Reagan'ın saldırgan ve maceracı stratejisi, Avrupa'ya ABD roketleri yerleştirme kararı halkların güvenliği için ana tehlikeyi oluşturuyor. Barış hareketinin çalışma alanı, sözün dar anlamıyla sınıf savaşınınkinden daha geniştir. Halklar barışı korumak için harekete geçmedikçe ve değişik sosyal sistemli ülkeler sürekli olarak barış içinde yanyana yaşama politikasını izlemedikçe barış olanaksızdır. Bu, demokrasi ve bağımsızlık için her ülkenin ekonomik ve sosyal gelişimi için savaşımın başarılı olarak gelişmesine yardımcı oluyor.

Askersel blokların çatışması – gerçi biz doğal olarak bunlar arasındaki farkı belirtiyoruz – ve bunların varlığı gerginlik ve savaş tehlikesinin kaynağını oluşturuyor.

James Jackson'un (ABD Komünist Partisi) yanıtı: Askersel blokların varlığında «eşit sorumluluk» olduğu görüşünü belirtmenin hiçbir yararı yoktur. Askersel blokların nasıl doğduğunu, bunların varlığından kimlerin suçlanması gerektiğini, barış ve savaş güçleri arasında bugünkü çatışmada herbirinin rolü hakkında gerçekleri söylemek lazım.

Ramon Mendezona devam etti: Belli bir süre için nükleer savaşın gökten inmiş ayete benzer yapısı bir fren gibi işlev gördü, çünkü korkunun nükleer savaş olanaksız hale getireceği düşünülüyordu. Ama şimdi durum değişti. Sovyetler Birliği hükümetinin tek yanlı olarak nükleer ilk darbeye başvurmama kararına öteki nükleer güçlerin de katılması önemlidir.

İspanya'da geçmişte öteki Avrupa ülkelerine oranla geriliği kapatmak için iki kat fazla enerjiyle barış ve silahsızlanma için güçlü bir hareket gelişiyor. Bugün en yaygın slogan, ülkemizin NATO'dan çıkması için bir referandum yapılmasıdır. ABD askersel üslerinin sökülmesi yönünde eylemler büyük boyutlar alıyor. İspanya Komünist Partisi bu eylemlerde yer alıyor, ama bunu sadece partinin çıkarları için kullanma amacı yoktur ve yığinsal bir eylem birliğine yardım edecek istemleri desteklemektedir.

Yunanistan Komünist Partisi MK aday üyesi Stratis Korakas barış hareketini saptırmayı amaçlayan antisovyetik propaganda konusunda şunları söyledi:

Barış güçlerinin barış için tehlike oluşturan emperyalist çevrelere karşı savaşımı antisovyetik olamaz. Sovyetler Birliği barış cephesinin en ardıcıl hareket eden, en kararlı ve en güçlü bileşenidir. «İki süper güç» teorisi sadece bir şaşırtma yaratıyor. Barış hareketine katılanların tümünün olayların gerçek gidişini anlamaması ve kimilerinin böylesi «teoriler»in etkisi altında kalması ayrı bir konudur. Gerçekten de, komünistler, savaş tehlikesinin kimden geldiğini, kime baskı yapılması gerektiğini ve kime destek olunması gerektiğini açıklamayı kendileri için bir görev olarak bilmektedirler. Barış hareketini güçlendirmek için kimi, çok önemli olan ödünler verilmek zorundadır. Ama böylesi ödünlerin de bir sınırı vardır. Emperyalizmin ve onun uşaklarının kurduğu antisovyetizm tuzağına düşen barışseverler nesnel olarak kendilerini zayıflatırlar. Ana bağlaşıklarına karşı çıkarlar, giderek savaş çıkırtkanlarını görmez olurlar. Savaş karşıtı harekette antisovyetizmi yenmek için (Yunan komünistlerinin deneyimlerinin gösterdiği gibi) hareketi kadercilikten, yenilgicilikten korumak, savaş güçlerine karşı barış güçlerinin üstünlüğünü göstermek, barış savaşımına karşı güven yaratmak ve barış hareketini güçlendirmek, genişletmek gereklidir.

Portekiz Komünist Partisi MK üyesi Antonio Abreu barış eylemleriyle politik savaşım arasındaki iç bağlantının özgülüklerini ele aldı ve şunları belirtti:

Ülkemizde dokuz yıllık demokratik yaşam, barış için ve ulusal bağımsızlık için savaşımın sınıf savaşımı arasındaki sıkı bağı açık bir biçimde gösterdi. Bu dönem içinde ülkemizin dış politikasına yansıyan, birbirinden ayrı iki aşama görülmektedir. Birincisi, sömürge savaşlarına son veren ve eski sömürgelere bağımsızlık kazandıran devrimci dönüşümler aşaması. İkincisi, Portekiz'in sosyalist ülkelerle cepheleşmesi, NATO'culuk ve eski sömürgelerle ilişkilerde zorlukların ortaya çıktığı aşamadır. Portekiz'de yabancı üsler, ABD Çevik Kuvvetlerine karşı tavır ve nükleer silahların ülke toprakları üzerinden nakli gibi yeni sorunlar ortaya çıktı.

Durum değiştiğinde, yığın eylemlerinde, özellikle barışın korunması konusunda da değişiklikler oldu. Portekiz Komünist Partisi barış savaşımı ile ülke içindeki politik savaşım ve iç politik sorunları birleştirmeyi amaçlıyor. Biz bu iki doğrultu arasında hiçbir ayırım yapmıyoruz. Birlik ve değişik güçler arasında uyum barış hareketinin gelişmesi için çok önemlidir. Komünistlerin etkisi barış

hareketinin bölünmemiş olmasında gürülüyor. Çünkü komünistler harekete katılanların dikkatini, ana görevleri olan barışı koruma çabalarından başka bir yere çekmediler.

Sadece işçi sınıfı değil, tüm öteki sınıfların da nükleer bir felaket karşısında yaşam hakları için harekete geçmeleri kendi yararlarıdır. Bu nedenle barış hareketi heterojen bir yapı göstermektedir. Bu hareket şimdiye dek hiç bu denli geniş olmamıştı. Bu ise komünistlerin gözardı edemeyeceği politik ve ideolojik sorunlar doğurdu. Birincisi, hareketin, amacıdır. Bunun tüm ülkeler için ortak yanları vardır, aynı zamanda Portekiz için özgüllükler taşımaktadır. Sonra, somut bir platform çizmek gerekiyor. Parti kendi ideolojisinden fedakarlık etmiyor, barış hareketi içinde erimedi ve kendi gerçek yönünü kaybetmedi.

Portekiz'deki sert sınıf savaşımı barış hareketini de etkiliyor ve bu, ülkemizdeki hareketin ayrı özelliklerinden biridir. Barış için kampanyalarla, işsizliği azaltacak, kalıcı bir barışın kurulmasını sağlayacak bir politika izleyecek olan demokratik bir hükümet için savaşımın karşılıklı etkileşmesi söz konusudur. Barış için çalışmalarımızı güçlendirmede ve uluslararası dayanışmayı sürdürmede sağcı bir politika, ulusal teslimiyet politikası izleyen hükümetin kötü etkilerine son verilmesini ve demokratik bir hükümetin kurulmasının sağlanmasının, barışdavasına yapabileceğimiz en iyi katkı olacağına inanıyoruz.

Gerginlik ocaklarına bakıldığında, Ortadoğu, Güney Afrika, Orta Amerika ve Karayipler ve Güneydoğu Asya'da durum bellidir. Ama Avrupalılar bir savaşın patlak vermesi tehlikesinin sadece silahlı çatışmalara, emperyalizmin silahlı işgal ve saldırılarına sahne olan öteki anakaralarda var olduğunu sanıyorlarsa büyük bir hata yapıyorlar. Şimdi insanlık için en büyük nükleer savaş tehlikesi bulutu Avrupa'nın üzerindedir. Helsinki Konferansı'nın oluşturduğu yumuşama atmosferinin yeniden kurulması önemlidir. Portekiz Komünist Partisi, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin barış girişimleri ve önerilerinin, bir anlaşmaya varmak için önemli bir temel oluşturduğu inancındadır.

II. BARIŞ VE ULUSAL BAĞIMSIZLIK İÇİN SAVAŞIM SORUNU

Senegal Bağımsızlık ve Emek Partisi Politik Büro üyesi ve MK Sekreteri Madi Danfaca sempozyuma katılanlara şu soruları yöneltti: Afrika'da barış hareketini engelleyen nedir? Anakaranın somut koşulları ışığında bu hareketin özgül özellikleri nedir? Halkın barış istemi, yaşamsal özelemleriyle, ulusal bağımsızlık, sosyal-ekonomik gelişme ve demokrasi, daha adil uluslararası ekonomik düzen için savaşım ile somut olarak nasıl birleştirilebilir? Son olarak komünistlerin bunda özgül rolleri nedir?

Afrika'da barış hareketine dinamik bir itki verme olasılığı bu sorulara somut yanıtlar verilmesine bağlıdır. Şimdiye dek, barış hareketinde Avrupa'da olduğu gibi bir yükselme görülmedi. Sadece olguları sıralamak yeterli değildir, bunların nedenlerinin de anlaşılması gereklidir.

Bugün barış için savaşım yürütme gereği ulusal demokratik çevrelerde öteki antiemperyalist görevler için savaşım gereği ile karşı karşıya konuyor ve bu hatalı görüş bazı nesnel ve öznel etmenlerle besleniyor.

En başta, ekonomik ve toplumsal sorunlar öylesine keskin ki, halk yığınları sık sık varlıklarını sürdürebilmek için günlük savaşımını sürdürmek zorunda kaldıklarından bu onların tüm dünyayı tehdit eden bir nükleer felaketi doğru olarak anlayabilmelerini önüyor. Kişinin günlük ekmeğini kazanmak için ağır günlük çalışmasıyla karşılaştırıldığında savaş ona daha uzak bir sorun olarak gözüküyor. Dahası, Afrikalı yığınların ezici çoğunluğu eğitimden yoksun ve emperyalist propagandanın güçlü etkisi altındadır (bu ülkelerdeki tek yığınsal propaganda aracı). Bu, barış hareketinin hedefleri önünde engel oluşturuyor ve sosyalist ülkelerin yapıcı barış politikasının önemini azaltıyor, bu konuda halkta bir sessizlik yaratılması çabalarını planlı bir biçimde yürütüyor. Çoğunca, yığınlar termonükleer bir savaşın ne olduğunu anlamıyor ve bunun kendi bildikleri savaşlara benzer olacağını zannediyorlar. Hatta çoğunca öteki anakaralarda nükleer tehlikeye karşı yürütülen savaşımın aynı zamanda kendi yaşamları için savaşım olduğunu bile bilmiyorlar.

Öte yandan, yeni sömürgeci rejimler, ulusal barış hareketlerinin doğması ve güçlenmesi için her olanağı önlemeye çalışıyorlar. Barış hareketinin gelişmesini isteyen güçler olası her yolla korkutuluyor ve önlenmeye çalışılıyor. Küçük burjuva kesimler, barış savaşçılarının «Moskova ajanı» olduğu yolunda yalan suçlamalarla şaşırtılıyor ve bu demokratik çevrelerde bölünmelere yol açıyor, böylece güçlü bir eylem için tüm kapasiteyi zayıflatıyor.

Barış savaşımına olumsuz yaklaşım, sadece Afrika anakarasında demokratik güçlerin yapabileceği olumlu katkısı azaltmakla kalmıyor, aynı zamanda, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme için savaşımı gözardı etmeye yol açıyor. Sorun barış ve ulusal bağımsızlık, toplumsal ilerleme arasında ayırım yapmamaktır. Günümüzde barışın korunması, ulusların egemenliği ve gelişmesini savunmada ve toplumsal adalet istemi açısından, ne denli küçük olursa olsun ilerleme olanağını güvence altına alıyor. Barış aynı zamanda genç devletlere sosyal-ekonomik ilerleme potansiyelleri sağlıyor.

Deneyimler, ulusal kurtuluş hareketinin en büyük başarılarını barış içinde yanyana yaşama ve uluslararası yumuşama koşullarında kaydettiğini gösteriyor. Tersine, uluslararası gerginliğin artması, emperyalist çevrelerin global yaklaşımlara daha büyük bir ağırlık vermeleri sonucunu doğuruyor ve tüm ulusal hareketleri iki sistem arasındaki çatışma açısından değerlendiriyorlar ve kasıtlı olarak bu devletlerin işlerine karışıyorlar, özgürlük ve toplumsal ilerleme istemlerini bastırıyorlar. Militarist politikalar gelişmekte olan ülkeleri ekonomik, politik ve askersel anlamda emperyalizme daha bağımlı kılıyor. Genç devletler arasındaki gerginlikleri artırıyor, onları silahlanma yarışına çekiyor ve kendilerini geliştirme amaçları için kullanabilecekleri kaynaklarını harcamaya zorluyor.

devam etti: Evrensel bir nükleer yıkımın engellenebileceğine inanmak yumuşak yürekli bir iyimserlik değildir. Halk yığınları bunu önlemeye kararlıdır. Sosyalist devletler ve bağlantısız ülkeler de içinde olmak üzere barış hareketi ve onun maddi ve moral güçleri öylesine geniştir ki, savaş tacirlerine planlarını terkettirmenin gerçek olanağı vardır.

Bağımlı ülkelerin halkları, yaşamsal gereksinimlerinin karşılanması veya işsizlik, açlık ve yoksulluk gibi anahtar sorunların doğrudan çözümü veya başka bir deyişle, oligarşilerin ve emperyalizmin çıkarlarını ve diktatörlük rejimlerinin varlığını kaçınılmazlıkla etkileyecek çözümler için verilen bugünün savaşımından vazgeçemezler. Bunalımdan demokratik bir çıkış yolu ve toplumsal ilerleme için savaşım, barış, silahsızlanma ve detant için savaşım aynı sesi vermektedirler. Farklı sistemli devletler arasında barış içinde bir arada yaşama, toplumsal adaletsizliğin «dondurulması» anlamına gelemmez.

Halkların ulusal ve sosyal kurtuluş hareketi, uluslararası durumu bozan bir etken olarak görülemez. Bizim görüşümüz budur. Aksine ulusal sorunların halkın yararına çözülmesine katkıda bulunan herşey aynı zamanda uluslararası durumun iyileştirilmesine yardımcı olur.

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL) MK Politbüro üyesi Donis Christophinis şöyle dedi: Deniyimden biliyoruz ki, bir yabancı işgali altında hiç bir toplumsal ilerleme olamaz. Kıbrıs'ta halk işgale karşı savaşıyor ve ben sorunu şöyle koyuyorum: Bağımsızlık, barış ve toplumsal ilerleme bölünemez.

Kıbrıs, savaş hazırlıklarının bir kurbanıdır. 1974'te, Yunanistan'daki faşist cunta tarafından sahneye konan darbeyi CİA planladı, finanse etti ve örgütledi. O zaman, Türkiye Kıbrıs'ı istila etti ve toprağının yüzde 37'sini işgal etti. Adanın Yunanistan ve Türkiye arasında paylaştırılması ve üzerinde bir NATO üssü oluşturulması yolunda bir komplo vardır.

Partimiz doğrudan veya yığın örgütleri aracılığıyla hareket ederek barışın savunulmasını ulusal kurtuluş için ve yabancı askersel üslerin ve ABD dinlemesisizleme istasyonlarının kaldırılması için savaşım ile birleştirmeyi hedefliyor. Türk işgalinin ve tüm diğer yabancı birliklerin Kıbrıs'tan çekilmesi yönünde bir savaşım yürütüyoruz.

1983 yazında ülkede şu belgiler altında büyük bir gösteri yapıldı: «Kıbrıs'ta ve dünyada barış!», «Kıbrıs'tan tüm yabancı birlikler çekilsin ve tüm yabancı üsler kaldırılsın!», «Pershing-2 ve Cruise roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine hayır!» ve «Nükleer silahsızlanma!». Gösteri, Tüm-Kıbrıs Barışı Savunma Komitesi'nin girişimiyle ve Komünist Partisi'nin ve iki diğer partinin, yani iktidardaki Demokratik Parti ve EDEK Partisi'nin desteğinde örgütlendi. Gösterinin politik karakterini nötrleştirme ve «iki taraftan da eşit uzaklıkta» pasifist bir girişim haline çevirme yönünde denemeler yapıldı. Sağ kanat partisi, «Pershing-2» ve «Cruise» roketlerinin konumlandırılmaması üzerine belginin kaldırılması veya Sovyet SS-20 roketlerinin de söz konusu edilmesi koşuluyla katılmaya hazır olduğunu söyledi. Bu, SSCB ve ABD'nin «eşit sorum-

luluğu» üzerine icatlarla yığınların aklının karıştırılmasını istemeyen Barış Komitesi'nce reddedildi.

AKEL barış için savaşım cephesini genişletmek, olanaklı en geniş sayıda insanla ortak eylem için çalışıyor. Ancak, barışın düşmanının kim olduğu veya barıştan yana konum alırken bağlaştığımızın kim olduğu konusunda insanların aklının karıştırılmasına karşı çıkıyoruz.

İrlanda Komünist Partisi'nden Niall Farrell ülkesinde barış kampanyasının, ulusal sorunun demokratik bir çözümü için savaşımın bir bileşeni olduğunu vurguladı:

Dünya barışı ve İrlanda'nın bağımsızlığı karşılıklı ilişki içindedir. İngiliz emperyalizmi Kuzey İrlanda'yı yönettiği sürece yalnız barış için değil aynı zamanda İngiltere işçi sınıfının çıkarları için de bir tehdit olacaktır. Ülkemizde barış hareketinin rolü ülkenin tarafsızlığının savunulmasıyla yakından ilişkilidir. Katılımcıları, hükümetin Kuzeyi de içinde olmak üzere toprağımızın hiç bir parçasının diğer halklara karşı bir saldırı üssü olarak kullanılmaması için daha gayretli davranmasını sağlamak istiyorlar. Komünistler tüm İrlanda'nın nükleer silahlardan arınmış bir bölge haline gelmesini istiyorlar. İstemlerimizden biri, Kuzey Atlantik'in bir barış bölgesine çevrilmesidir.

Guyana İlerici Halk Partisi MYK üyesi Clement Rohee şunları belirtti: Nesnel olarak barış için savaşımın çıkarlarıyla tüm toplumsal ilerlemeden yana olanların çıkarları çakışmaktadır. Ancak emekçi halk barış ve kurtuluş arasında karşılıklı bağlantı olduğunu kavramadıkça, barış sorununa bir soyutlama, «uzak» bir şey gibi bakacaktır. Bu eylemlerin tek bir antiemperyalist dalgada birleşmesine yardımcı olmak bu nedenle komünistlerin birincil görevidir.

Son zamanlarda bazı ülkelerde barış hareketi, faaliyet alanı ülkelerin özgül koşulları nedeniyle, barış ve ilerleme, barış ve ulusal ve sosyal kurtuluş arasındaki karşılıklı bağlantı ve karşılıklı etkiyi yansıtan belgi ve istemler öne atmayı başardı. Ama yine de sorunlar var, özellikle barışın savunulması için hareketin önüne ülkedekinden daha büyük ölçüde dünyadaki duruma bağlantılı görevler konuyor. Barış hareketi nüfusun oldukça geniş çevrelerini kapsadığı için, bunu şu veya bu ülkedeki sosyal, ekonomik ve hatta politik amaçlarla birleştirmek bazen zor oluyor.

Partimizin görüşüne göre Guayana'nın ve halkının emperyalizme karşı ve barış için dünya çapındaki savaşımında gerçek bir rol oynayabilmesi için, sosyal sisteminde köklü dönüşümlerin gerçekleştirilmesi gereği vardır. Sadece, antiemperyalist bir politika yürüten, demokrasi üzerine temellenmiş ve sosyalist yönelimli, halkın tercihini kazanmış bir hükümet bu umutların karşılığını verebilir. Guayana İlerici Halk Partisi dünya barışı için savaşım, ulusal ve sosyal kurtuluş görevlerini bağlamayı hedefleyerek tam da bu amaç için çalışıyor.

Irak Komünist Partisi MK aday üyesi Macid Musa, Irak demokratik güçleri ve komünistlerinin, İran-İrak savaşının sona erdirilmesi ve tartışmalı konuların

barışçı araçlarla çözülmesi için nasıl çalıştıklarını anlattı. Aynı zamanda, nükleer silahsızlanmanın yalnız Avrupa kıtası halklarının değil, tüm gelişmekte olan ülkeler halklarının da bir sorunu olduğunu vurguladı.

Roberto Alvarez Quinones (Küba Komünist Partisi), silahlanma yarışının genç ulusal devletlerin özlemini çektikleri ekonomik ve sosyal gelişmenin önünde bir engel oluşturduğunu belirtti ve şöyle devam etti:

Üçüncü dünya ülkeleri şu anda derin bir ekonomik bunalımın acıları içinde-dir. Zaten korkunç olan ekonomik durumları silahlanma harcamalarıyla bir-likte daha da kötüleşecektir. Başlıca dışsatım ürünlerinin düşmekte olan fiya-ları ve uluslararası bankaların kredi açmadaki köleleştirici koşulları nedeniyle ticaret açıkları büyümektedir. Uluslararası bankalar faiz hadlerini yükseltiyor ve ödeme vadelerini kısaltıyorlar. Bunlar uluslararası ekonomik düzenin ger-çek bir yeniden yapılandırılması gereğini dayatıyor. Eğer bu savaşım başarıya ulaştırılacaksa, barış olmalıdır, çünkü böyle bir yeniden yapılandırma sadece bir barış ve yumuşama koşullarında gerçekleştirilebilir.

Güney Afrika Komünist Partisi'nden Jerry Simon, ırkçı Güney Afrika'nın komşu devletlerin bağımsızlığına ve dünya barışına dayattığı tehditten söz etti ve şöyle dedi:

Güney Afrika'da militarizm, içteki direnişi bastırmada ve komşu devletlere karşı emperyalist tipten savaşlar yürütmede kullanılıyor. 1970'lerin ortalarından bu yana, askerler ırkçı rejimin politik, ekonomik ve ideolojik stratejisinin belirlenmesinde artan önemde bir rol alıyorlar. Bugün askerlerin katılımı olmadan hiçbir ekonomik, politik, ideolojik ve dışpolitik önlem alınmıyor. Şimdi ırkçı Güney Afrika nükleer yeteneğe sahiptir. Bu, barış için ciddi bir tehlikedir. Afrika Birliği Örgütü Genel Sekreteri Konjo görevinden ayrılırken, Güney Afrika'nın dayattığı nükleer tehdit gözönüne alındığında, Afrika'yı nükleer silahlardan arınmış bir bölge olarak ilan etmenin yanlış olacağını belirtti. Provokatif bir şekilde, Afrika ülkelerine, kendi atom bombalarını edinmeleri yolunda çağrı yaptı. Bunun yerine, çözüm Güney Afrika'yı nükleer silahların çoğaltılmaması antlaşmasına imza koymaya zorlamak olmalıydı.

İrkçi önderler Güney Afrika'nın cephe-hattı devletlere karşı saldırısının devam edeceğini ve eylemin, Şeyseller'deki gibi, sürdürüleceğini yeterince açıklıkla ortaya koydular. Emperyalizm Güney Afrika'nın sürekli saldırı eylem-lerine ve özellikle Angola ve Mozambik olmak üzere cephe-hattı ülkelerini istikrarsızlaştırma politikasına tamamiyle arka çıkıyor. Afrika'nın güneyinde barışı ve güvenliği sağlamanın tek yolu ırkçı rejimi ve onun aparteid politi-kasını ortadan kaldırmaktır.

Filipinler Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi Jose Lava şunları belirtti: Sosyalist olmayan dünyadaki halkların sürekli keskinleşen sorunları sosyal-ekonomik sorunlardır. Bu nedenle, çözümlerini sadece barış içinde sosyal-ekonomik reformlar ve uzun erimde devrimci dönüşümler sağlayabilir.

Uluslararası ekonomik düzen demokratik yeniden yapılandırılması savaş-

mıyla, gelişmekte olan ülkelerin toplumsal ilerleme ve toplumsal dönüşümler savaşını arasında yakın bir karşılıklı bağlantı vardır. İki savaşım da emperyalist tekellerin sömürüsüne ve dayatmalarına karşı yneltiľmiřtir. Bu savaşımlar sürecinde, gelişmekte olan ülkeler halkları ve önderleri gerçek bağlaşıkları ve karşıtlarını doğru teşhis etmesini öğreniyorlar. Bu iki karşılıklı bağlantılı savaşım, emperyalizmi zayıflatıyor ve barış, toplumsal ilerleme ve toplumsal dönüşümler için savaşan sınıf güçlerini güçlendiriyor.

III. BARış İÇİNDE YANYANA YAşAMA KOşULLARINDA

Macaristan Sosyalist işçi Partisi organı «Klpolitika» dergisi başredaktörü Gyula Bogнар konuşmasını, barış içinde yanyana yaşamanın tarihsel anlamı konusuna ayırdı. Bogнар şöyle dedi:

Toplumsal ilerleme ve sosyal devrim çoğu kez hem teorik, hem de politik bakımdan, toplumsal düzenleri çeşitli olan ülkelerin barış içinde yanyana yaşama görüşünün karşısına çıkarılıyor. Burjuva ideologları, devrimci hareketi destekledikleri sürece sosyalist devletlerin barış içinde yanyana yaşama isteklerinin samimi olmayacağını iddia ediyorlar. «Sol» ekstremistlere göre ise, sosyalist ülkeler barış içinde yaşamaya yönelmekle, aslında «gerçek devrimci» konumlardan uzaklaşmış oluyorlar.

Bu tür görüşler yanlıştır. Ne ki, bununla birlikte burada, varolan reel çelişkilerin, sorunun karmaşıklığının kavranamayışı da söz konusudur. Gerçekte ise, barış içinde yanyana yaşama ile devrimci hareketlerin desteklenmesi tarihsel bakımdan birbirleriyle bağdaşmaktadır. Ama bu, tarihsel durumlarda burada çelişkinin belirmesini kesinlikle dıştaladığı demek değildir.

Komünist ve işçi hareketi «devrim ihracı» na ilişkin görüşü her zaman reddetmiştir. Bu tür görüşün açık provokatif niteliği aynı zamanda ciddi tehlikelerin kaynağını da oluşturmaktadır. Bununla birlikte, devrimin dışardan her türlü desteklenmesi ve barış içinde yanyana yaşama konumunun, burjuva gözlükleriyle «devrim ihracı» olarak yansıtıldığını da dikkate almak gerekir. Burjuva ideologlarının, moral ve uluslararası barış adına devrime kara alan, devrimlerin desteklenmesini uluslararası durumdaki istikrarsızlığın bir kaynağı gibi gösteren literatürü ile büyük bir kitaplık doldurulabilir. Buna karşın emperyalist devletler kendi karşı-devrimci yeltenişlerini sinsice gizlemeye çalışmaktadırlar. Bunun tipik biçimlerinden biri de, içerdeki karşı-devrimi bir «devrim» gibi göstermek, başka halkların iç işlerine karışma yönündeki kendi yeltenişlerini ise «ilerici süreçler»in uluslararası alanda yaygınlaştırılması olarak yansıtmasıdır.

Nükleer yıkım tehlikesini önlemek gerçekten de herkesin ıkarınıdır, üstelik hem sınıfsal hem de tüm insanlığın çıkarına olan bir görevdir. Bu ödevin önemini kavrayamayan kişi, aslında serüvenci konumlara yuvarlanmaktadır.

Varşova Antlaşması Örgütü ve en başta Sovyetler Birliği uluslararası güçler dengesini savunmakla, Birleşik Amerika'nın, askersel üstünlük sağlayıp bu konudan uluslararası politikada kendi iradesini dayatmasına asla izin vermemekle üzerlerine büyük yükümlülük almışlardır. Sosyalizm ile emperyalizm arasında askersel güç açısından görece bir dengenin varoluşu koşullarında barışın korunmasında devrimci güçlerin sorumluluğu daha da artmaktadır. Böylesi bir sorumluluk, emperyalizmin en saldırgan çevrelerinin gerginliği tepe noktasına çıkardıkları durumda bile azalmamaktadır. Bu açıdan bakıldığında dünyamızdaki şimdiki durum, bir bütün olarak dünya devrim süreci için ve onun bütün bölükleri için olduğu gibi, global güvenlik için de elverişli değildir.

Sosyalist ülkelerin üzerinde ağır bir yük bulunmaktadır, çünkü uluslararası alandaki politik ve askersel çatışmalar her bakımdan sosyalist ülkelerin durumunu ve politikasını etkilemektedir. Ancak bu olgu, ilkesel olarak dünyadaki temel çelişkilerin ve dünya devrim sürecinin ana bileşkenleri arasındaki ilişkilerin özünü değiştirmemektedir.

Emperyalizm, yitirdiği konumlarını geri almaya yetenekli değildir. Emperyalizm, silahlanmada yeni bir turu dayatmış olsa bile, yeniden üstünlük sağlamaya gücü yetmeyecektir, onun dayattığı silahlanma tempoları ise, kendi ekonomisini giderek çok daha olumsuz yönde etkilemektedir.

V. İ. Lenin, toplumsal düzenleri farklı ülkelerin barış içinde yaşama larının, sosyalist devrimin tarihsel rotasının doğurduğu belirgin bir olgu olarak gerekliliğine işaret etmiştir. Ancak pratikte, barış içinde yanyana yaşama asimetrik olmuştur: Dünyanın ilk sosyalist devleti bunu bilinçli ve ilkesel olarak yaşamda uygulamaya özen gösterirken, kapitalist dünya, barış içinde yanyana yaşamayı ancak savaşlar arasında bir ara saymış ve buna ilkesel bir tutum temeli üzerinde değil, belli bir zaman kesitin çıkarları açısından razı olmuştur.

Nükleer askersel teknik temeli üzerinde sosyalizm ile emperyalizm arasında oluşan askersel güç dengesi nesnel olarak yeni bir durum yaratmıştır. Burada söz konusu olan yeni durum şu anlamdadır: Devletlerin barış içinde yanyana yaşamada ortak çıkarları vardır. Böyle bir ortamda sosyalizmin kendi görüşlerini değiştirmeye hiç bir neden yoktur, çünkü sosyalizm daha başından beri, iki toplumsal sistem arasındaki savaşımın barışçıl araçlarla yürütülmesini önermiştir. Ne ki, şimdi bu, sadece ilişkilerde izlenecek amaca uygun bir yol değil, tek akılcı yol olmuştur. Öyleyse, kapitalizm sosyalizmin doğuşu yadsınmaz olgusunu ve barış içinde yanyana yaşama yapısının oluşturulması gerekliliğini gözönünde bulundurmamak zorundadır. Uluslararası ilişkilerdeki böylesi uzlaşmalar, çağımızın tüm politik süreçlerini etkilemekte, toplumsal düzenleri karşıt olan ülkeler arasındaki ilişkileri ve devrimci ilerici güçlerin sosyal gelişmeye ilişkin sorunların çözümü yönündeki savaşım larını etkilemektedir.

Günümüz koşullarında emperyalizm, sözü edilen uzlaşmayı sadece kısmen kabul etmektedir. Emperyalizm artık savaşı kazanamayacaktır, ama o, güç

bakımından bir üstünlüğü yeniden elde edebildiği ölçüde durumu hâlâ değiş-tirebileceğini sanmaktadır. Reagan yönetiminin barış içinde yaşama ülküsünden uzaklaşması kapitalist dünyanın bugün bu ülküden nesnel olarak daha az çıkarı olduğundan değil, eski duruma göre çok daha fazla kısıtlamalar içeren ödünleri geri tepme girişimleriyle açıklanabilir. Tarihsel açıdan bakıldığında görülecektir ki, barış içinde yanyana yaşama koşulları, iki sistem arasındaki barışçı yarışmanın yaygınlaşacağı, dünya devrimci sürecinin ileriye doğru ilerleyeceği bir alan olacaktır.

Dönüşümlerden yana olan ilerici güçler, yumuşama yıllarında elde edilen deneyimler ışığında, barış içinde yanyana yaşamanın olgunlaşan sosyal sorunların çözümünü için savaşımın dondurulması anlamına gelmediğini görmekte-dirler. İşte buradan çıkarak emperyalistler yumuşamanın, uluslararası alanda yeni konumlar kazanmak amacıyla bir «komünist oyunu» olduğu sonucunu çıkarmışlardır. Ne ki, dünyamızda meydana gelen dönüşümler sadece yumuşamayla ifade edilemez, çünkü barış içinde yanyana yaşama, sınıf savaşı sahnesinde «başlıca rolü oynayan güçler»in ortak kararı ve işbirliğinin, özellikle kaçınılmazlıkla gerekli olan konulardaki işbirliğinin belirli «kuralları» demektir.

Barış içinde yanyana yaşama koşullarında belirebilecek yeni bir uluslararası politik yapının oluşması, tek başına, taraflardan hiç birinin potansiyelini çözümleyici ölçülerde ne artırabilir ne de azaltabilir. Dahası var, dengelenmiş uluslararası koşullarda dış etmenin rolü, bir bütün olarak, çok daha azalmaktadır. Ama, devletlerarasındaki ilişkileri daha düzenli kılmakla, global sorunlarda, her şeyden önce savaşın önlenmesi sorununda işbirliği olanaklarını artırmakla barış içinde yanyana yaşama tüm insanlığa paha biçilmez ölçüde hizmet etmektedir.

Politik Bilimler ve Ulusal Sorunu İnceleme Enstitüsü (Romanya Komünist Partisi) müdür yardımcısı profesör Viktor Dulescu, konuşmasında, bugün olumlu ile olumsuz tutumlar arasında; gelişme, barış ve ilerleme ile güç kullanmaya dayalı eski politika arasındaki çatışmanın uluslararası ilişkilerin genel görüntüsünde ağır bastığını söyledi. Burada söz konusu olanın sırf çelişkiler değil, iki politik doğrultu arasında, uluslararası ilişkilerin kavranması, insanlığın geleceği konusunda iki yaklaşım arasında geniş boyutlar alan dev bir savaşım olduğunu vurguladı ve konuşmasını şöyle sürdürdü:

Kimi emperyalist hükümetlerce ilke düzeyine çıkarılan ve hemen hemen her gün saldırı, baskı, başka ülkelerin işçilerine karışma biçiminde gerçekleştirilen güç politikası, tüm devletlerce benimsenmiş olan uluslararası yaşam normlarını, uluslararası yasalık ilkelerini bir yana iterek, bunların yerine zorbalığı ve keyfi hareket etmeyi getirmeye adaydır. Romanya'nın görüşüne göre, silahlanma politikasına karşı, barış ve silahsızlanma için kesin önlemlerin alınması istemi, halkların yaşama ve barış hakkının, en temel insan hakkı olarak, birincil önemde hak olarak tanınmasından, tüm insanların,

yokedici bir nükleer savaş tehdidinden uzak yaşamaya ilişkin bütün temel haklarının savunulması gerekliliğinin kavranmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü, bir nükleer savaş, uluslararası belge ve anlaşmalarla güvence altına alınmış olan tüm insan haklarını pratik bakımdan hiçe indirgeyecektir.

Romanya Komünist Partisi (RKP)'nin belgesinde belirtildiği gibi, Varşova Antlaşması Örgütü üyesi devletlerin Ocak 1983'te, Prag'da kabul ettikleri Politik Deklarasyon «tüm açıklığıyla sosyalist ülkelerin dünyamızın geleceği konusunda gösterdikleri sorumluluğu, onların nükleer savaşın önlenmesi, yumuşamanın korunması ve derinleştirilmesi, Avrupa anakarasında ve tüm dünyada güvenliğin güçlendirilmesi ve işbirliğinin geliştirilmesi doğrultusunda çaba harcama kararlılığını bir kez daha göstermektedir.»

Halkların barış hakkının tanınmasına ve savunulmasına sürekli ilgi gösteren Romanya, Sovyetler Birliği'nden ve öteki sosyalist ülkelerden gelen ve uluslararası havanın iyileştirilmesine yönelik olan her öneriyi, yumuşama doğrultusuna, silahsızlanmaya ilişkin gerçekçi ve etkin önlemlere gidilmesine yeni itici güç kazandıran her girişimi selamlamaktadır.

Barış, eğer dinamik, geniş bir süreç olarak ele alınırsa, sosyal ilerlemeyi öngörmektedir. Barış, güç politikasının yok edilmesi ve yasaklanmasıyla başlar, ama bu da yeterli değildir. Barış, Avrupa'da ve tüm dünyada yeni ilişkilerin oluşturulmasını, her halkın ulusal bağımsızlığına ve onuruna saygıyı, askersel çatışmalara son verilmesini, gerikalmışlığın, gelişme bakımından varolan büyük farklılığın ve adaletsizliğin giderilmesini gerektirmektedir. Barış, böylece, devletlerin birarada yaşamasını ve günümüzde halkların ilerlemesini olanaklı kılan hukuk ve moral ilkelerine saygı, her halkın kendi geleceğini kendi belirleme hakkının tanınması vb. temel değerleri birleştiren gerçek bir sentezci konsept olarak kendini göstermektedir.

K. Marks, komünistlerin işçi sınıfının kopmaz bir parçası olduğunu söylüyordu. Bugün komünistler, tüm insanlığın kopmaz bir parçasıdır. Onlar, tüm insanlığın yöneldiği aynı amaca, yani barış ve halkların güvenliği amacına yönelmektedirler. Barış, komünist partilerinin, dünyanın hangi köşesinde olursa olsun, devrimci çalışmalarına nesnel olarak yardım etmektedir. 50'li yıllardaki barış hareketini günümüzün hareketiyle karşılaştırdığımızda, yığınların politik bilinçlilik alanındaki büyük değişikliği görebiliriz. Barış istemiyle gösterilere katılan milyonlardan birçoklarının bir gün tüm kötülüklerin kaynağının emperyalist sistem olduğunu, ve başka bir sosyal sistem, daha iyi bir sosyal örgütlenme arama gereğini kavrayabilecekleri düşüncesini yabana atmamak gerek.

Ho Şi Ban (Vietnam Komünist Partisi) konuşmasında, sosyalist devletlerin, bağılantısız ülkelerin, tüm demokratik ve barışsever güçlerin ve bütün dünya halklarının birleşik, ortak çabalarının nükleer savaş tehlikesini önlemeye, emperyalizmin ve uluslararası gericilik güçlerinin savaş yanlısı, saldırgan politikasını gemlemeye yetenekli olduğunu vurguladı ve sözlerini şöyle sürdürdü:

30 yıllık ağır bir savaşı yaşamış olan halkımız için barıştan, kendi yurdunda ulusal kuruculuktan ve gençlikten daha kutsal bir amaç ve yönelim olamaz Ama «ağacın huzur özlemi, rüzgârı durdurmaya yetmez».

Barış korunabilir mi sorusunun yanıtı, eninde sonunda, uluslararası alandaki güçler dengesine bağlıdır. Sosyalist ülkeler topluluğunun güçlenmesi, Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki ulusal kurtuluş hareketlerinin ve kapitalist ülkelerdeki işçi hareketinin gelişmesi tüm dünyada barışın korunmasına yardım etmektedir. Güney Vietnam'daki soydaşlarımızın Amerikan emperyalistlerine karşı kararlı direnci devrimci savaşımın barış için savaşıma ters düşmediğini kanıtladı. Bu iki savaşım biçimi sıkı sıkıya örüldüğü zaman, emperyalizmin savaş ve saldırı politikasını hiçe indirmek olanaklıdır.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi (ASBP) MK üyesi Roland Bauer, nükleer savaş tehlikesi komünist hareketin geleneksel sorunlarına ve günümüzün yakıcı problemlerine bizim yaklaşımımızı nasıl etkiliyor? sorusunu ortaya attı ve şöyle dedi :

Bu sorular arasında her partinin strateji, politika ve taktiği; barış ve sosyal ilerleme savaşımı arasındaki karşılıklı bağ; çok sayıdaki barış hareketleri konusunda tutum; eski ve aynı zamanda hep yeni olan ortak eylemlerin diyalektiği ve sınıfsal açıdan yabancı görüşlere karşı ideolojik savaşım vb. problemleri yer almaktadır.

Komünist hareketi tüm öteki hareketlerden ayırdeden temel toplumsal-politik amaç, kapitalizmi sosyalist devrim yoluyla ortadan kaldırmak ve sosyalist toplumu kurmaktır. Bununla birlikte komünistler, daha birçok başka hareketler gibi, nükleer savaşa, silahlanmaya ve Batı Avrupa'ya Amerikan roketlerinin yerleştirilmesine karşı çıkmaktadırlar. Onlar, son on yıllar boyunca barışın savunulması, yumuşama, silahsızlanma ve barış içinde yan yana yaşama savaşımını kendi dikkatlerinin merkezi yapmışlardır. Niçin?

Emperyalizmden kaynaklanan nükleer savaş tehlikesi tüm insanlar için bir tehdit oluşturmakta, sosyal ilerleme ise, insanlığın, uygarlığın ve kültürün varolma koşullarının korunmasını öngörmektedir. Bugün her türlü sosyal ilerlemenin en önemli koşulu, nükleer savaşın önlenmesi ve tüm dünyada barışın korunmasıdır.

Barış hareketinin içinde, barışı korumak, silahlanmanın tırmandırılmasına son vermek, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesini engellemek gibi ana ödevlerin yanı sıra, diğer sorunlarda çok değişik görüşler vardır. Biz bunlar karşısında nasıl davranmalıyız? Hangi sorunlarda ve ne zaman biz ödünlere hazır olabiliriz? Tartışmaya ne zaman katılmalıyız ve bu tartışma nasıl yürütülebilir ya da nasıl yürütülmesi gerekir?

Varolmak ya da yokolmak, insanlığın, uygarlığın varolması ya da yokolması sorunuyla karşı karşıya bulunduğumuz şu tarihsel durumda, kanımca, nükleer ölüme ve silahlanma yarışına karşı eylem birliği uğruna tüm öteki sorunlardaki görüş ayrılıklarının bilinçli olarak geri plana atılması gerekmektedir.

tedir. Ön planda, en önemli öge olarak, barışın korunması ve nükleer savaşın önlenmesi için olanaklı olan herşeyi yapma iradesi ve kararlılığı durmaktadır.

İşçi sınıfı ve onun devrimci hareketi her türlü emperyalist savaşlara karşı savaşım vermektedir. Onlar, gelişmekte olan ülkeler arasındaki savaşlara, yani ulusal kurtuluş davasına zarar veren savaşlara da kesinlikle karşıdırlar. Emperyalizmin saldırılarını püskürtmek için verilen savaşların ya da ulusal kurtuluş uğruna yürütülen savaşların haklı niteliğini kabul etmeyi onlar, genelde tüm saldırgan savaşları ortadan kaldırma çabalarıyla bağdaştırmaktadırlar. Şimdi başlıca amaç, emperyalizmin saldırgan güçlerini sosyal ilerleme güçlerine karşı bir dünya savaşını tutuşturma olanağından yoksun bırakmaktır. Çünkü hangi tür silahla başlatılırsa başlatılsın böyle bir savaş nükleer savaşa dönüşebilir.

Kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşı koşullarının değişmesi, aynı zamanda insanlığın varolma temellerinin emperyalizm tarafından tehdit edilmesi işçi sınıfının eylem birliğinin oluşması ve tüm dünyada barışın korunmasında ve silahsızlanmada çıkarı olan bütün güçlerin birliği ve bağlaşıklığı için yeni çıkış noktaları sağlamaktadır. Sınıfların, katmanların, parti ve örgütlerin sınırlarını da aşarak çıkarları giderek birbirine yaklaştıran başlıca temeli, nükleer yıkıma asla izin vermeme davasına gösterilen büyük ilgi oluşturmaktadır.

Dünyada barış ve silahsızlanma uğrunda başarılı bir savaşımın yürütülmesi için işçi sınıfının çok daha yüksek düzeyde ve daha kapsamlı eylem birliği, her şeyden önce barışı savunmaya yönelik eylem birliği zorunludur. Bu savaşım, hangi gerekçeye dayandırılırsa dayandırılsın, tımandırılan silahlanmanın getirdiği yük ve tehlikenin azaltılmasında yana olan tüm güçlerin bağlaşıklığını ve politik işbirliğini kaçınılmaz kılmaktadır. Böylesine geniş bir politik işbirliği emperyalizmin saldırgan güçlerine karşı en değişik biçimlerde daha fazla ortak ve uyumlu eylemler yapmayı olanaklı kılmaktadır.

ABD Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi James West, şunu vurguladı: Günümüz koşullarında barış için savaşım, uluslararası sınıf savaşımında ve tüm insanlığın eylemlerinde çözümleyici bir önem taşımaktadır. Bu, bugün sosyalizme giden yolun barış ve demokrasi savaşımından geçtiği demektir. Komünistler, insanlığın yokedilmesine karşı çıkan tüm güçlerle birlikte çalışmakta ve değişik güçler arasında ortak bir dilin bulunmasında önemli rol oynamaktadırlar. Ancak, biz, sırf soyut bir birlik adına kendi sınıfsal Marksist-Leninist yaklaşımımızdan vazgeçme yoluna gidemeyiz.

Ekonomi Bilimleri doktoru Igor A. Sokolov (SSCB), konuşmasında, burada söz alanlardan çoğunun haklı olarak belirttiği gibi, nükleer tehdit, uluslararası komünist hareketin tüm amaca yönelik eylemlerini etkilemektedir. Ve biz biliyoruz ki, barış savaşımı, uluslararası politika sorunları komünistlerin günlük çalışmalarında giderek daha büyük bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte, birçok partinin belgelerinde de

vurgulandığı gibi barış için savaşım, uluslararası komünist hareketinin birliğinin pekişmesi ve güçlenmesi için de bir faktör olmaktadır, dedi. Şunları vurguladı:

Barış savaşımıyla sosyal ilerleme savaşımı arasındaki karşılıklı bağ sorunu çağımızın temel sorunudur. Devrimci süreç dünyada, uygarlığın yokedilme tehlikesini ortadan kaldıracak düzeyde bir sosyal dönüşümü, örgütlülüğü henüz sağlamış değildir. Barış savaşımıyla sosyal ilerleme savaşımı arasında elverişli karşılıklı bağlar bulmak kolay değildir, çünkü çeşitli ülkelerin koşulları olağanüstü çeşitlilik göstermektedir. Nükleer savaş önleme davası ise kesin ve koşulsuz bir nitelik taşımaktadır. Savaş çizgisini gerçekten frenleyebilmek için, özellikle de saldırganı gemleyebilmek için herşeyden önce yeterli düzeyde ekonomik, askersel ve moral potansiyelin varolması gerekmektedir.

Nükleer çağda yokedici bir dünya savaş tehlikesiyle birlikte bu tehlikeyi önlemeye yetenekli güçler artmıştır. İki sistem arasındaki sınıf savaş kaçınılmazdır, ama bunu, devletlerarası ilişkilerde askersel güce başvurmayı ve silanlanma yarışını dışılayan bir yatağa yönlendirmek olanaklıdır. Barışı koruma sorununun bir yanı da, bilindiği gibi, sınıfsal devrimci ilkeleri savunmadaki kararlılığı azami esneklik ile bağdaştırıp birleştirebilmektir.

Uluslararası alanda ideolojik savaşımın şimdiki düzeyde keskinleşmesi kapitalist dünyada bunalım süreçlerinin artmasıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Sosyalizme karşı ilân edilen «haçlı seferi» kapitalist düzenin bunalımının bir yansımasıdır ve aynı zamanda bu bunalımın bir biçimidir. Tekelci sermaye, onun en saldırgan, harpçi kanadı bu durumdan çıkış yolunu militarizmde, dış politik serüvenlerde, işçi sınıfına saldırıyı artırmada aramaktadır.

Çağdaş devrimci sürecin temel teorik ve pratik sorunlarından biri, kuşkusuz, barış savaşımı ile sosyal ilerleme savaşımı arasındaki karşılıklı bağ gerçekleştirmeye sorunudur.

*

Sempozyuma katılanlar, komünistlerin barış için, emperyalizmin saldırgan, militarist politikasına karşı savaşımında rolüne, katılımına ilişkin geniş kapsamlı sorunlar kompleksi konusundaki deneyim ve fikir değiş tokuşuna kendi partilerinin duydukları gereksinimi vurgulamışlardır. Bunun sürdürülmesinin gerekliliğini belirtmişlerdir. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi ileride de bu sorunları geniş ölçüde aydınlatmaya çalışacaktır.

Küba: İşçi erkinin çeyrek yüzyılı

Raul Valdes Vivo

Küba Komünist Partisi MK üyesi

«Yeni yıl, yeni yaşam» diyor eski atasözü. Bundan 25 yıl önce, Küba Devrimi'nin utkuya ulaştığı yeni yılın, 1959 yılının ilk gününde bu sözler özel bir anlam kazandı. Devrim, özverili savaşla, birçok mahrumiyetler ve kurbanlar pahasına Latin Amerika'da emperyalizmin ezgi zincirini kopardı ve halk yeni yaşamı kurmaya koyuldu. Ülkenin yazgısındaki bu en parlak olay, yalnız kanlı diktatörlüğe son vermekle kalmadı, aynı zamanda Küba'da her çeşit ezginin, insanın insan tarafından sömürülmesinin sonunun da başlangıcı oldu.

Devrimin tam da bundan birkaç on yıl önce, geçen yüzyılın sonunda tarihimiz en karanlık sayfalarından birinin açıldığı aynı ayın aynı gününde utkuya ulaşması iyi bir raslantıdır. Bu raslantının doğurduğu duygusal gücü daha iyi anlayabilmek için, şu sözleri yazan Küba'lı burjuva tarihçisine başvuralım: «... General Jimenez Castellanos General Brooke'in yanına gitti, selâm vererek şöyle dedi: .Generalim, askersel-tahliye komisyonlarının vardığı barış antlaşması ve sözleşmeler uyarınca ve benim Kırıl'ımın emri üzerine şu andan itibaren, 1 Ocak 1899 günü öğleyin saat 12'den başlayarak İspanya'nın Küba adası üzerindeki egemenliği son buluyor ve Amerika Birleşik Devletleri'nin egemenliği kuruluyor»⁽¹⁾.

Utkan Küba Devrimi'nin 25. yıldönümünü törenlerle kutladığımız bugün, halkımızın seksen küsür yıl önce Yeni Yılın ilk günü yaşadığı o trajik olayın yarattığı üzüntü ve acıyı daha bir derinden duyuyoruz⁽²⁾.

Küba halkının İspanya sömürgecileri üzerinde yaklaşan utkusunu haince çalan ABD, halk yığınlarının Amerikan süngüsüyle dayatılan yeni emperyalist boyunduruğun gerçek özünü elden geldiğince daha uzun zaman anlayamaması için hiç te az çaba harcamadı. Birleşik Amerika'ya bağlı burjuvazi ilelatifundistler (küyük çiftlik sahipleri) bloku bu amaçla kullanılıyor ve «kuzey komşu» politik erkini bu blok aracılığıyla gerçekleştiriyordu. İdeolojik planda tarih sürekli çarpıtılıyordu: Yeni zulümcüler kurtarıcı olarak tanıtılıyor ve bu arada ba-

(1) Rafael Martinez Ortiz, Cuba. Los primeros años de independencia, Paris, 1929, p. 24.

(2) Küba Kurtuluş Ordusu, yiğitçe savaşımı sonucu (1895-1898) İspanya'nın sömürgeci ordusunu fiilen bozguna uğrattı. Ancak, Küba'yı ele geçirmeye çalışan ABD egemen çevreleri, Küba yurtseverlerinin utkusunun kesinleşmesini, özgür, bağımsız cumhuriyetin kurulmasını engelledi. ABD, ulusal kurtuluş savaşımını kendi bencil amaçları için kullanarak İspanya'ya (Nisan 1898) savaş ilân etti. Paris Barış Antlaşması uyarınca İspanya Küba üzerindeki egemenliğinden ve haklarından vazgeçti (Aralık 1898). İspanya birliklerinin adadan çekilmesinden sonra Amerika ordusu Küba'yı işgal etti. (Not Red.)

şında Jose Marti, Maximo Gomez ve Antonio Maceo gibi ateşli bağımsızlık savaşçılarının bulunduğu yurtsever güçlerin önemini ve rolünü küçümsemek için her yola başvuruluyordu.

Amerikan emperyalistleri baştan, V. İ. Lenin'in emperyalist savaş olarak nitelediği ⁽³⁾ 1898 yıldırım savaşı sonucunda İspanya'nın tacından koparılan incilerden Puerto Rico ve Filipinler gibi Küba'yı da kendi sömürgesi durumuna getirmeyi düşünüyordu. Washington'u bu ilk planından, Küba'yı sömürge ilân etmekten vazgeçmeye zorlayan nedenler arasında iki neden öne çıkıyor: Birincisi, Küba halkının ve onun kurtuluş ordusunun ruhsal durumu, ne Küba'nın zorla ABD'ye katılmasına ve ne de adanın Amerikan birliklerince uzun süre işgaline boyun eğmeyeceğini gösteriyordu. İkincisi, Amerikan emekçilerinin sempatisi Küba yurtseverlerinden yanaydı. İşte bu nedenlerden ötürü Beyaz Saray yenisömürgeci bir manevraya başvurmak, 1902 yılında «bağımsız» Küba'nın ilk hükümetinin kurulmasına izin vermek zorunda kaldı. Bu hükümete, doğal olarak, yalnız burjuva-toprak sahibi zümresinin temsilcileri girdi. Böylelikle, politik bağımsızlık görünümü yaratılmış, Karayipler'de ise, daha sonraları ABD tarafından geniş çapta kullanılan yenisömürge devlet «örneği» belirmiş oldu.

Ekonomik bakımdan az gelişmiş, bağımlı ve yoksul burjuva cumhuriyetinin tüm varlığı boyunca gerçek erk Amerikan emperyalizminin elindeydi. Amerikan tekelleri, Küba ekonomisini kendi üretim mekanizmasının bir parçası duruma getirerek çok büyük kârlar sağlıyorlardı. Ulusal bilincin yükselmesinden, proletarya ile köylülüğün bağlaşıklık kurmasından korkan ABD, kendi dayattığı «soğuk savaş» koşullarında halkımızı daha da köleleştirmek amacıyla yeni ekonomik ve politik saldırıya girişti. Beyaz Saray'ın ve burjuva-büyük toprak sahibi oligarşinin daha önceleri de bel bağladığı Küba askeri kliği general Batista'nın yönetiminde 1952'de hükümet darbesi yaptı. «Burjuva yasallığı»nın görünümü bile yok edildi. Askersel darbe işçiler, küçük ve orta köylülük, öteki katmanlar üzerinde sömürünün artmasına yolaçtı. Yenisömürge rejimlerine özgü çelişkilerin son derece sertleşmesine neden oldu.

Batista Küba'sındaki burjuva-latifundist rejim, her ne pahasına olursa olsun erkte tutunabilmek için acımasız, tarihimizde görülmedik bir teröre başvurdu. Emekçiler için devrimci zora başvurmaktan, örneğin, İspanya sömürgecilerine karşı savaşım döneminde olduğu gibi ulusal kurtuluş ordusunu oluşturmaktan başka çıkar yol kalmadı.

Bu yolda ilk adım, 26 Temmuz 1953 sabahının seherinde atıldı: Başında Fidel Castro Ruz'un bulunduğu bir grup yurtsever genç Santiago de Cuba'daki Moncada kışlasına saldırarak, ülkede, halkın, nefret ettiği tiranlığı alaşağı etme savaşımında olanaklı bütün biçim ve yöntemlere başvurmaya hazır devrimcilerin bulunduğunu gösterdi. Bu ilk silâhlı operasyondaki yenilgisine karşın ayaklanmacılar boyun eğmedi. Bu operasyonu, Fidel Castro'nun yöne-

(3) Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 27, s. 409.

timinde 82 kişinin «Granma» yatı ile yaptığı çıkartma, Sierra Maestra dağlarında ayaklanma hareketinin gelişmesi, özveri ve yiğitlik örnekleri bakımından halkımızın İspanya sömürgecilerine karşı savaşında gösterdiği büyük kahramanlıkları anımsatan 25 aylık kanlı devrim savaşı izledi. Bütün bunlar ve, nihayet diktatörlük rejimini çöplüğe atan büyük utku, yolun doğru seçildiğini kanıtladı.

İspanyol efendilerin yerini Amerikan üniformalı efendinin almasından tam altmış yıl sonra utkuya ulaşan halk devrimi, yeni devlet erkinin doğmasını sağladı. Son çözümde o, ülkenin gelişmesindeki niteliksel sıçrayışın da temel kaynağı oldu. Bu sıçrayış Küba Komünist Partisi'nin Program Platformu'nda özlü ve net olarak şöyle nitelendiriliyor: »1 Ocak 1959 Devriminin utkusu, ülkedeki sosyal katmanlar arasındaki orantıyı kökten değiştirdi. Burjuva-latifundistler bloku politik erkten uzaklaştırıldı. Tarihimizde ilk kez erk, öncülük rolünü işçi sınıfı ile emekçi köylülüğün oynadığı utkan Ayaklanmacılar Ordusu ve onun devrimci yönetimi tarafından temsil edilen halk yığınlarının bağlaşıklığının eline geçti.»⁽⁴⁾

Açık antiemperyalist ve köklü nitelikli Küba Devrimi'nin etkisinden sonra dünyadaki tüm emekçiler endişe içinde şu soruyu soruyorlardı: «Bu küçük ülke ,kuzey komşu' sunun giderek artan düşmanlığı karşısında dayanabilecek mi?» Şunu vurgulayalım ki, öteki kapitalist devletlerden farklı olarak ABD 50'li yılların sonuna doğru ekonomik ve askersel gücünün doruğuna ulaşmıştı.

Amerika Birleşik Devletleri yönetimi devrimci hükümet üzerinde giderek artan baskı uyguluyordu. Ama buna karşın ülkemizin politikası kesinliğini koruyordu. Urkunun ertesi günü Fidel Castro cumhuriyetin geçici başkenti Santiago de Cuba'da şöyle diyordu: «Bu kez, Küba'nın şansına, devrim utkuya ulaştırılacaktır ... Amerikalıların gelip kendilerini efendi ilân ettikleri o yıl yinelenmeyecektir»⁽⁵⁾.

Bu iyimserlik Özgürlük Adası'nın birçok dostlarında hayranlık yaratıyordu, ama tümünü ikna edemiyordu. Küba'daki politik, ekonomik ve sosyal dönüşümlerin geri dönmez niteliğinden bugün kimse kuşku duymuyor. Bizim devrimimizin, Amerikan emperyalizminin saldırgan eylemlerine dayanabilmesini, güçlenebilmesini, yaşamın tüm alanlarında kayda değer başarılar elde edebilmesini sağlayan neydi?

Küba Devrimi emekçiler tarafından emekçiler için gerçekleştirildi. Emekçiler utkuya, büyük ölçüde, birçok ülkenin, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist topluluk devletleri halklarının enternasyonalist dayanışmasını sürekli hissettikleri için ulaşabildiler.

Devrimciler geniş yığınların özlemlerini gözönünde tutarak emekçileri yönetim ve baskı aygıtını tamamiyle yıkmaya yönelttiler. Emperyalistler ve onların yerli ortakları ülkeyi bu aygıt aracılığıyla yönetmişlerdi. Jose Marti'nin

⁽⁴⁾ Plataforma Programática del Partido Comunista de Cuba, Havana, 1983, p.3.

⁽⁵⁾ El Pensamiento de Fidel Castro, t. 1, vol. 1, Havana, 1983, p. 3.

ölümsüz idelerinin bayrağı altında birleşen, ilerici demokratik eylem programını ortaya koyan ve işçileri, köylüleri ve halkın öteki katmanlarını bu program etrafında biraraya getiren Moncada saldırısına katılanlar, ülkedeki durumu Marksist-Leninist konumlardan (taktik bakımdan bu konumlar açıkça ilân edilmemekle birlikte) değerlendiriyorlardı.

Bugün Latin Amerika anakarasında köklü değişiklikler oluyor. Bunu Orta Amerika devletlerinde devrimci savaşımın yükselişi, halk direnişlerinin tüm anakaraya yayılması yadsınmaz biçimde kanıtıyor. Şimdi, Küba devrimci müfrezesinin, kapitalist ülkelerdeki Marksist olmayan araştırmacıların çoğu kez suskunlukla geçiştirdikleri başka bir yararlı hizmetini anımsatmak istiyorum. Moncada çevresindeki kana boyanmış topraklara atılan tohumlardan güzel Küba ağacının yetişmesinin nedeni şudur ki, buradaki taarruza katılanlar kendi yazgılarını toplum tarihindeki en ilerici sınıfın, işçi sınıfının yazgısı ile birleştirmişlerdir. Bizim devrimcilerimiz işçi sınıfının bir parçası olmakla dünya proletaryasıyla da akraba olmuşlardır.

Moncada kahramanlarının işçi sınıfı ile bütünleşmesi (bu ise hem Amerikan emperyalistlerine ve hem de onların ajanlarına korku salmıştı) bir rastlantı değildi: Devrimcilerin çoğunluğu yoksul ailelerinden gelme kişilerdi. Proletaryanın ideolojisi onların dünya görüşünü belirleyerek, kurtuluş hareketinde kılavuz durumuna geldi. Bu da bir rastlantı değildir: Yabancı ve yerli sömürücülerin tam egemen olduğu burjuva cumhuriyetinde kendi hakları uğrunda savaşan emekçilerin sürekli direnişleri oluyordu. Yüzyılımızın 20'li yıllarından başlayarak bu direnişlerde baş rolü oynayan işçi sınıfı olmuştur. Bununla birlikte, öteki azgelişmiş, bağımlı ülkelerde olduğu gibi, ekonomide ikincil konumlarda olan ve Amerikan tekelleriyle Küba oligarşisine karşı koymaya çalışan küçük burjuvazi de her zaman büyük aktiflik gösteriyordu.

Bizim devrimimizin utkusunu sağlayan etmenleri değerlendirirken, bu utkunun uzun bir sınıfsal, antisömürgeci, antiemperyalist savaşım sürecinin sonucu olduğunu görmek önemlidir. Kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu Küba toplumunda ana çelişki, emek ile sermaye arasındaki çelişkiydi. Temel çelişmeyi ise proletaryanın burjuvaziye karşı savaşımı belirliyordu.

Küba işçi sınıfının, Marksçı saptamaya göre, «kendi içinde sınıfı» durumundan «kendi için sınıfı» durumuna dönüşmesinin kanıtlarından biri olarak, büyük yurtsever Carlos Balino ile Julio Antonio Mella'nın 1925 yılında Komünist Partisi'ni kurmaları gösterilebilir. Bu partinin oluşmasında Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin ideleri ve Komünist Enternasyonal'in çalışmaları yardımcı olmuştur.

Bilindiği gibi, tarih sıfırdan başlamıyor. İşçi sınıfı partisinin kahramanlık geleneklerine değinmeden, Küba Devrimi'nin 25 yılından sözedilemez. Üye sayısının az olmasına, daha sonra düzeltilen kimi hatalarına (örneğin, başlangıçta Moncada taarruzu yalnız değerlendirilmişti) karşın, Küba'nın Marksist-Leninist partisi işçi hareketini örgütleyebildi. En ağır yeraltı koşullarında bile parti yığınlar arasında çalışabiliyordu. Proletaryanın öncü müfrezesi do-

ğuşunun ilk anından başlayarak halkın yabancı ve yerli sömürücülerin zulmüne son verebileceği ve vermesi gerektiği inancını emekçiler arasında yayarak ulusal kurtuluş savaşımının bayrağı altında eylem yürüttü.

Washington'un kuklalarından Machado tiranlığının yıkılmasına yol açan 1933 genel grevini yönetmek, cumhuriyetçi İspanya'nın savunulması için çok sayıda gönüllünün gönderilmesi, 1933 devriminin yenilgisinden sonraki karşı-devrim döneminde partiyi ve sendikaları koruyabilmek partinin yararlı hizmetleri arasında yer alıyor.

1940 yılında anayasal rejimin kurulmasını (kurulmasına büyük yardımları dokunduğu için bunu da partinin hizmetleri arasında sayabiliriz) ve göreceli burjuva özgürlüklerinin ilan edilmesini komünistler yalnız proletaryanın ve köylülüğün gereksinimleri uğrunda daha aktif savaşım yürütmek için değil, legalite koşullarında kendi coşkulu sesini yığınlara iletebilmek için de kullandı. Fidel Castro, Komünist Partisi tarihinin, onun üyelerinin devrim davasına, işçi sınıfı ve tüm Küba emekçilerinin davasına candan bağlılığının bir kanıtı olduğunu defalarca vurgulamıştır.

Elbette, partinin işi kolay değildi. Devrim öncesindeki son iki burjuva hükümeti halkın kazanımlarını yoketmek ve en başta Washington'un direktifiyle işçi hareketini ortadan kaldırmak ve komünist öncüsünü yoketmek için çabaladılar. 40'lı yılların sonunda ve 50'li yılların başında politik durumun gerginleşmesi, ilerici güçlerin aktifleşmesi, devrimci hareketin yeniden yükselmesi yığınların, proletaryanın partisi etrafında daha da birleşmesini gerektiriyordu. Halkın nefreti yalnız komünistlerin etkisiyle artmıyordu. Eduardo Chibas'ın kurmuş olduğu ve politikacıların satılmışlığına ve ilkesizliğine, yönetimin yolsuzklarına karşı çıkan Küba Halk Partisi («ortodokslar») (6) de sıralarında bir hayli yandaş toplamıştı.

Bu partide eylem gösteren birçok genç insanın Moncada taarruzuna katılmış olması, daha sonra da «26 Temmuz Hareketi»nin oluşmasında yeralması, doğaldır. Marksizm-Leninizme bağımsız olarak gelen Fidel Castro, yalnız Batista devirmesinden sonra yükselen bunalımın tüm derinliğine önceden ilk işaret eden olmakla kalmanış, aynı zamanda bu bunalımdan çıkış yolunu da göstermiştir. Küba'nın özgül koşullarında «26 Temmuz Hareketi» emekçilerin başına geçmiş ve onları kararlılıkla peşinden götürmüştür.

Bugün çok yaygın olan ve A. Machado'nun metnini yazdığı bir şarkıda, «Ey yolcu, yol yok önünde, ama yürüyerek sen açacaksın onu» deniyor. Devrimin liderleri kendi kahramanlıkları ile halk güçlerini geçici olarak yakalandıkları felçten «kurtardılar» ve yığınları diktatörlüğe ve emperyalizme karşı savaşıma yönelttiler. Onların açtığı yoldan emekçiler utkuya doğru kararlı adımlarla ilerlediler.

(6) Öğrenci ve işçi sınıfı temsilcilerinin de katıldığı küçük burjuva partisi. Partinin lideri Eduardo Chibas gençler arasında büyük saygınlığa sahipti. Fidel Castro politik çalışmalarına «ortodokslar» partisinin sıralarında başladı. (Not Red.)

Tiranlığı işçiler, köylüler ve öğrenciler silah elde yendiler. Onun yıkılmasından sonra Amerikan emperyalistleri ve onların uşakları despotluk rejiminin yıkılmasının, aynı zamanda yerli burjuvaziyle latifundistlerin gerici blokunun erkten uzaklaştırılmasına yolaşmasını önlemek amacı ile komplolar ağını örmeye giriştiler. Politik kulisler ardında, ülkemizin geleceği üzerine yoğun tartışmalar yürütülüyordu. «Geleceğin» şemasını Kübalılar 1899 olaylarından iyi biliyorlardı. Emperyalistlerin ve uşaklarının hazırladığı plan bu kez suya düştü: 1959'un Ocak ayında devrim önderlerinin çağrısı üzerine gerçekleştirilen işçilerin genel grevi, gericiliğin komplolarını boşa çıkardı. Proletaryanın önünde, sömürücülere karşı bundan sonraki savaşım için geniş olanaklar açıldı.

Küba Devrimi'nin etkusunun ilk gününden başlayarak ülkede reel politik erk halkın eline geçti. Halk erki, onun çıkarlarını temsil eden Ayaklanmacılar Ordusu aracılığıyla gerçekleştiriyordu. Adada çifte erk olmadı. Diktatör Batista'nın devrilmesi pratikte burjuva -latifundist blokunun politika arenasından uzaklaştırılması anlamına geliyordu. Gerçi, utkuadan hemen sonra kurulan hükümette kimi burjuva politikacılar da yer aldı, ama ilerici dönüşümlerin hızla yükselmesi karşısında ürken ve tarihin tekerleğini geriye doğru çeviremeyeceklerini hemen anlayan bu politika cambazları kaçtılar, emperyalizmin ve karşı-devrimin kampına geçtiler.

Gericici güçler üzerinde etkunun güvencesi olarak ortaya çıkan Ayaklanmacılar Ordusu'nda ifadesini bulan işçi sınıfı, köylülük ve küçük kent burjuvazisinin radikal çevreleri arasındaki güçlü savaşkan bağlaşıklığa dayanarak, devrim geliyordu. Ülkede kurulan politik erk işte bu bağlaşıklığın çıkarlarını dile getiriyordu.

Fidel Castro'nun Şubat 1959'da Başbakanlık görevine getirilmesi ile köklü dönüşümlerin ilk aşaması olan geniş halk yığınlarının devrimci-demokratik diktatörlüğü kesin biçimini aldı. Ardından, politik erkin proletarya diktatörlüğünden başka bir şey olamayacağı ikinci aşamaya doğru hızlı geçiş başladı.

Küba'da proletarya diktatörlüğünün kurulması, devrimci hükümetin ekonomik alanda sosyalist dönüşümleri gerçekleştirebilmesi için nesnel olanaklar yarattı. İlk iki yılda ülkenin ekonomik temeli tamamiyle değişti. İşçi sınıfının politik egemenliğinde gerekli temel hazırlanıyordu. Emperyalistlerin ve gericiliğin komplolarına yanıt olarak, köklü reformlar hızlı tempolarla gerçekleştiriliyor ve bu da emekçilerin kendi erkine desteğini artırıyor, proletaryanın öncü rolünün güçlenmesini sağlıyordu.

Mayıs 1959'da kabul edilen ilk Tarım Reformu Yasası⁽⁷⁾ uyarınca Küba tarımında devlet sektörünün elindeki toprakların % 40'tan biraz fazlası

(7) İkinci reform (Ekim 1963) küçük ve orta tarım burjuvazisinin elindeki üretim araçlarına el koydu. Bu tamamlayıcı reformun gerçekleştirilmesi, Küba işçi sınıfının emekçi köylülüğün kişiliğinde güvenilir bir bağlaşığa sahip olduğu için olanaklı oldu. Ülkede devlet tarım işletmeleri biçiminde yeterince güçlü bir ekonomik temel de vardı. (Not Red.)

bulunuyordu. Küçük köylü sektörün elindeki % 30 dolayındaydı, geri kalan topraklar büyük köylülüğün ve küçük köy burjuvazisinin mülkiyetinde kalıyordu. Bu yasanın kabul edilmesi, ABD emperyalizmiyle cepheden bir çatışma anlamına geliyordu. Çünkü adada en büyük latifundist gerçekte oydu. Washington ekonomik abluka için ilk adımlara girişmekte gecikmedi: Amerika Birleşik Devletleri şeker alımını ve petrol satımını durdurarak ekonomide bunalım yaratmayı hesapladı. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist devletler Küba'nın yardımına koştu. SSCB Küba'ya petrol ve petrol ürünleri sağlamayı üzerine aldı.

Devrimci hükümet halktan aldığı geniş desteğe ve sosyalist topluluğun yardımına dayanarak köklü sosyal-ekonomik ve politik dönüşümleri sürdürüyordu. Halk erki şeker sentirlerini⁽⁸⁾, elektrik santrallerini, telefon ağını ve petrol rafinerilerini devletleştirdi. Emperyalizm ve yerli gerici Küba'ya yeni bir savaş dayattığında o, tehditler karşısında yılmadı ve sosyalizme doğru yeni bir adım attı: 13 Ekim 1960'da bankalar ve 400'e yakın büyük işletme devletleştirildi.

Ekonomik altyapıdaki değişikliklere uygun olarak toplumsal üstyapıda da değişiklikler oluyordu. 1976 yılında, tüm halk tarafından tartışıldıktan sonra yeni Anayasa kabul edildi. Yeni Anayasa devletimizin sosyalist karakterini hukuksal bakımdan pekiştirdi.

Ancak ülkedeki en derin dönüşümler hukuksal nitelikli değildir. Bu değişiklikler, işçi sınıfının sınıfsal bilincine tamamiyle ulaşmasında, tüm halkın, onun bütün katmanlarının proletaryanın yönetici rolünü kabul etmesinde somutlaşıyordu. Küba işçi sınıfının sınıfsal bilincine hızla ulaşması için önkoşullar vardı. Latin Amerika'nın öteki ülkelerinden farklı olarak işçi sınıfının önemli bir bölümü Troçkist ve reformist idelerin etkisi altına düşmedi, öncünün, Komünist Partisi'nin ardından kararlılıkla ve şaşmadan yürüdü. Yine de, bu yolda güçlükler ve engellerle karşılaştı.

Küba'da küçük burjuva katmanlar oldukça genişti ve antisosyalist önyargılar yaygındı. Sömürülenler bile bunun etkisi altındaydı. ABD'nin, belki de Latin Amerika'nın bütün öteki ülkelerinden (Puerto Rico dışında) çok daha sıkı ideolojik kontrol uyguladığı önceki dönemin etkisi hissediliyordu. Buna alfabesizliği, kültürel geri kalmışlığı ekleyince, oldukça açık bir tablo ortaya çıkıyor. Bu nedenle, kanımızca Küba deneyimi, işçi sınıfının *proleterleşmesi*, yani onun öteki sınıfların ideolojik etkisinden kurtulması, aynı zamanda *halkın geri kalan kesiminin proleterleşmesi*, başka bir deyişle, tek ardıcıl devrimci sınıfın etkisinin bu kesim üzerinde yayılması bakımından ilginçtir.

Fidel Castro etrafında birleşen devrimci hükümet, emperyalizme ve onun ajanlarına karşı savaşıma tüm işçi sınıfının atılması gerektiğine dair Leninci düşünceden hareket ediyordu. Rusya Devrimi'nin önderinin bu görüşü, sosyalizm kuruluşunun uzun ve karmaşık dönemi boyunca çok büyük önem taşıyordu.

(8) Küba için özgül bir işletme türü. Şeker fabrikasını, onu çevreleyen şeker kamışı tarlalarını ve ulaşım yollarını içeriyor.

Ayaklanmacılar Ordusu ve diktatörlüğe karşı savaşılan öteki örgütler yine de sıralarında halkın yiğit kız ve oğullarının az bir bölümünü topluyordu. Bu devrimci örgütlerin varoluşunun anlamı, emekçiler için özgürce ve mutlu yaşamı sağlamaktı. Devrimin utkusundan sonra, işçilerin ve emekçi köylülerin çoğunluğunun katıldığı milis birlikleri kuruldu. Ardından, güçlü sendika birlikleri ve başka yığın örgütleri belirdi. Küba'da sosyalizm gerçekten de milyonların yapıtı oldu.

Halkımız yeni yaşamı kurmak için savaşıırken, iki önemli görüşü benimsedi: Birincisi, halkı fabrikaların ve toprağın sahibi yapan, ona erk ve silah veren devrimin kazanımlarını, yaşamı pahasına da olsa o ve yalnız o savunmak zorundaydı; ikincisi, emekçiler yalnız kendi özverili emeğiyle, amasömürücüler için değil, kendisi için emeğiyle yarattıklarına sahip olabiliirdi.

Yeni Küba'nın varolduğu tüm yıllarda işçi sınıfı ekten yalnız yabancı egemenliğine kesinlikle son vermek, ülkenin ekonomik geri kalmışlığını ortadan kaldırmak, sosyalist toplumu kurma yolunda başarıyla ilerlemeyi sağlamak için yararlandı. Bu görevin nesnel zorluğu şuydu ki, ülkemizde sosyalizm çirkin, çarpık kapitalizmin yıkıntıları üzerinde, enerji kaynaklarından yoksun, sosyalist topluluk devletlerinden çok uzakta bulunan topraklar üzerinde kuruluyor. Ama yine de, yurdumuzu 1958'de ve bugün görmüş olanlar şaşırtıcı değişikliklere işaret ediyorlar. Latin Amerika'da büyük kentlerin kenar semtlerinde öylesine sık rastlanan yoksul viraneleri, bizde geri dönmek üzere geçmişe karıştı. Sokaklarda aç çocuklara raslayamazsınız; oralandaki alay alay fahişelerden iz bile kalmadı. İşsizliğe, alfabetizliğe, ırk ayırımına ve kadınların hak eşitsizliğine son verildi.

Tüm Küba halkının olduğu gibi, işçilerin de ortalama eğitim düzeyi bugün altı okul yılına eşittir. Birçokları dokuz yıllık eğitimini tamamlamaya hazırlanıyor. Halk arasından yeni aydınlar yetişti. Halk erki yıllarında Küba'da bilimin gelişmesinde sağlanan büyük ilerlemeye kanıt olarak, Küba'nın «İnterkosmos» programı çerçevesindeki uzay araştırmalarının gerçekleştirilmesine yaratıcı katılımı gösterilebilir.

Devrimden önce uysallığın ve kölece itaatkârlığın egemen olduğu ada bugün özgür, yurtsever insanların ülkesi durumuna geldi. Her üyesi sosyalist yurdunun kutsal topraklarını savunma kararlılığı ile dolup taşan gönüllü halk milislerinin oluşması bunun parlak bir kanıtıdır. Ama Küba aynı zamanda ateşli proleter enternasyonalizmi ülkesidir de. Binlerce doktor, öğretmen, başka uzman ve gönüllü asker «üçüncü dünya»denen ülkelerin halklarına kazansızlığı ve hastalıklara karşı savaşımında, yeni yaşamı kurmada, devrimci kazanımların ve bağımsızlığın savunulmasında yardım ediyor.

Washington'un yirmi yıldan fazla bir zaman önce örgütlediği ve bugüne dek süren ekonomik ablukaya karşın (bu, emperyalizmin dünya sosyalist sisteminin varlığı karşısındaki nefretinin ve aynı zamanda güçsüzlüğünün göstergesidir) gayri safi milli hasılamız, öteki Latin Amerika ülkelerindekinden çok daha büyük tempolarla artıyor. GSMH göstergeleri anakaranın öteki

lkelerinde 1982'de ortalama yaklaşık % 1 oranında düşerken, bizde % 2,7 oranında artış gösterdi.

Küba işçi sınıfının maddesel genliği henüz oldukça mütevazi bir düzeyde olmakla birlikte, bunalımların ve işsizliğin bulunmaması ve en önemlisi, insanın insan tarafından smrlmemesi, emekçilerde sosyal iyimserlik ve yarın-lara güven doğuruyor. Küba'nın Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne katıl-ması, SSCB'nin, öteki sosyalist devletlerin desteği, sosyalizmin maddesel-teknik temelinin güçlenmesine yardım ediyor. Bununla uyum içinde, bizdeki üretim ilişkileri ulusal ekonominin erevesi dışına giderek daha çok çıkıyor, ekonomilerarası bağlar sisteminin organik bir parçası oluyor.

Kübalılar, halkın genlik düzeyini yükseltecek «sihirli değnek» in emek verimliliğinin daha da artırılması, sıkı tasarruf rejimi, disiplin, her emekide kendi işletmesinin, tüm ülkenin sahibi olduğu duygusu yaratmak olduğunu iyi anlıyorlar. Üretimin randımanı üstüne bugün tüm ekonomi mekanizmamı-zın daha da iyileştirilmesi için savaşım süresince yürütülen tartışma, henüz kullanılmayan önemli kaynakların ortaya çıkarılmasına ve devletin hizmetine sokulmasına yardım edecektir.

işçi sınıfı ve tüm Küba halkı, üretimi entanzifleştirme sorunlarını çözerken, yurt savunmasının her bakımdan güçlendirilmesini gözden kaçırmıyor. Bununla birlikte, tüm sosyalist ülkeler olduğu gibi Küba da, ta baştan işçi sınıfına özgü gerçek hümanizm ruhunda, ardıcılık ve kararlılıkla barış için savaşıyor, ulus-lararası çatışmaların barışçıl ve adil çözümünden yana çıkıyor. Saldırının ne olduğunu kendi deneyiminden bilen halkımız (bu saldırıların yinelenmesi bugün de olasıdır), bütün ilerici ve barışsever güçleri, zgr Nikaragua'ya karşı saldırıya hazırlanan, ulusal kurtuluşu ve demokrasi için savaşan Salvador halkının yiğitçe direnişini boğmaya alışan ABD'nin planlarını boşa çıkarmaya çağırıyor.

Moncada taarruzunun 30.yıldönümü dolayısıyla düzenlenen mitingte konuşan F. Castro bugünkü durumu şöyle niteledi: «Bizler, etin ve zor bir dönemde yaşıyoruz. Çatışma tehlikesi yalnız bölgesel değil, global bir nitelik taşıyor. Eğer saldırganı durdurmak istiyorsak, eğer barışı kurtarmak isti-yorsak, eğer sağ kalmak istiyorsak, elik sınırlara, azami dayanıklığa ve birliğe, halkın şantajlara kapılmamada kesin kararlılığına gereksinimimiz vardır» (9).

Devrim utkuya ulaşmasaydı Küba proletaryası, ABD emperyalizminin ve onun yardaıclarının erkini yıkabilecek duruma gelemezdi. Devrim olmadan proletarya kendi erkini kuramazdı. Aynı zamanda, işçi sınıfı politika arenasına çıkmasaydı, en değerli temsilcilerini halk ekonominin kilit noktalarına getirmeseydi, devrimci uyanıklık göstermeseydi, eline silahı alıp Amerikanın paralı askerlerini Playa Jiron'da yenmeseydi, şeker kamışının toplanmasına doğrudan katılmasaydı ve şeker kombinalarını kurmasaydı, tekszle proletarya devrimi kendi öz davası saymasaydı, devrim bastırılacaktı.

(9) Discurso de Fidel Castro. «Granma», 28 Temmuz 1983.

Köklü süreçlerin devrimci-demokratik aşamadan öte gidemediği, daha sonra ise, işçi sınıfı sosyal dönüşümler için savaşımında tarihin kendisine verdiği öncülük rolünü oynayamadığı için yurtseverlerin gerilemek zorunda bile kaldığı durumların örneklerine, Latin Amerikan devrimci hareketinin tarihinde çok rastlanır.

Küba Komünist Partisi'nin kurucuları, işte bunu, proletaryanın başta gelen görevlerinden biri saydılar ve onlar işçi sınıfını tam da bu ruhta eğitmek ve örgütlemek için çok çalıştılar. Onların davasını sürdürenler de aynı konumlarda yerliyordu. Küba Komünist Partisi'nin, halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluşu için uzun yıllar yürüttüğü savaşımın sonuçlarını değerlendiren I. Kongresinde F. Castro, Moncada taarruzuna katılanlar o zamanlar komünist olarak bilinmemekle birlikte, onların görüşleriyle komünistlerin görüşlerinin aynı olduğunu, bunun da devrimin yazgısı için çözümleyici adımları sağladığını belirtti. Bundan söz ederken, şunları vurgulayabiliriz:

Birincisi, işçi hareketinin sonul amaçları ve ilkeleri konusundaki görüş birliği, eski-yeni tüm komünistlerin tek örgütte birleşmelerini olanaklı kıldı. ⁽¹⁰⁾ Marksizmin idelerini baştan benimsemeyen veya bu öğretiyi yeterince bilmedikleri için, onu yadsıyan yurtseverler de bu partiye katıldılar. Sonuçta tüm proletaryanın ideolojisini kabul ettiler.

İkincisi, devrimcilerin ortak platform üzerinde birleşmeleri, tüm ilerici güçlerin güçlenmesi anlamına geliyordu. Bunun sayesinde ülkemiz Amerikan emperyalizminin saldırısı karşısında dayanabildi ve ağır sınavlardan geçerek, bu yoldan ilk gidenlerin karşısına dikilen kaçınılmaz hataları aşarak üstün gelebildi. Böylesi birlik olmadan devrim önemli ölçüde zayıflıyor, düşmanlarımız ve hatalarımız ise kat kat daha tehlikeli oluyor. Grenada faciası bugün bize bunu tüm çıplaklığıyla bir kez daha anımsatıyor.

Üçüncüsü, proletaryanın yönetiminde Küba halkı inanmış bir enternasyonalist oldu ve kendi payına sınıfsal enternasyonalist destek gördü. Sovyetler Birliği'nin, bütün sosyalist ülkelerin Küba Devrimi'ne karşı kardeşçe tutumu, bu gerçeğin açık kanıtıdır.

İşte bu nedenle tüm halkımız Komünist Partisi'nde kendi ülkelerinin en yüksek ifadesini görüyor. Onun etrafında sıkıca birleşen halkımız yeni edimlere, yeni utkulara doğru ilerliyor.

⁽¹⁰⁾ Halkçı Sosyalist Partisi (HSP) adını taşıyan Küba'daki ilk Marksçı-Leninici parti, devrimin utkusundan sonra ülkede, başında F. Castro'nun bulunduğu «26 Temmuz Hareketi»nin yönetiminde gerçekleştirilen dönüşümlere en aktif biçimde katıldı. HSP'nin etkin katılımı ile 60'lı yılların başında ülkenin tüm gerçek devrimci güçleri Marksçı-Leninici konumlar temelinde birleşti. Bunun sonucu olarak, daha sonra Birleşik Sosyalist Devrim Partisi'ne dönüşen Birleşik Devrimci Örgütler oluştu. Birleşik Sosyalist Devrim Partisi 1965 yılında Küba Komünist Partisi adını aldı. (Not Red.)

Lübnan'a yapılan Amerikan-NATO saldırısı neyi gösterdi

Refik Samhun

Lübnan Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi

İsrail'in Lübnan'ı işgalinden bir yıldan fazla bir zaman sonra, saldırganlara her bakımdan yardım eden ve onları koruyan ABD emperyalizmi, amaçlarına bugüne kadar tam olarak ulaşamayan saldırıya eninde sonunda doğrudan katılmak zorunda kaldı. Ama ne Amerikan yapısı en ölümcül ve yıkıcı silahlar deposuna sahip olan İsrail saldırganları, ne İsrail tarafından tepeden tırnağa silahlandırılan yerli faşistler, ne dine bağlılık (din mezhep toplulukları) ilkesine göre kurulan ve Lübnan ordusundaki Falanjistlerin yönetiminde bulunanlar, ne Tel Aviv'in saldırısını onayan Arap gericiliği, hiç kimse Lübnan halkını dize getiremedi. Ve bu arada Birleşik Amerika, Amerikan kamuoyu da içinde tüm dünya kamuoyuna meydan okuyarak sahneye çıktı. Saldırganlık eylemlerine NATO'nun kimi diğer devletleri de katılmıştı. Bu, Amerikan emperyalistlerinin Lübnanlılara boyun eğdirmek, ülkemizi Camp David zincirinde ikinci halka durumuna getirmek, «Reagan planı» ile uyum içinde ona değişik bir biçim vermek, Suriye'yi geri çekilmeye zorlamak, Filistin sorununa kalem çekmek, tüm Yakındoğu'yu egemenliği altına almak gibi, hiçbir zaman elden bırakmak istemedikleri temel, eğer deyim yerindeyse «eski-yeni» amaçlar için yapılmıştır.

Daha önceki İsrail saldırıları gibi, Amerikan-NATO saldırısı da Amerikan emperyalizminin ve özellikle de Reagan yönetiminin işbaşına gelişinden sonra yoğun bir biçimde körüklediği uluslararası gerginliğin tehlikeli yükseliş fonunda geliyor. Gerginlik tepe noktasına ulaşmıştır, açıkça «sınırlı», hatta genel bir nükleer savaşa başvurulacağı tehditleri yapılıyor. Varolan askersel stratejik dengeyi bozmayı, emperyalistlere saldırganlık planlarını yaşamda gerçekleştirmeye olanağı sağlamayı amaçlayan militarist hazırlıklar harıl harıl yürütülüyor. Yeni yeni ülkeler ve halklar silahlı saldırılara kurban oluyor, savaş gemileri deniz ve okyanuslarda devriye geziyor, yabancı topraklara «çevik kuvvetler» yerleştiriliyor, yeni askeri üsler kuruluyor. Gezeganimizin birçok «en hassas» noktasında ardarda askersel manevralar tertipleniyor.

Örneğin, Ortadoğu'da. Geçen yılın sonbaharında, bu bölgede, Amerikan askerlerinin de katıldığı «Bright Star 83» adı altında bir dizi manevra yapıldı. Okyanus öteki devletlerin askeri deniz gücüne bağlı gemiler, sürekli Basra körfezi sularında yüzyor. Pentagon'un ve kimi Yakındoğu devletleri ordularının da katılımıyla ortak temelde askersel bir güç oluşturmak ve eğitim çalışmaları yürütmek için adımlar atılıyor. Washington bölgemizde «Basra körfezi bölgesindeki bunalımlı durumlara karşı koymak» için «petrol taşımacılığına yönelik tehlikeleri ortadan kaldırmak» için vb. değişik biçimlerde sunulan bir tür «stratejik bağlaşıklık» temelinde bir blok oluşturmak için elin-

den geleni yapıyor. Onun gerçek amacı ise, bölgedeki ülkelerin içişlerine doğrudan karışma olanağını elde etmek, Arap ülkeleri komünist ve işçi partilerinin 20 Eylül 1980 günlü bildirisinde vurgulandığı gibi, Yakındoğu'yu Sovyetler Birliği'ne, dünya barışına yönelik saldırganlık stratejisinin peşine takmak ve giderek bu bölgeyi NATO'nun militarist planlarının gerçekleşmesine sürüklemektir».

Lübnan olayları, böyle bir analizin doğruluğunu kanıtlıyor. Açık ki, Washington Lübnan'daki savaş alanına uzunca bir zaman için yerleşmek ve burada işgal orduları için üs kurmak niyetindedir. Beyaz Saray'ın sözde Amerikan deniz piyadelerinin Beyrut'a kısa bir dönem için geldikleri ve karşı karşıya duran taraflar arasında «uzlaşma» sağlamak, Lübnan ve Filistinli sivil halkın «güvenliğini» garanti etmek gibi yeminli sözleri çoktan bir yana itildi ve unutuldu. ⁽¹⁾ ABD yönetimi ve Kongresi, Lübnan'daki işgal birliklerinin orada kalma süresinin en az 1,5 yıl daha uzatılmasında anlaştılar. Amerikan 6. Filosundan gemiler limanlarımıza yerleştiler.

Amerikan militaristleri «kendini savunma» gibi alışıl gelmiş ikiyüzlü gerekçelerle cezalandırma operasyonları bayrağını İsrail saldırganlarının elinden alarak Lübnan halkına karşı ilan edilmemiş bir savaş başlattılar. ABD'nin deniz piyadeleri, filosu ve hava kuvvetlerinin tüm savaş gücünün keşif birlikleri komutanlığı emrinde bu bölgede yoğun bir biçimde kullanılması kararlaştırılmıştır. Başkan R. Reagan, ABD'nin bizim ülkemizde «yaşamsal çıkarları» olduğunu söylemiş, Dışişleri Bakanı G. Shultz ise, Washington'un Lübnan'da durumun istikrara kavuşması halinde bile, önceleri olduğu gibi, buradaki varlığını belirli stratejik noktalarda sürdürmek için olağanüstü ilgi göstereceğini belirtmiştir. Amerikan hükümet temsilcileri «çok uluslu gücün» yerleşim yerinin mutlaka Beyrut tarafından sınırlandırılmasının gerekli olmadığını söylüyorlar. Eğer Lübnan hükümeti bir istekte bulunursa bu gücün yerleşim yeri Lübnan'daki Şuf dağlarından Avali nehri boyunca İsrail birliklerinin yeni yerleşim hattına kadar genişletilebilir.

Tüm bunlar, ABD ve İsrail arasındaki stratejik işbirliğinin gerçek amaç ve sonuçlarını açıkça ortaya koyuyor. Bugün artık açıkça denebilir ki, Ortadoğu sorununun çözümü konusundaki iki (Amerikan ve İsrail) sözümona «proje» arasında özde hiçbir fark yoktur. Washington Tel Aviv'in katı çizgisinden, onun izlediği «büyük sopa» politikasından büyük yararlar sağlıyor.

İşin özü budur. Ortaklar arasında zaman zaman ortaya çıkan anlaşmazlıkların, sadece taktik bir niteliği vardır. Bunlar, bir bütün olarak, kendi adımlarını olağanüstü karmaşık ve çelişkili Arap dünyasının başka bölgelerinde tasarlanan önlemlerle birlikte dayatmaya çalışan ABD'nin global stratejisinin gereksinimleri koşuluna bağlıdır.

⁽¹⁾ Amerikan askerlerinin Lübnan'a yerleştirilmesinin gerçek nedenlerine ve propaganda örtüsüne daha ayrıntılı bilgi için bak: Refik Samhun, İhanet anlaşmasının kurbanları, «Barış ve Sosyalizm Sorunları», 1983, No. 11.

ABD'nin Lübnan'daki politik ve askersel eylemleri, durumu son derece gerginleştiriyor, çilekeş sivil halk arasında büyük kurbanlara neden oluyor. Washington yalnızca ülkemizi istikrarsızlaştırmakla kalmıyor, onu bilinçli ve soğukkanlı bir biçimde parçalıyor, Lübnan'ın devlet yapısı ve egemenliğinin temellerini yıkıyor. Bugün Lübnan'ın güneyine iyice yerleşen, bu bölgedeki işgali güçlendirmeye, onu ülkenin geri kalan kesiminden koparmaya, yeni Arap toprakları ele geçirme ve ilhak etme planlarını gerçekleştirmeye çalışan İsrail'in amaçlarına tümünden uygun düştüğü ortadadır.

Ancak tepedeki siyonist çete, saldırganlığı «daha yüksek» bir düzeye çıkarma, Lübnan'ın diğer Arap devletlerinin dinsel-topluluk ilkesine göre tümünden parçalanmasını gerçekleştirme görevlerini önüne koyuyor. Dünya siyonist örgütüncü hazırlanan ve daha sonra Lübnan'da çıkan «An Nida» gazetesi tarafından yeniden yayınlanan «İsrail'in 80'li yıllardaki stratejisi» belgesi de bunu amaçlamaktadır. Belgeyi hazırlayanlara göre, Lübnan artık maroni-hristiyan, sünni, dürzi ve şii gibi bölgelere bölünmüştür ve onun yazgısı tüm Arap dünyası için saptanan yazgının belirtisidir. ⁽²⁾ Suriye'nin yerine kıyı boyunda bir tür küçük alavî-şii devleti, Halep'te sünni ve başka bir sünni devlet de Şam'da, ama Kuzey komşusuna düşman olacak bir devlet kurmayı hayal ediyorlar. Dürzilerin de belki Golan tepelerini kapsayacak olan kendi devletlerini kuracakları düşünülüyor. Mısır, Irak-Arabistan yarımadası ülkeleri ve hatta Türkiye, İran ve Pakistan için de benzeri projeler hazırlanıyor. Din-mezhep temelinde kurulan siyonist devlet biçiminde veya buna benzer biçimde yaratılacak ve birbirine düşman olacak olan minicik devletler, İsrail'e sınırlarının «gerçek güvenliğini» sağlamakla, ona emperyalizmin çıkarlarını garantiyleyerek bölgede egemenliğini kurma olanağı vermekle görevlidirler.

Ama gene de, büyük bir güce ve çağdaş savaş tekniğine sahip olan Birleşik Amerika benzeri saldırganlık planlarının gerçekleşmesi için neden Lübnan halkına karşı savaşa katılmak zorunda kalmıştır?

Yanıtı, Lübnanlıların çoğunluğunun gösterdiği dayanıklılıkta, bunların İsrail işgalcilerine silahlı eylemlerle, yığınsal çıkışlarla, grevlerle, gösterilerle karşı koyuşlarında, Falanjistlerin devlet aygıtı üzerindeki denetimlerinde, ordu birliklerinin ulusal-yurtsever güçlerin elinde tuttuğu Lübnan'ın dağlık ve diğer bölgelerine çıkarılmasında aramak gerek. Halkımız, işgalci rejimi yasalaştıran, Güney Lübnan'ın ilhakına ışık tutan, ülkenin egemenliğini ve bağımsızlığını baltalayan, onu Birleşik Amerika ve İsrail'in protektorası yapan, Lübnanlıları Arap dünyasından yalıtlayan Lübnan-İsrail-ABD anlaşmasını reddediyor. Bu anlaşma, aynı zamanda Suriye'nin güvenliğini de tehdit ediyor ve İsrail saldırganlarına işgalle ulaşmaya tasarladıklarını elde etme olanağı veriyor.

⁽²⁾ Ne yazık ki, «maroni devletlerin» kurulması sorununu ülkemizde, örneğin Lübnan sağcı Hristiyan Cephesi «ideologlarından» F. el Bustani, Ş. Malik ve diğerleri de savunuyorlar. Bunlara göre, bugün bunu gerçekleştirmek için elverişli tarihsel koşullar oluşmuştur. Ve bunlar kendi konumlarını Lübnan'da «çoğulcu uygarlığın» veya «Akdeniz uygarlığının» varlığı gibi değişik türden tezlerle dayandırıyorlar.

Amerikan-NATO saldırısı eşiğinde durumun nasıl oluştuğunu bir anımsayalım.

Mayıs 1983'te, ABD'nin himayesinde Lübnan ile İsrail arasında imzalanan anlaşmanın iflası yalnızca onun düşmanlarınca değil, aynı zamanda onu destekleyenlerce de görülmeye başlandı. Bu anlaşmanın kesin olarak kabul edilemezliği ve İsrail askerlerinin tümünün kayıtsız şartsız geri çekilmesi temelinde ülkemizde Lübnanlıların çoğunluğunun etrafında kenetlenildiği Ulusal Selamet Cephesi kuruldu. Bu yüzkarası anlaşmayı Suriye de kesinlikle reddetti, Lübnan yurtseverlerini destekledi. Meydana gelen bu içinden çıkılmaz durum, özü bakımından halkımızı arkadan hançerlemeye kalkışan İsrail'n, Lübnan egemen çevrelerinin ve ABD'nin çıkmazıydı.

Lübnan ulusal direniş güçlerinin kahramanca eylemleri, İsrail'deki iç politik durumu büyük ölçüde etkilemiştir. İşgalciler bu eylemler karşısında sürekli ciddi maddi ve insan kaybına uğruyorlar. Daha önce ele geçirilen konumlarda uzun süre askeri bulundurulmasının olanaksız olduğu açıkça ortaya çıkmıştır. Erkteki siyonist çete şöyle bir ikilemlerle karşı karşıya gelmiştir: Ya kendi savaşkanlığını korumak için «önleyici» önlemler alacak, ya da saldırıyı sürdürecektir. Lübnan hükümetiyle imzalanan anlaşmanın gerçekleşmesi yollarını açmak amacıyla yeni saldırı perspektifleri daha yoğun bir biçimde çizilmeye başlandı.

Ancak saldırgana karşı duran güçlerin kararlılığı, SSCB'nin bunları her bakımdan desteklemesi, Suriye'ye yapılan çok yönlü Sovyet yardımları, tüm bunlar İsrail ve onun okyanus ötesi destekçileri için yeni bir durum yaratmıştır. Saldırıya geçmenin zorlaşması (hiç bir durumda olanaksız olmasa bile) İsrail'i, güvenli konumlardan kısmen de olsa asker çekerek çıkmazdan sıyrılma yolunu denemeye zorlamıştır.

Önceleri böyle bir geri çekilmeye karşı olan Lübnan egemen çevreleri, Güney Lübnan'ın ve aynı zamanda dağlık bölgeleriyle Bekaa vadisinin önemli bir bölümünün işgalini onaylayarak sonunda onların istediğine geldiler. Lübnan egemen çevreleri bu tutumlarına karşılık olarak, Lübnan'ın dağlık bölgelerini kontrolünde tutan ulusal-yurtsever güçleri «yenme» ve aynı zamanda göz diktikleri Batı Beyrut'u ve başkentin güney semtlerini kendi egemenliği altına alma çabalarında ABD'nin desteğini sağlayacaklarını sanıyorlardı. Egemen çevreler içine düştükleri çıkmazdan, tüm Lübnan'da durumu tehdit altına sokan dağlık bölgeleriyle sert çatışma hazırlıkları hesabına sıyrılıma çalışıyorlardı.

Utanc verici anlaşmanın imzalanmasında elinden geleni yapan Birleşik Amerika, daha sonra ABD başkanının ulusal güvenlik danışmanı olan özel temsilcisi R. McFarlane kanalıyla «yeni ilkeler» ileri sürmekte gecikmedi. Bunlar şu amaçlara yönelikti: İsrail'in ülkemizin güneyine ve aynı zamanda onun ele geçirdiği Bekaa vadisindeki topraklara yerleşmesini desteklemek, Suriye'ye, daha sonra ordunun ve faşist milislerin merhametine kalacak olan ulusal kur-

tuluş güçlerinin kontrolündeki bölgelerden kimi birliklerini çekmeye zorlamak için baskı yapmak.

Suriye'nin bu önerileri reddetmesi, ABD'nin Lübnan ve Ortadoğu'da izlediği politikanın çıkmazlarını daha da derinleştirmiştir. Deliye dönen Washington yönetimi, Suriye'ye ve bölgedeki diğer barışsever, ilerici güçlere karşı tehditler yağdırmaya başladı ve daha sonra açık saldırıya geçti.

Sonuç nedir? Lübnan ordusu ülkenin dağlık bölgelerine ve Beyrut'un güney kesimlerine bir türlü giremedi. Egemen çevreler, topçu birliklerinin kasırga ateşine, 6. Filo ve diğer NATO devletlerinin savaş uçaklarının bombardımanlarına eşsiz kahramanlıklarla karşı koyan direniş savaşçıların ve tüm ulusal-yurtsever güçlerin ortak başarısı olan ateşkesi kabul etmek zorunda kaldılar.

Ancak, ateşkes ilanından ve ulusal diyalog komitesinin kurulmasından hemen sonra, böylesi bir sonuçtan memnun olmayan iç ve dış güçler, varılan anlaşmayı çiğnemek ve geçersiz saymak için yoğun çabalara giriştiler. Özellikle bu girişimler, Cenevre'de çalışmalarını sürdüren komitenin her şeyden önce, İsrail'in işgaline son verme ve 17 Mayıs 1983'te imzalanan anlaşmayı geçersiz sayma yönündeki adımları içeren konularda belli yapıcı başarılar elde etmeye başladığı bir sırada daha da yoğunlaşmıştır. Emperyalizm ve gericilik Lübnan ulusal-yurtsever güçleri, Suriye ve Filistin direniş hareketi arasındaki ilişkileri baltalamaya çalışıyorlar. Birleşik Amerika İsrail'i Suriye'ye ve Lübnan ulusal-yurtsever güçlerine karşı hazırlanan yeni saldırıya sürüklemek amacıyla onunla kurduğu stratejik birliğin sınırlarını genişletme yolunda yeni adımlar atıyor. Bu satırların yazıldığı şu sıralarda, benzeri adımların sonuçları üstüne kesin bir görüş belirtmek doğru olmaz, ancak bunların başarısı bizim yeni bir patlama, yeni bir silahlı çatışma raundu eşiğinde bulunduğumuz anlamına gelecektir. Bugün olayların gelişmesindeki gelişigüzel değişikliklere karşı olağanüstü bir uyanıklık ve karalılık, ulusal-yurtsever güçlerin kontrolündeki bölgelerde anarşi ve kaos tohumları saçma girişimlerini önlemek için sıraların daha da sıklaşması, güçlenmesi gerekiyor. Ama elbette, Birleşik Amerika, her koşulda Lübnan rejimi içinde ve dışındaki istihbarat servisleri aracılığıyla diyalogu gerçek ulusal yolundan başka yönle çekmek için olanaklı ve olanaksız herşeyi yapacaktır. Bu yalnızca İsrail ile imzalanan anlaşmayı kesin olarak reddetmekle İsrail ve aynı zamanda tüm diğer yabancı askerlerin ülkeden tam ve koşulsuz çekilmesinde ayak diremekle, faşist Falanjist partinin devlet aygıtında etkinliğinin artmasına karşı koymakla engellenebilir. Ancak gerçek bir uzlaşma, ülkenin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünün yeniden sağlanmasını, onun Arap dünyasına ait olduğunun kanıtlanmasını, Lübnan toplumunun yaşamının değişik yönleriyle yeniden kurulmasını, Lübnan halkına demokratik gelişme hakkının sağlanmasını öngören bir temelde düşünülebilir.

Son zamanlarda ülkemiz çok ciddi uluslararası olayların merkezi oldu. Ama şunu gözden kaçırmamak gerek: Buradaki durum, genel olarak tüm Yakındoğu'da patlamaya hazır, istikrarsız durumu yansıtıyor.

ABD emperyalizminin, siyonizmin ve Arap gericiliğinin komploları yalnız Lübnan'a karşı değil, tüm Arap dünyasına yöneliktir. Arapların bu komplolara karşı tepkisi ne olmuştur? Büyük bir üzüntüyle belirtmek gerek ki, genel olarak bu tepki zayıf ve pasif olmuştur. Burada, İsrail'in bir Arap ülkesi olan Lübnan topraklarını işgaline karşı, Amerikan ve NATO'lu saldırganların attıkları bombalarla başkentin yaklaşık üç ay süren yıkımına karşı hiç bir yerde, hiç bir yığınsal ve güçlü protesto eyleminin olmadığını söylemek yeterli olacaktır. Böyle gösteriler yalnızca İsrail'de yapılmıştır. Bunun nedeni nedir, bu nasıl açıklanabilir?

Zaman zaman sorunun sözde halk yığınlarını hedef alan baskılardan, petrol dolarlarının etkisinden, tüketim yaşam tarzının yaygın olmasından vb. kaynaklandığı yolunda görüşler ileri sürülüyor. Elbette tüm bunlar etkisini gösteren küçümsenmeyecek etkenlerdir. Ancak kanımıza göre, sorunun özü başkadır. Durumu değerlendiren Lübnan Komünist Partisi'nin 4. Kongresi (1979) şunu saptamıştır: Arap ulusal kurtuluş hareketi, yığınları değil, yalnızca hareketin yönetimini kapsayan (3) bir bunalım geçiriyor ve bunalımın ana nedeni de, bu yönetimin sınıfsal niteliğindedir.

Bilindiği gibi, küçük burjuva kesimleri temsilcilerinin başında bulunduğu rejimlerde uygulanan sosyal-ekonomik değişiklikler, özü bakımından kapitalist olan egemen üretim ilişkilerinin değişimine yol açmamıştır. Dünya kapitalist pazarına bağımlılık da ortadan kaldırılmamış, yalnızca kapitalist ekonomik ilişkiler sisteminde kendi durumunu iyileştirme girişimlerinde bulunulmuştur. Böylesi rejimlere sahip olan devletlerde sosyal ekonomik ilerleme önceleri olduğu gibi, engellerle karşı karşıya geliyor, kapitalizmin enine boyuna gelişme süreci hızlı tempolarla ilerliyor, dışardan aktarılan dünya kapitalist ekonomisine özgü kötülüklerin ve bunalımlı durumların etkisi güçleniyordu. Adına çok uluslu denilen şirketlere ve öncelikle Amerikan şirketlerine bağımlılık artıyordu.

Bu nesnel koşulların etkisi ve küçük burjuvazinin ikili doğası, zamanla devlet yönetiminin dümenini elinde tutan egemen sınıfın en tepedeki kesiminin, bırakalım işçileri, köylüleri, öteki emekçileri bizzat küçük burjuvazinin çoğunluğunun sosyal çıkarları ve ulusal istemlerinden yavaş yavaş kopmasına yol açmıştır.

Böylesi bir uzaklaşma, kendine özgü çıkarları, nesnel olarak burjuva sınıfının çıkarlarıyla birleşen sivil ve asker bürokrat kesimlerinin erke getirilmesine ilgi duyanlar arasında da görülüyor. Ekonominin devlet sektörü bürokratlar için zenginleşme kaynağına ve değişik türden ayrıcalıklar elde etme aracına dönüşüyor. Bununla birlikte, özel işletmeciliğin konumlarının güçlenmesi ve kötü yönetim, açık sabotajlar ve üretim anarşisi sonucu bu sektör ilerici

(3) LKP'nin 4. Kongresi'nin çıkardığı sonuçlarla ilgili daha ayrıntılı bilgi için bak: G. Havi, Biçimlerde esneklik, ilkelerde kararlılık, «Barış ve Sosyalizm Sorunları», sayı 9, 1979. (Not Red.)

rolünü yavaş yavaş yitiriyor ve giderek daha çok kapitalist gelişmeyi teşvik etme ve destekleme etkeni olarak kullanılıyor. Tarım reformunun yaşama geçirilmesi çalışmaları baltalanıyor, etkisi giderek güçlenen büyük mülk sahiplerinin sayısız hızla artıyor, işçilerin, köylülerin ve bizzat küçük burjuvazinin sosyal durumlarının iyileşmesi süreci engelleniyor.

Tüm bunlar sağa yönelik için, geri dönüş için, konumları ciddi bir biçimde zedelenen sınıfların sosyal-ekonomik ve politik çıkarılarının yeniden güçlenmesi için temel hazırlıyor. Aynı zamanda, emperyalist-siyonist saldırısı sonuçlarının ortadan kaldırılması yolları sorununa yanlış yaklaşımlar doğuruyor. Burada asıl neden, genel ulusal görevleri arka plana itme, kendi ulusal sınırları içine kapanan, ulusal ve dinsel azınlıkların hak ve çıkarılarını çığneme, toplumlararası çatışmaları küçümleme eğilimlerinde yatıyor. Arap gericiliği ile emperyalizm arasındaki uzlaşma çizgisini izleme, sıkı ve çok yönlü ilişkilerin geliştirilmesi gerektiği SSCB'ye karşı stratejik bağlaşıklık olarak değil de «politik dengenin» bir ögesi, destek kaynağı, silah veya emperyalizmle çatışma girişimlerine delil sağlayan bir ülke olarak yaklaşım gösterilmesi de buradan ortaya çıkıyor. Hatta zaman zaman hiç çekinmeden Arap-Soyet dostluğuna gölge düşürme, ona karaçılma girişimlerine de başvuruluyor. Sosyalizme sözle ilan edilen bağlılık, onun özüne yönelik bilim düşmanı saptamalarla, demokrasiye ve yığınlara karşı kuşkulu ve düşmanca tutumlarla uyumlaştırılıyor. Komünist ve öteki ilerici partilerle yürütülen ilişkilerde bocalamalar gözleniyor. Bu bocalamalar, işbirliğinden vazgeçmekten ta erki tekeline almasına olanak yaratan ve bu partilerin işçi sınıfı, köylülük ve diğer emekçi kesimlerin örgütlerindeki eylemleri zararına bu ilişkileri önceden sınırlamaya kadar uzanıyor.

Arap ulusal kurtuluş hareketinin başarısızlığa uğradığı ve durumunun bunalımlarla nitelendiği koşullarda komünistler elleri kolları bağlı duramazlar. Onların yükümlülüğü ve görevi köklü değişiklikler için savaşımın ön sıralarında yer almaktır. Biz Arap komünistlerinin önünde şöyle bir temel sorun duruyor: Biz, partilerimizin, rolünü, işçi sınıfını giderek kendi tarihsel özgörevini yerine getirmesine olanak sağlayacak konumlara çıkaracak düzeye yükseltebilir miyiz? Yoksa anarşist, gerici-dinsel, şovenist ve öteki güçlere devrimci süreci durdurmak, onu geri atmak için yol mu açılacaktır?

Öncü olmaya çalışan bir partinin bunu sırf boş sözlerle sağlayamayacağına inancımız tamdır. Her şey onun sosyal olduğu gibi, ulusal sorunlardaki politik, ideolojik ve başka savaşımın tüm alanlarında ilerici cephe biçiminde kurulan birlik içinde partinin oynadığı somut role bağlıdır. Parti bu birliğin eylemlerini, öteki bağlaşıklarının rolünü küçümsemekten, ama bunlar konusunda temelsiz hayallere kapılmadan baş düşmana karşı yönlendirebildiği ölçüde ancak öncü olabilir. O, işçi sınıfının öncüsü olarak bağımsızlığını korumakla da görevlidir, ancak bunu ukalalığa ve sekterliğe düşmemek koşuluyla yapmak gerek. Aynı bağlaşıklarla olduğu gibi, içten ve ardıcıl bir biçimde kurmaya çalıştığı birlik sorununda da onlara bağımlı duruma düşmemelidir. Önemli olan her zaman yığınları kendi tarafına kazanmaktır.

Komünistlerin ve tüm gerçek devrimcilerin şu ilkesel sorunda ikircimli bir görüşü yoktur: İşçi sınıfı tarihsel öz görevi, ideolojisi ve toplumdaki durumu nedeniyle emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı, Filistin sorununun adil çözümü, Yakındağı sorununun bir bütün olarak ele alınması ve çözülmesi, ilerici Arap birliği için, barış, demokrasi ve sosyalizm için verilen kesin savaşın utkusundan herkesten çok ilgilidir. Bu savaşta o, yönetici rolü oynamakla görevlidir. Ama böyle bir rol kararla elde edilemez ve bir çırpıda da gerçekleşmez. O, çetin, karmaşık, uzun savaşlarla elde ediliyor. Ama bu, öteki sosyal katmanlarla birlikte vazgeçme, onlarla zorunlu bir çatışmaya girme anlamına gelmiyor.

Görüşümüze göre, Arap ulusal kurtuluş hareketinin bugünkü yönetimi, bırakalım olayların gelişmesinin, paramparça olan savaş cephelerinin sürekli gündeme getirdiği daha köklü sorunların çözümünü, kendi genel ulusal ve sosyal sorunları içeren programını bile sonuna kadar gerçekleştirme yeteneksizliği göstermiştir. Daha önce de söylendiği gibi, bizim biricik ümidimiz ve kesin alternatifimiz işçi sınıfıdır. Bununla birlikte, tüm nesnel ve öznel etmenlerin analizinden hareket ederek, şunu belirtiyoruz: Bugün işçi sınıfı güçlü yığın çıkışlarının yeniden yükselişine, düşmanın komploları karşısında sarsılmaz direngenliğe, Arap ulusal kurtuluş hareketinin amaçlarına ulaşmasına başlıca etken olacak olan yönetimi tek başına sağlayacak durumda değildir. Bu hareketin yeni gelişme aşamasının görevleri, ancak gerçek demokratik bir temelde kurulan ve geniş halk yığınlarına dayanan ilerici cephe biçimindeki sınıfsal birliğin çabalarıyla gerçekleşebilir. Bu, işçi sınıfının köylülerle, kent ve köy küçük ve orta burjuvazisiyle, yurtsever aydınlarla bağlaşıklığıdır. Bu, yukarıda belirtilen sınıf ve katmanları temsil eden politik güçlerin bilinçli birleşmesinde ifadesini bulur. Böyle bir birliğin kurulması antikomünizmden, demokrasi düşmanlığından, yığınlardan ve onların örgütlü hareketlerinden korku, erkin ve cezalandırma kampanyalarının tekelleşmesine götüren politik keyfiliği gibi niteliklere sahip olan ve bugün üstünlüğünü koruyan çizgiden kopma anlamına gelir.

Sözü edilen yeni aşamada birlik, ona katılanların ortak çıkarlarının demok-rasi ve karşılıklı güven ilkesine dayanan bir çizgi izlenmesini gerektirdikleri anlayışından ortaya çıkan yeni bir nitelik almak zorundadır. Bu, yığın örgütlerine, bunların enerjilerini ortaya çıkarmaya, bilinç düzeylerini yükseltmeye, onları politik nitelikli tartışmalara ve kararların alınması çalışmalarına çekmeye yönelik bir çizgidir.

Belirli bir Arap ülkesi çerçevesinde böylesi bir birlik iç sorunların çözümünde, güçleri genel ulusal savaşa seferber etmede kilit bir rol oynamakla görevlidir. Tüm Arap dünyası ölçülerinde ise o, teslimiyetçi ve hiyanet çizgisine karşı koymak için zorunlu önkoşul, genel ve tam bir kurtuluşun ilerleme ve birliğinin etkenidir.

Bu, kanımızca, Arap ulusal kurtuluş hareketi yönetimindeki bugünkü

bunalımı ortadan kaldırmaya, antiemperyalist güçlerin cephesini güçlendirmeye ve çelikleştirmeye, gerici rejimlere gereken baskıyı yapmaya, bunların yalıtılmasını sağlamaya olanak yaratacak başlıca etkindir. Bundan başka, kanımıza göre, bugünkü kritik koşullarda komünistlerin, tüm devrimci-ilerici güçlerin önünde şu görevler duruyor:

– Tüm Arap ülkeleri düzeyinde görev ve amaçların saptanması, bunların gerçekleşmesi, aynı zamanda Arap devrimcilerinin somut birliğinin sağlanması için yöntemlerin sıralandığı ortak eylem programının hazırlanması çöbalarını sürdürmek ve hızlandırmak.

– Lübnan'ı, aynı yazgının tehdit ettiği öteki Arap ülkelerini Amerikan emperyalizminin, İsrail ve yerli gericiliğin pençesinden kurtarmak.

– Filistin halkının yasal ulusal haklarını sağlamak, bu arada kendi yazgısını özgürce belirleme ve kendi bağımsız devletini kurma haklarına kavuşma savaşı veren Filistin devrimini desteklemek için güçleri en yüksek düzeyde seferber etmek; Filistin ulusal birliğini güçlendirmek, Filistin Kurtuluş Örgütü'ne yönelik her türlü parçalama girişimlerine ve FKÖ'nü Ürdün'ün politik arabasına koşmo, ona teslimiyetçi çizgiyi aşılomo girişimlerine karşı birliğini güçlendirmek için her türlü katkıda bulunmak.

– Suriye'nin yurtsever tutumunu desteklemek, ona ABD'nin himayesinde İsrail'in ardı arkası kesilmeyen saldırılarına karşı koymada yardım etmek; Suriye, Filistin ve Lübnan yurtseverlerinin cephesinde gedikler açılmasına meydan vermemek için gerekli her şeyi yapmak, «Reagan planı» biçimindeki Amerikan «çözümüne» ve «Ürdün modeline» ortak güçlerle ardıcıl karşı koymada cepheye katılan taraflardan her birine özgürce karar alma olanakları yaratma temelinde güçlendirmek. (4)

– Yurtsever hareketi, değişik Arap ülkelerinde olumlu eğilimler, gericiliğin erkini yıkmak, emperyalizmin ve siyonizmin saldırganlık planlarını bozmak için savaştan herkesin desteğiyle güçlendirmek; Yakınoğu'nda alevleri yalnızco bölgemizi değil, tüm dünya barışını tehdit eden savaş ocaklarını söndürmeye yönelik önlemler almak.

– Arap-Sovyet ilişkilerini giderek niteliksel geliştirmek, eldeki kazanımları savunmak ve kaybedilen konumları geri almak amacıyla SSCB ile en içten ve sıkı birlik bağlarını güçlendirmek.

Yakınoğu gelişmesinin bugünkü aşamasında yükseltilen görevlerin gerçekleşmesinde devrimcilere ve herşeyden önce de komünistlere büyük tarihsel sorumluluk düşüyor. Lübnan olayları, tüm Arap dünyasını tehdit eden tehlike, halklarımızın savaşının yeni bir yükselişi için içtepi oluşturuyor. Bu yükselişi desteklemek, onu sürdürmek, Lübnan yurtseverlerinin başta gelen görevi,

(4) Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için, «Barış ve Sosyalizm Sorunları'nda yayınlanan şu yazılara bak: N. Aşhab, Halk dize gelmedi, savaşım sürüyor», 1982, sayı 10; M. Vilner, Kanlı kısır döngüyü kıralım, 1982, Sayı 11; R. Samhun, Lübnan: Örsle çekiş arasında, 1983, Sayı 4, F. Varad, Yakın Doğu'da güçler dengesinde yeni gelişme, 1983, Sayı 5.

davasıdır. Topraklarımızda akıtılan ve akıtılmaya devam edilen kanlar buna çağırıyor.

REDAKSİYONUN NOTU: *R.Samhun yoldaşın yazısı, Arap ulusal kurtuluş hareketinin bugünkü durumunun değerlendirilmesine, yaşanan zorlukların niteliği ve nedenlerine, bunların ortadan kaldırılması yollarına, emperyalizmin, siyonizmin ve gericiliğin birleşik cephesi karşısında ilerici-yurtsever güçlerin birleştirilmesine ilişkin birçok büyük ilkesel sorunda Lübnan Komünist Partisi'nin görüşünü yansıtıyor. Bu sorunlar bugün komünistler de içinde tüm Arap yurtseverlerince geniş olarak tartışılıyor. Redaksiyon diğer birçok Arap ülkesinden kardeş partilerin bu konuya ilişkin yazılarının yayınlanmasının sürdürüleceğini umuyor.*

Askersel diktatörlüğe, zorbalığa son

BASKI VE KOĞUŞTURMALARA KARŞI

Kolombiya Komünist Partisi yeryüzünün tüm devrimci ve ilerici güçlerini, ülkede gerici militarist çevrelerin işlediği cinayetleri protesto etmeye çağırıyor.

Askersel yönetim yıllardır, büyük çiftlik sahiplerinin (latifindistler) keyfi uygulamalarına yanıt olarak baş gösteren gerilla hareketini bastırmak için geniş köylü bölgelerinde baskı ve terör politikası uyguluyor. Başkan Betancur'un seçimlerden önce, hükümetinin artık kan dökülmesine izin vermeyeceği sözlerine, ayaklananlarla ilgili af yasasının çıkarılmasına karşın askeri klik ülkenin bazı bölgelerinde, özellikle Magdelana bölgesinde baskıcı önlemlerini artırdı. Baskı ve terör, gerillalara yardım ettiklerinden şüphelenilen herkese karşı uygulanmaktadır. Büyük çiftlik sahipleri ve celepler tarafından kirala-nan cinayet çeteleri eyleme geçtiler. Haydutlar ordu ve polis subaylarınca yetiştiriliyor ve onlardan emir alıyorlardı. Kendilerine «Hırsızlara ölüm» grubu diyen bu paramiliter grupların uyuşturucu madde tüccarlarının oluşturduğu mafya ile ilişkileri bulunuyor.

Kolombiya İnsan Hakları Komitesi tarafından yayınlanan verilere göre 1983'un 1 Ocakından 10 Ağustosuna kadar 1038 kişi tukuklandı, 377 kişi öldürüldü. Aynı dönemde 47 kişi kayboldu. Kurbanlardan bazıları öldürülmeden önce hunharca işkenceden geçirildi. Bunların içinde, sendika liderleri, Komünist Partisi liderleri ve aktivistleri, sol kanattan ünlü isimler bulunuyor. Magdelana bölgesinde bir yerleşim yeri olan Puerto Berrio'da haydutlar, Belediye Meclisi'nin tüm sol kanat üyelerini öldürdüler.

İşlenen bu cinayetlerin son derece ağır olması, savcılığı «Hırsızlara ölüm»-adındaki terörist örgütün eylemleri konusunda bir soruşturma açmak zorunda bıraktı. Bu örgütün 100'den fazla üyesinin ismi ortaya çıktı ve bunlardan 59'u muvazzaf hizmet yapan askerdı.

Kolombiya Komünist Partisi, ülkenin demokratikleştirilmesi ve ilerici toplumsal ve politik reformlar için savaşıyor. Ateşkesin sağlanması, gerçek demokratik bir barışın sağlanması için hükümet temsilcileri ve gerillalar arasında diyalogun kurulmasını istiyor. Partimiz, kardeş komünist partilerini, diğer politik partileri, sendikaları, köylü ve öğrenci örgütlerini, bütün iyi niyetli insanları, Başkan Betancur'a, militarist zorbalığa son vermesini isteyen mesajlar göndermeye çağırıyor.

Edgar Kaysedo
Kolombiya Komünist Partisi
MK üyesi

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» dergisinin 1983 yılında ele aldığı ana konular

GENEL TEORİK SORUNLAR. PARTİLER BİLİMSSEL KOMÜNİZM SORUNLARINI İŞLİYORLAR. İDEOLOJİK SAVAŞIM

	Sayı	Sayfa
<i>Kollektif hazırlanmış materyaller, yazılar</i>		
F. Engels: Adı ve yapıtları çağlar boyu yaşayacaktır	1	1
V. İ. Lenin: K. Marks'ın öğretisinin tarihsel yazgısı	1	3
A. Pelşe: Parti denetiminin demokratik özü	1	7
xx: «Yığın kültürü» veya yığınlar için kültür	1	35
xx: Günümüz sınıf savaşımında Lenin'in hegemonya konsepti	2	131
	4	340
P. Fedoseyev: Büyük bir uluslararası ideolojik miras	3	205
xx: ASBP Merkez Komitesinin Tezleri. İşçi sınıfının bilimsel dünya görüşü	3	–
M. Matous: Antikomünizmin 1980'lerdeki özellikleri	3	272

BAYRAĞIMIZ MARKS'IN ,ENGELS'IN, LENİN'İN YÜCE ÖĞRETİSİDİR

S. Mihaylov: Güçlüdür, çünkü doğrudur	4	297
O. Reinhold: Ekonomi teorisi ve partinin çizgisi	4	299
N. Krishnan: Adalet yasalarına göre	4	303
W. Gerns: İşçi sınıfı çıkarlarının bilimsel ifadesi	4	306
K. Mauge: Pratiğin pusulası	4	310
R. Arismendi: Marks'ın felsefesini yorumlamalar üstüne	4	313
K. Hager: Büyük öğretinin yaşam gücü ve güncelliği	5	401
E. Honecker: Dünyayı değiştiren ölümsüz öğreti	6	528
E. Wimmer: Geleceği oluşturan sınıf	7	401
J. Hoffman: Marks'ın politika teorisi	7	–
R. Castro Ruz: Devrimimizin bayrağı	8	729
R. Steigerwald: İdeolojiler çatışması	8	–
K. Çernenko: Devrimci yaratıcılık ve barış ideolojisi	11	1043
J. Hufschmid: Çağdaş kapitalizmle ilgili araştırmalar	11	–
J. Milhau: Somut koşullardan hareket ederek	12	–
E. Fromm: Antimarksizm ve onun niteliksel özellikleri	12	–

(*) Sayfa numarası belirtilmeyen yazılar «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin Türkçe baskısı olan «Yeni Çağ» da yayınlanmamıştır.

BARIŞ SAVAŞIMININ GÜNCEL SORUNLARI

Kollektif hazırlanmış materyaller, yazılar, yorumlar

B. Svestka: Prag'daki Dünya Assambleesi öncesinde	1	-
İ. Zakaria: Emekçilerin çıkarları için	1	-
G. Fuchs: Bilim adamlarının görevi	1	-
İ. Malik, R. V. Vivo, V. Seme: Emperyalizmin stratejisinde böl- gesel çatışmaların yeri	1	31
R. Bauer, R. Lewis, H. Musa: Moskova'dan yükselen barış çağrısı	2	97
A. Didusenko, A. Shveitser: Her dürüst insan	2	-
P. Auersperg, S. Sukasov: Sosyalizmin barış taarruzu	3	193
F. Brown: Tüm kadınların soylu öz görevi	3	231
F. Muhri: Barış savaşımında tarafsız kalınmaz	3	239
İ. Bilen: Barışa giden yol savaş karşıtı güçlerin birliğinden geçer	4	329
S. Mayer: FAC'nde barış hareketi güçleniyor	5	-
U. Karlsson: Savaşımın yeni boyutları	5	-
xx: Sosyalist ülkeler komünist ve işçi partileri MK Sekreter- lerinin toplantısı	5	-
G. Husak: Barış sosyalizmin ülküsüdür	6	513
I. Blişchenko, A. Piradov, T. Tairov: Uluslararası hukuk savaşa karşı olanlardan yanadır	6	578
P. Auersperg, S. Mitra, J. West: Bölgesel çatışmalar dünya barı- şına karşı bir tehdittir	7	658
xx: Roketlere karşı tek cephe	7	-
G. McLennan: Temel sorun	8	-
R. Bauer: Barış ve yaşam için, nükleer savaşa karşı	8	752
xx: Avrupa'nın yazgısı için belirleyici bir yıl	9	-
J. Aldridge: Güçlü bir savaş aracı	9	907
S. Korakas: «Euroroketler»in gezegenimiz üzerindeki gölgesi	10	967
xx: «L'Humanite» gazetesi sayfalarından	10	-
İ. Pakaslahti: Sahte «tarafsızlık»a hayır	10	-
P. Auersperg: Ekim'in çağrısı gezegenimizde yankılanıyor	11	1069
O. Bikov: 1980'lerde askersel-stratejik denge	11	1116
F. Frongia: İtalyan topraklarında nükleer silah istemiyoruz	11	-
B. Ponomarev: Uluslararası politikada iki doğrultu ve nükleer silahların sınırlandırılması sorunu	12	1153
xx: İşçiler roketlere karşıdır	12	-
K. Sorsa: Silahsızlanma ve barış koşullarında ilerleme için her şey yapılmalıdır	12	-

Kısa yorumlar

E. Jorgen: Din adamları nükleer savaş tehlikesine karşıdır	2	-
E. Kazar: Cahillik tehlikeli boyutlara varırsa	5	-
H. M. Musa: Centkom'u tehlikeli yapan nedir?	7	713

Belgesel materyaller, yanıtlar

xx: Emperyalizmi suçlama belgesi	2	166
xx: Sosyalist ülkelerin yeni barış önerileri	3	-
W. Kin: Cenevre görüşmeleri	5	-
xx: Reagan yönetiminde CİA	8	821
J. Dvorak: Kim kimi kuşatıyor?	10	1028
xx: Savaş karşıtı hareket ve sendikalar	10	-
J. West: ABD Japon militarizmini yeniden canlandırıyor	11	-
T. Travnicek: Uluslararası forum	12	-

**KARDEŞ PARTİLERİN POLİTİKASI VE EYLEMLERİ,
KOMÜNİSTLERİN SAVAŞIM DENEYİMİ**

Partilerin kongrelerinden

H. Florakis: Barış içinde bir gelecek ve gerçek bir değişim için	5	545
R. Bauer: Genç partinin militan kongresi	9	877
J. Jensen: Dönüşümlerin yolu birlikten geçer	10	-

Kolektif hazırlanmış materyaller, yazı, röportaj ve haberler

K. Naumann: Parti çalışmasında etkinlik sorunu	1	-
A. Kapek: Devrim ve demokrasi	2	-
U. Eichholz: Arayanlara yardım etmek	2	110
J. R. Kississou-Boma: Devrimci teorisi devrimci parti olamaz	2	-
N. Aşhab: İllelere bağlılık, taktikte esneklik	2	-
G. Ayda: Öncünün gücü yığınlarla bağındadır	3	-
H. İ. Kleven: Yığın hareketleri içinde	4	-
R. Bauer, R. Valbuena, R. Collure, A. Malki: Marksizmin yüceliği. Berlin'de düzenlenen uluslararası bilimsel konferans	6	-
N. İsa Conde: Ana yönelim çizgileri	6	-
S. Yastrjemski: Nisan Devrimi'nin kazanımları uğrunda	6	-
N. Farrel: Ulusal birliğin gücü	6	-
İ. Kapitonov: İşçi sınıfı partisi, tüm halkın partisi	7	625
J. Bower: Sendikal birlik: Komünistlerin konumu	7	-
J. Pereyra: Yığınsal bir proleter öncü için	8	763
Y. Oganisyan: Parti ve halk: Ortak yazgı	8	773
xx: SBKP: Gerçekler ve sayıları	8	812
D. Urbany: Gelenekler çağdaşılaşa hizmet ediyor	9	855
C. Tsolakis: Parti çalışması: Etkinliğin ölçütü	9	866
xx: Sosyalist ülkeler kardeş partilerinin MK Sekreterlerinin toplantısı	11	-
A. Magnin, W. Silberman, J. Debrouvere, S. Toiviainen: Komünist- ler ve geleneksel olmayan yığın örgütleri	11	-
xx: Örgütlü güç, örgütleyici güç	12	1191
A. Harriot: Yığın desteğinin önkoşulu	12	-

YENİ DENEYİM ÜSTÜNE

M. Konze: Toplumda hak ettiği yeri almak için	1	-
C. Michaelides: Köylülerin haklarını savunmak.	1	-
A. Caballero Mendez: Yeni Peru'yu görmek için	1	-
R. Gonzalez: Bağlaşıklıkla geniş birlik cephesine doğru	2	117
M. J. Grabivker: Seçimlere katılma hakkı	2	-
A. Minucci: Yığın hareketinde komünistler.	3	-
J. Sarkar: Kast kör inançlarını ortadan kaldırmak için	4	-
Suudi Arabistan Komünist Partisi temsilcisi: Gericiğe karşı savaşım	4	-
xx: Yerel seçimlerden çıkarılan ders	4	-
J. Jagan: Yerli halkın haklarını savunarak	5	-
G. O. Chimed: Eğitmek, yönlendirmek, yardım etmek	6	-
S. Halvadjis: Gençliği kazanmak için	6	556
A. Dansoko: Perspektiflerimiz	7	-
S. Alvarez: Ulusal çıkarlar uğrunda	8	-
L. Juntunen: Çocuklar, bizim geleceğimizdir	8	-
M. H. Musa: Emperyalizmin ve gericiğin saldırısıyla karşı karşıya	8	787
A. Tortorella: Ulusal yenilenme için	9	-
M. S. Abdelvahed: Demokratik kazanımların pekişmesi için	10	-
V. Efremidis: Avrupa Parlamentosu'nda emekçilerin çıkarlarını savunarak	11	-
S. Pierre-Justin: Yığınlarla bağları güçlendirmek için	12	-
V. Şelepın: Yapılan katkıdan duyulan kıvanç	12	1202

SOSYALİZMİN KURULUŞU, YASALLIKLARI, REEL SOSYALİZMİN BAŞARILARI VE SORUNLARI

Kollektif hazırlanmış materyaller, yazılar, röportajlar

V. Moyev: Laos'ta tarımın kooperatifleştirilmesi	1	-
J. Batmunh: Saptanan amaçlara varmak için.	2	-
R. Valdes Vivo: Küba deneyimi	2	121
H. Tisch: Sosyalist dönüşümlerde sendikaların rolü	3	-
Y. Şirayev: Entansifleştirme koşullarında	4	-
B. Furch: Reel sosyalizm ve işçi hareketi	4	355
N. Stefanov: Sosyalizmde çelişkilerin çözümünde özne etmenin rolü	5	462
H. Wessel: Onun anısını yücelterek kendi yaşamımızı daha iyi duruma getiriyoruz	5	-
K. Lipkovics, M. Pavlova-Silvanskaya: Sosyalist ekonomiyi örgütlemekte esneklik	5	-
xx: Sosyalizmin gelişmesi ve tarım	7	679

A. Suhostat: Ulusal kökeni: Kübalı	7	-
P. Kubadinski: Sosyalist demokrasinin gelişmesinde toplumsal örgütlerin rolü.	8	741
B. Lhamsuren: Tarihsel yenilikçilik yolunda	8	-
Hoang Tung: Sosyalizmi kurma ve onun kazanımlarını savunma stratejisi	9	-
M. J. Grabivker, B. Holopov: Atomun barışçıl amaçlarla kullanılması	9	-
G. Mittag: Gelişmemizin ana yolu	10	945
P. Damdin: Toluluğun ortak çıkarı için	10	-
Y. Radev: Yeni iş yasası	10	-
W. Jaruzelski: Polonya deneyiminin gösterdikleri.	11	1060
M. Dash: Bilimsel çalışmaya kapsamlı yaklaşım	11	-
H. Opitz: Sosyalizm: Gerçekleri, üstünlükleri ve itici güçleri	11	1090
M. Yakeş: Toplumumuzun devrimci ödevi	12	1168
D. Poryazov, J. Aroyo, T. Paçev: Tüm halk mülkiyeti	12	1216

Belgesel materyaller

xx: Kendi başına yaşamının başlangıcı	4	389
xx: Sosyalist ülkeler: Halk egemenliğinin mekanizması	6	-

ENDÜSTRİCE GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELERDE SINIF SAVAŞIMININ SORUNLARI

Kollektif hazırlanmış materyaller, yazılar, yorumlar

A. Cunhal: Portekiz değişimler eşiğinde	1	20
V. Perlo: «Reagan ekonomisi»nin sosyal-ekonomik sonuçları	1	-
A. Zoughebi: Sosyal çatışmaların önemli bir etmeni	1	-
K. H. Schröder: Bonn'da sağa yöneliş	1	-
W. Stürmann: «Euroroketler» gençliğe yöneliktir	1	-
İ. Nörlund: «İskandinav modeli»nin bunalımı.	2	150
M. Costello: İngiltere sendikaları tutucular hükümetine karşı	2	-
R. Clark: En yeni teknoloji. İşçilerin dostu mu düşmanı mı?	3	-
U. T. Rodrigues: Yazarın sorumluluğu	3	-
A. O'Muircheartaigh: Çokuluslu şirketlerin baskısı	4	-
L. Sa: Portekiz demokratlarının başarısı	4	-
B. Ramelson: 1983 1 Mayısı.	5	-
D. Danset: Tekellerin baltalama eylemleri karşısında yığınların birliği	5	-
J. Phillips: Düşüşü önlemek için komünistlerin önerileri	5	-
W. Kashtan: Bunalım ve sınıfsal çıkarlar	6	543
xx: Kapitalist bütünleşme koşullarında işçi sınıfının savaşı	6	563
H. Gautier: Bonn'da yeni bir koalisyon: Dümen ne yana?	6	589
J. Fath: Batı Avrupa bütünleşmesinin bunalımı	7	-

M. Stepan: Daha bugünden aktif olmak	8	802
G. Hall: Akıntıya kürek çekenler	9	844
L. Harris: Monetarizm: Ekonomik ve sınıfsal özü	9	896
xx: Fabrikalar işçi sınıfının kaleleridir	10	978
xx: Ulusal seçimler ve komünistler. P. Symon: Güçleri pekiştir- mek için	10	–
C. Brito: Halkın iradesine karşın	10	997
G. Pocock: Yeniden tutucular seçimi kazandı	10	–
R. Mendezona: «Bekle gör» politikası kimin çıkarınadır?	11	–
S. Walsh: Kanada'da ulusal sorun	12	–

Kısa yorumlar

A. Voronov: Unutulan dersler.	1	–
A. Willough: Sıradan bir iş	1	–
J. West: Ense köküne indirilen yumruk	1	–

Belgesel materyaller

K. Manguşev: Petrol piyasası: Durum ve uzun erimli etmenler	4	376
xx: Neonazizm ciddi bir meydan okumadır	4	717

ASYA, AFRİKA VE LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE ANTIEMPERYALİST, ULUSAL KURTULUŞ HAREKETİ

Kollektif hazırlanmış materyaller, yazılar, yorumlar

J. Faria, H. Mujica, A. Martin, S. Melendez, J. A. Paz Galarraga, J. V. Rangel, J. Escalona: Birliğe doğru çetin yol.	1	49
F. Rodriguez: Halk savaşımının sonucu	1	60
D. F. Bartolomeu: Devrimi savunmak, sosyalizmi kurmak	1	–
P. Alvarada: Dayanışma geleneklerine bağlılık	1	–
G. Dias: «Büyük sopa» politikası çıkmaz sokakta.	2	–
S. Mitra: Günümüzde bağlantısızlık: Önemli çözümler zamanı	2	103
N. Kiyanuri: Devrimimizin zorluklarla dolu yolu	3	218
xx: Asya ve Afrika ülkelerinde ulusal sorun	3	252
T. Munroe: Erk oligarşinin elinde olursa	3	–
M. D'Escoto: Halk bizi destekliyor	3	–
A. Fava: Malvin bunalımından sonra her şey değişti	4	–
J. Barrios: Savaşkanlığı yükseltme ve politik girişimcilik.	4	364
R. Samhun: Lübnan: Örs ile çekiş arasında	4	–
L. Corvalan: Şili'de emperyalizmin politikasının iflası	5	414
F. Varrad: Yakındoğu'da güçler dengesinde yeni gelişme	5	427
R. D Souza Batista: Devrimci sürecin dinamiği	5	434
Küçük adalarda büyük değişiklikler. A. Jugnauth: Halkın seçtiği yol; J. Belmont: Kazanımları savunmak	5	–
N. Aşhab: Beyrut savaşından sonra Filistin Devrimi	6	600

O. Guayasamin: «Ben halkın bir parçasıyım»	6	-
M. J. Grabivker: Sırlar ortaya çıktı	6	-
E. Papaioannou: Başkanlık seçimlerinden sonra Kıbrıs	7	651
S. M. Zera, N. A. Nur: Halkın yurtsever birliğini güçlendirmek	7	702
F. Rodriguez: «Bolivar» ın mirasına kim sahip çıkıyor?	7	-
M. Perez: Saat çaldı	7	672
Afrika'nın güneyinde: Saldırgana karşı koyuyorlar. J. A. Chissano: Silahlı çapulculuk politikası. A. Makhele: Kendi gücüne dayanmak, bir birine güvenmek	8	-
xx: Sosyal demokrasi ve Latin Amerika	8	790
C. Jagan: Karayipler gerginlik ocağı oldu	8	-
A. V. do Nascimento: Berzilya sendikaları geliyor	8	-
A. Nzo: Irkçı rejime darbeler indirerek	9	-
R. Padilla Rush: Honduras: Devrimci güçler ilerliyor	9	-
M. Rahman: Demokrasiyi yeniden yerleştirmek için	9	-
J. P. Thystere-Tchicaya: Afrika gerçekliğinden sosya st ölküye doğru	9	-
G. Dias: Dönüşümler süreci geri döndürülemez	10	955
S. Mitra, R. Sevortyan: Bağlantısızlık: Eğilimler ve yönelimler	10	1003
R. Gonzalez: Diktatörlüğe karşı tek cephe	10	1016
İ. Al Katib: Çelişkiler kıskacındaki Ürdün toplumu	10	-
H. Kutlu: Diktatörlüğe karşı, ulusal demokrasi için	11	1079
xx: Uluslararası finans kapitalin kıskacındaki Latin Amerika	11	1102
R. Rojas: Dayanışma utkuya güveni perçinliyor	11	1127
S. Vieira: Mozambik'in sosyalist geleceği	11	-
S. Cissokho: Afrika için sosyal-demokrasi «projesi»	12	-
V. Teitelboim: Latin Amerika aydınları ve kültürel özgünlüğün savunulması	12	1178
S. Behok: Milyonlarca Latin Amerikalı neden yeterince beslenmiyor?	12	-

Kısa yorumlar, belgesel materyaller

A. Salem: Afrika'nın birlik yolu.	5	-
C. Zuniga: Şili'de halk protestosu	9	914
xx: Gelişmekte olan ülkelere ihraç edilen bunalım	9	917
xx: Grenada halkı ile dayanışma.	12	1201

BASKI VE KOVUŞTURMALARA KARŞI

T. T. Babekr: Kendimi savaşımın dışında düşünemiyorum	3	247
xx: Tutuklular salıverildi	3	-
Å. Havari: Partiye indirilen her darbe devrime indirilmiş bir darbedir	4	374
xx: Dergimizin Türkçe baskısının Yazı İşleri Müdürü neden hapse atıldı?	4	375

A. V. do Nascimento: Brezilyalı komünistler Sao Paulo'da tutuklandılar	5	-
J. Carrera: Honduras'ta terör	5	-
Lucio: Hapishaneden bir mektup	6	559
A. Abdalla: Yurtseverleri kurtaralım	7	-
R. Gonzalez: Maidana ve Roa nerede?	8	-

KOMÜNİSTLER VE YIĞIN İLETİŞİM ARAÇLARI

Kollektif hazırlanmış materyaller, yazılar, röportajlar

F. Noll: Fabrikalarda parti gazetesi	5	456
Hong Chuong: «Tap Chi Cong San» ne üzerinde çalışıyor?	5	-
H. Kalt: Yığın bilincinin işlenmesine karşı	6	-
xx: Parti basınının demokratizmi	8	-

KİTAP TANITMALARI

N. Farrell: İngiliz usulü «yasa ve düzen».	1	-
H. Gemkov: Uluslararası önemde bir bilimsel yayın	2	157
G. Trachetti: Cezayir: Özgürlük uğrunda kahramanlık destanı	2	-
J. West: Engeller	3	-
S. P. Gueye: Yeni ortaya çıkan Marksologlar ve Afrika gerçeği	4	-
A. Pauli: Nükleer yıkıma giden yol	7	-
Y. Oganisyan: «Eşsiz kahramanlar» yapıtı üstüne	9	-
M. Delgado: Devrimin yolu üstüne	10	-
A. Willough: Hiç bir tütlü haklı gösterilemez	10	-
Y. Kirpiçnikov: Oktobr'un doğurduğu birlik	11	-

DERGİNİN 25. YILDÖNÜMÜ

xx: 1983'te dergimiz 25. kuruluş yıldönümünü kutlayacak	1	77
Okuyucular ve dergi. Mektuplar	3	-
	5	-
	7	-
	8	-
	9	-
xx: Okurlarımıza	9	841
xx: Okuyucular dergi hakkında ne diyorlar. Gelen mektuplara toplu bir bakış	10	-
xx: Dergimizin 25. yıldönümü	11	1041
xx: Dergi barış ve sosyalizm davasına hizmet ediyor. Derginin 25. yıldönümü nedeniyle kardeş partilerden gelen kutlama mesajları	11	-
	12	-

Çağrı

Yurttaşlar,

Savaş tehlikesi kapımıza bir adım daha yaklaştı. Faşist cunta, ABD ile yeni bir kölelik anlaşması imzaladı ve Amerika'nın Adana'daki İncirlik üssünü Lübnan'daki saldırılarında destek olarak kullanmasına izin verdi. Böylece ulusal egemenlik haklarımız bir kez daha alçakça ayaklar altına alındı. Halkımız arkadan hançerlendi.

ABD, Lübnan halkının bağımsızlık, egemenlik, toprak bütünlüğü uğruna savaşını silâh zoruyla boğmaya kalkışıyor. Komşumuz Suriye'ye karşı saldıracağını açıkça ilân ediyor. Amerikan emperyalizmi, şimdi bu saldırıları için topraklarımızı açıktan kullanma olanağına da kavuştu.

Bu karar, Türkiye'yi bölgede yeni bir İsrail yapma yolunda atılmış bir adımdır. Cunta, Amerika ve İsrail'in Arap ve Filistin halklarına karşı yürüttükleri soykırımın suç ortağıdır. Türkiye halkı, İsrail gibi ABD emperyalizminin jandarması olmayı asla kabul edemez.

Türkiye Komünist Partisi, halkımızı, Kıbrıs'ın kuzeyinde ayrılıkçı bir devlet ilân edildiği zaman açıkça uyardı. Ülkemizi dünyadaki tüm barış, yumuşama ve ulusal bağımsızlık yanlısı devlet ve halklardan daha da uzaklaştıran bu kararın, kaçınılmazlıkla ülkeyi Amerikan emperyalizminin yeni dayatmaları ve oldu-bittileriyle karşı karşıya getireceğini söyledi. İncirlik üssünün Amerikan Çevik Kuvvetleri için resmen geçit üssü yapılması, Kıbrıs üzerinde oynanan serüvenci oyunun yalnızca bir parçasıdır. Bunun ardından daha başka dayatmaların, «Pershing» roketlerinin topraklarımıza yerleştirilmesi girişimleri gelecektir.

Diktatör Evren, Meclisi açarken yaptığı konuşmada bir kez daha Barış Derneği yöneticilerinin Sıkıyönetim Mahkemesinde ağır hapis cezalarına çarptırılmalarını savunmaya yeltendi. Evren, ülkemizin Amerika'nın bencil çıkarlarına araç edilmesine karşı çıkan, tüm komşularımızla barış içinde yanyana yaşamayı savunan, Arap halklarının ulusal bağımsızlık savaşımını destekleyen Türkiye barış hareketine saldırırken, cuntanın istifa etmiş bakanları, Anadolu topraklarını kardeş Arap halklarının bağrına saplanacak bir süngüye dönüştüren anlaşmayı imzalıyorlardı. Cuntanın baskı ve terörünü protesto eden, halkımızla dayanışma gösteren uluslararası kamuoyunun ülkemizin içişlerine karıştığını öne süren diktatör Evren, Amerikan yönetiminin isteklerine kölece boyun eğerek ulusal egemenliğimizi bir kere daha Amerikan

çıkarlarına kurban etmiştir. Evren, MGK'nin yetkilerini parlamentoya devrettiğini, demokrasiye geçildiğini öne sürüyor. Aynı gün, daha yeni hükümet bile kurulmadan, generaller, Vaşington ile halkımızı sıcak bir savaşın içine sürükleyecek yeni uğursuz anlaşmalar imzalıyorlar. Cuntanın ikiye bölünmüşlüğü, barışın ve demokrasinin ne denli düşmanı olduğunu, bundan daha açık bir kanıtı olamaz.

Türkiye Komünist Partisi, halkımızı, tüm ulusal demokratik güçleri öteden beri böylesi tehlikelere karşı uyarıyor. Gelişmeler, partimizin ısrarla vurguladığı şu gerçeği doğruluyor: Faşist diktatörlük yıkılmadan, demokrasiye geçilemez ve ülkenin Amerikan emperyalizminin jandarması olması önlenemez. Amerikan üsleri sökülmeden, Türkiye'nin bağımsız ve egemen bir ülke olması sağlanamaz.

Yurttaşlar, ...

Türkiye Komünist Partisi, ülkesini, halkını, oğullarını seven herkesi, Amerikan emperyalizmiyle imzalanan bu utanç belgesinin yırtılması için sesini yükseltmeye çağırıyor. Ülkemizin, komşu Suriye'ye karşı, kardeş Lübnan halkına karşı yeni bir İsrail olmasına izin vermeyelim!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

8. 12. 1983

TKP 5. Kongresi'ne kardeş partilerden gelen kutlama mesajları

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 5. KONGRESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Filistin Komünist Partisi Merkez Komitesi ve tüm üyeleri, 5. Kongrenize ve onun aracılığıyla kardeş Türkiye Komünist Partisi'nin tüm üyelerine en sıcak yoldaşça selamlarını iletir.

Partimiz, Filistinli tüm öteki yurtsever ve ilerici güçler, Sizin ülkenizdeki ABD destekli faşist diktatörlüğe karşı savaşınızı derin bir sevgi ve dayanışma ile izliyorlar. Halk muhalefetini ezmek, kardeş Türkiye halkına karanlık, baskıcı ve halk düşmanı bir rejim dayatmak yolunda diktatörlüğün kullandığı hunhar ve baskıcı önlemlere karşı derin bir öfke duyuyoruz. Tüm öteki Filistinli yurtsever ve ilerici güçlerle birlikte, diktatörlüğü devirmek ve halkınızın çıkarlarına hizmet eden demokratik bir rejimi kurmak savaşınızı tümüyle destekliyoruz.

Ülkemizdeki gerici askersel rejim yalnızca ülkeniz halkını ezmekle kalmıyor, aynı zamanda her türlü araçla ABD emperyalizminin dünya hegemonyasını sağlamak için bölgede Amerikan emperyalizminin jandarması rolünü de üstleniyor. Amerikan yönetiminin son derece tehlikeli askersel silahlanmasını, özellikle nükleer alandakini destekliyor ve dünya çapındaki çatışma politikasına ortak oluyor. Dünyanın bölgemizdeki kesiminde bulunan gerici rejimleri politik ve askersel bakımdan destekleyerek gerginliğin ve saldırganlığın sürmesine katkıda bulunuyor.

Halklarımızı birbirine bağlayan uzun tarih, barış, gerçek ulusal ve ekonomik bağımsızlık, demokrasi ve adalet için ve emperyalizme karşı savaşım, en geniş yığınları sarsılmaz bağlarla birbirine bağlamıştır. Bugün, özellikle de dünya üzerindeki gelişmelerin ve halklarımızın savaşımının şu kritik aşamasında savaş birliğimizin daha derin anlam kazandığına, dünyada barışı ve güvenliği tehlikeye atan Amerikan emperyalizminin planlarını boşa çıkarmak için bunun daha da pekişmesi gerektiğine inanıyoruz.

5. Kongrenizin toplandığı sıralarda bizim halkımızın, Filistin halkının vazgeçilmez ulusal hakları için, yurtlarına geri dönme, kendi kaderini tayin etme ve Birleşmiş Milletler kararları uyarınca bağımsız egemen devletini kurma hakkı için savaşımı, son derece kritik bir dönemden geçiyor. Ulusal savaşımızı haklı davamızı doğrudan saldırı, kırım ve hunharca baskılarla yok etmeyi başaramayınca, ABD emperyalizmi, siyonizm ve Arap gericiliği sinsi entrikalarını tırmandırmaya başladılar. Her türlü araçla Filistin halkının tek ve yasal temsilcisi olan Filistin Kurtuluş Örgütü'nü gözden düşürmeye çalışıyorlar. Onu bölmek ve ona emperyalizm ve gericilik yanlısı öğelerden oluşan «alma.

şık» liderlikler dayatma çabaları artıyor. Filistinliler Filistinlilere karşı çıkartıyor, dünyanın silâh arkadaşları, hep birlikte silahlarını ortak düşmana, ABD emperyalizmine, siyonizme ve Arap gericiğine çevirmek yerine, birbirlerine karşı doğrultuyorlar. Bugün tanık olduğumuz, uğursuz Camp David antlaşmalarının bir devamıdır ve Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'daki hegemonyasını sağlamaya ve siyonizmin bölgedeki yayılmasını güvence altına almaya yöneliktir. Bu, Lübnan'a Amerikan destekli İsrail saldırısının ve onu izleyen Filistinli ve Lübnanlı sivillere yönelik kırımların başaramadığını tamamlamak amacını güdüyor. Bu, vazgeçilmez ulusal haklarımızı toptan reddeden Reagan planını halkımıza dayatma çabasıdır.

ABD ve öteki NATO güçleri, İsrail ile birlikte Lübnan'daki işgallerini sürdürüyor. İşgal altındaki Batı Yakasında ve Gazze Şeridi'ndeki baskılar olağanüstü artıyor. Topraklara el koyma ve buralarda siyonist yerleşme merkezleri kurma girişimleri yoğunlaştırılıyor ve Batı Yakası ile Gazze Şeridi'nin toptan İsrail tarafından ilhakı ve buradaki Filistinlilerin kovulması hazırlıkları yapılıyor.

Sizin eternasyonalist tutumunuza yüksek bir değer biçen partimiz ve halkımız, bugün bu güçlü dayanışmaya her zamankinden daha fazla gereksinim duyuyor. Eminiz ki, 5 Kongreniz, bizim vazgeçilmez ulusal haklarımız için, ABD emperyalizminin, siyonist liderlerin ve Arap gericiliğinin oyunlarına karşı ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün birliği için savaşımızla dayanışmayı güçlendirme kampanyası açacaktır.

Savaşınızla güçlü dayanışmamızın her zaman Sizin yanınızda olacağına emin olabilirsiniz sevgili yoldaşlar. Size amaçlarınız uğrunda başarılar dileriz. Alacağınız kararların Türkiye'de emekçi halkın faşist diktatörlüğü yıkmak ve gerçek bir demokrasi kurmak yolundaki savaşımında önemli bir rol oynayacağına inanıyoruz.

Yaşasın Filistin Komünist Partisi ile Türkiye Komünist Partisi arasındaki dostluk!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter eternasyonalizmi!

*Filistin Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi ve kendi adımı 5. Kongrenize en sıcak selamlarımızı ve iyi dileklerimizi iletirim.

Kongrenizin en çetin koşullarda toplandığını biliyoruz. Halkınızın uğursuz 12 Eylül 1980 askersel devirmesine karşı olmasına rağmen, generaller, faşist

rejimi çözmeye yanaşmıyorlar. Yoldaşlarımızın uğradığı ağır baskıları biliyoruz. Bu vesileyle onları selâmlamak isteriz. Komünistler, her yerde, Türkiyeli kardeşlerinin yiğitliği ve özverisiyle iftihar ediyorlar.

Avrupa ile Asya arasında stratejik bir konuma sahip ülkenizi NATO, Sovyetler Birliği'ne ve Ortadoğu'daki kurtuluş hareketlerine karşı bir sıçrama tahtası yapmak istiyor. Amerikan emperyalizminin Batı Avrupa'ya Cruise ve Pershing roketleri yerleştirme, siyonist ve ırkçı uşaklarıyla birlikte Ortadoğu'daki, Orta Amerika'daki ve Asya ile Afrika'nın öteki bölgelerindeki ulusal kurtuluş hareketlerini geriletme çabaları, hepimizi tehdit ediyor. Amerikan emperyalistleri, Diego Garsia arasındaki varlıklarını artırıyor, nükleer silâhlarla pekiştiriyor. Çevik Kuvvetlerin merkezi komutanlığının kurulması, ülkelerimizi tehdit ediyor.

Bu ciddi ulusal ve uluslararası durumda toplanan 5. Kongrenizin Türkiye'nin ve tüm dünyanın varlığının korunması için gerekli yolu çizceğine inanıyoruz. Size, savaşınızda büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

N. K. Krishnan
Hindistan Komünist Partisi
Merkez Yürütme Komitesi ve
Ulusal Konsey Sekreteri

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ VE 5. KONGRE DELEGELERİNE

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresinin toplanması nedeniyle Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi ve tüm Iraklı komünistler, kardeş partimize ve tüm üyelerine sıcak selamlarını gönderir. Bu Kongrenin başarısını diliyor ve buna inanıyoruz.

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresi, emperyalizmin, özellikle ABD emperyalizminin tam kapsamlı bir nükleer silahlanma ve Batı Avrupa'ya yeni roketler yerleştirmeyi içeren bir program temelinde dünya barışını tehdit ettiği bir zamanda toplanıyor. O, aynı zamanda kapitalist ülkelerde işçi sınıfına saldırıyor ve ulusal kurtuluş hareketini yok etmek amacıyla onun kazanımlarına darbe indirme çabalarını artırıyor. Dünyanın tüm ilerici güçleri, Sovyetler Birliği başta, sosyalist ülkeler, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı ve bağlaşıkları, dünya ölçüsündeki ulusal kurtuluş hareketi, emperyalizmin, özel olarak da Reagan yönetiminin bu saldırgan çizgisine karşı çıkıyorlar.

Dünyanın antiemperyalist güçlerinin birliği ve savaşıyla emperyalist plânların boşa çıkartılacağına inanıyoruz.

Sevgili yoldaşlar,

Komşu Türkiye’de kanlı bir diktatörlüğün kurulmasına yol açan 12 Eylül devirmesinden sonraki olayları derin bir endişe ile izliyoruz. Bu devirme sonucu partiniz ve halkınız en iyi genç kız ve oğullarını yitirdi. Ülkeniz, yeniden Türk rejimlerinin izleyegeldikleri gerici politikalara çekildi. Bu çetin koşullar altında savaşım veren halkınız ve partinizle tam dayanışma içinde olduğumuzu ilan ederiz. Partinizin, Türkiye’deki öteki demokratik ve ilerici güçlerle birlikte Türkiye halkının faşist rejimi devirme ve demokrasiye varma hedeflerini başaraacağına inanıyoruz.

Sevgili yoldaşlar,

Bu vesileyle Türk rejiminin NATO’nun ve bölgedeki gericiğin hizmetinde oynadığı jandarma rolünü kınadığımızı bir kez daha ifade ediyoruz. Bu yılın Mayıs ayında Irak topraklarında Irak’taki faşist rejimin tam işbirliği ve onayı ile Irak Ulusal Demokratik Cephesi konumlarına saldırması, bunun bir örneğidir. Başka bir ülkenin egemenlik haklarına saldırı olan bu eylemin sonucu olarak birçok Iraklı öldürüldü. Saldırganlar, Irak rejimine, içinde bulunduğu bunalıma karşı yardım elini uzattılar. Bu eylem aynı zamanda bölgede saldırılar ve entrikalar aracılığıyla, İsrail’in ve öteki gerici uşaklarının yardımıyla Ortadoğu’da hegemonya kurmaya çalışan ABD emperyalizminin planlarından da ayrı değildir.

Yoldaşlar,

Bildiğiniz gibi, partimiz çetin koşullar altında savaşım veriyor. Irak faşist rejimi baskı, şovenizm ve savaş politikasını sürdürüyor. Yoldaşlarımıza ve öteki ilerici güçlere karşı terör kampanyaları örgütlüyor, Irak halkının yaşam düzeyine ve çetin savaşlarla elde ettiği kazanımlara saldırıyor, herşeyden önce de İran’a karşı üç yılı aşkın bir süreden beri savaş yürütüyor. Partimiz bu kanlı rejimin yıkılması, demokratik ve hakça bir temelde ve karşılıklı hiçbir toprak parçasının ilhaki ya da işgali olmaksızın İran ile savaşa son verilmesi, Irak’da demokrasinin ve Kürdistan’da özerkliğin kurulması için savaşım veriyor. Bu vesileyle bizim savaşımızla gösterdiğiniz dayanışma için teşekkürlerimizi dile getirir, bunun gelecekte de artarak süreceğine inandığımızı bildiririz.

Partilerimiz arasındaki karşılıklı kardeşçe ilişkiden memnuluk duyuyoruz. Bu ilişkinin Marksizm-Leninizmin ve proleter enternasyonalizminin utkan bayrağı altında daha da güçleneceğini ve ortak düşmana karşı işbirliğimizin gelişeceğini umuyoruz.

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi’nin 5. Kongresi!

Yaşasın proleter enternasyonalizmi!

Yaşasın komünizm!

*Irak Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

TKP KONGRESİ'NE KATILANLARA

Değerli yoldaşlar,

Merkez Komitemiz ve partimizin bütün militanları adına, 5. Kongrenize bütün katılanlara kardeşçe selamlarımızı gönderir, Kongrenize çalışmalarında başarılar dileriz.

Partinizin yaşam ve savaşımının son derece güç koşullarda cereyan ettiğini ve bugün de bu durumun sürdüğünü biliyoruz.

Ama aynı zamanda, ülkenizin bağımsızlığı, demokratik bir rejimin kurulması, halkınızın yaşam koşullarının düzeltilmesi ve barış için sürdürdüğünüz özverili eylemleri de hayranlıkla izliyoruz.

5. Kongrenin partinizin yaşamında önemli bir aşama olacağına, partinizin eyleminin güçlendirilmesine katkıda bulunacağına, ve sizin, ülkenizin bütün ilerici ve demokratik güçleriyle birlikte Türkiye'de tarihin şimdiki gidişine dur demeyi başaracağınıza inanıyoruz.

Değerli yoldaşlar, ülkemizdeki savaşım koşul ve olanakları çerçevesinde sizinle aktif dayanışma göstermeyi ve olanca dostluğumuzu size güvenceleriz.

*İsviçre Emek Partisi
MK Genel Sekreteri
Armand Magnin*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Büyük bir kıvançla 5. Kongrenize en sıcak kardeşçe selamlarımızı ve başartı dileklerimizi iletiriz.

Kongreniz, uluslararası çapta ABD emperyalizminin gerici güçlerinin nükleer bir savaş çıkartmasını önlemek için mümkün olan her şeyin yapılması gereken kritik bir anda toplanıyor. Kongreniz ayrıca süregiden illegalite ve suçları yalnızca işçi sınıfının yaşamsal çıkarlarını savunmak, demokrasi ve insan haklarını yeniden sağlamak, toplumsal ilerleme ve sosyalizm için savaşmak olan komünistlerin öldürüldüğü baskı koşullarında yapıyor. Böylesi yoldaşların önünde saygıyla eğiliyor ve Partinize ve üyelerine elimizi uzatıyoruz.

Partinizin bu kongre aracılığıyla Türkiye'nin sesini dünya çapındaki barış savaşımına katmak, Türkiye'nin ABD emperyalizminin jandarması rolüne son vermek, en geniş güçlerin, en başta işçi sınıfının, birliğini sağlamak, için etkin politikalar saptayacağına inanıyoruz. Koyduğunuz hedefler, ulusal demokra-

sinin kurulması, antiemperyalist demokratik halk devriminin tamamlanması, yolu Türkiye'de sosyalizmin kurulmasına açacaktır.

Sizin yiğit savaşımınızla dayanışma elimizi uzatıyoruz.

Sıcak kardeşçe selamlarla

William Kashtan

Kanada Komünist Partisi

MK Genel Sekreteri

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Mısır Komünist Partisi Merkez Komitesi, Sizlere ve partinizin tüm üyelerine 5. Kongrenizin tam başarısı için en iyi dileklerini gönderir.

Mısırlı komünistler Sizin yiğit partinizin faşist diktatörlük ve çok derin gizlilik koşullarında çetin bir savaş yürüttüğünü biliyorlar. Sizin özverilerinize büyük bir değer biçiyoruz ve partinizle enternasyonalist dayanışmamızı dile getiriyoruz.

Bizim partimizin savaşımı da Sizinle ortak amaçlara sahiptir: Mısır'ın bölgede Amerikan emperyalizminin bir jandarması olarak rolüne son vermek ve yolu sosyalizme açmak için ulusal demokratik bir rejim kurmak. Sizin partiniz gibi, bizim partimiz de ekonomiyi felâkete sürükleyen açık-kapı ekonomi politikasına karşı savaşım veriyor. Bizim partimiz aynı zamanda ulusal demokrasi için ve Sedat tarafından kabul edilen faşist yasaların kaldırılması için savaşıyor.

Bugün nükleer savaş tehlikesini geriletmek ve emperyalizmin bölgemizde stratejik konumunu kullanma yolundaki her çabayı durdurmak için çabaları birleştirmek, her zamankinden daha da ivedidir.

Kongrenize bir kez daha başarılar diler ve kardeşçe selamlarımızı sunarız.

Mısır Komünist Partisi

Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 5. KONGRESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Moğolistan Devrimci Halk Partisi Merkez Komitesi Türkiye Komünist Partisi 5. Kongresi delegelerine ve onlar aracılığıyla tüm Türkiyeli komünistlere kardeş selamlarını iletiyor ve kongrenin çalışmalarının başarıyla sonuçlanmasını diliyor.

Moğolistan komünistleri ve emekçileri Türkiye komünistlerinin ve tüm ilerici güçlerinin emekçilerin demokratik hak ve özgürlükleri için, ülkede sosyal-ekonomik dönüşümler için, Türkiye'deki ABD ve NATO askersel üslerinin sökülüp atılması için, silahlanma yarışına karşı, Akdeniz bölgesinde ve dünyanın diğer bölgelerinde nükleer savaş tehlikesinin artmasına karşı verdikleri kahramanca savaşla enternasyonal dayanışmalarını bildiriyorlar.

Moğolistan Devrimci Halk Partisi, Türkiye Komünist Partisi'nin uluslararası komünist ve işçi hareketinin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde birliğinin güçlendirilmesine yaptığı büyük katkıya, emperyalizmin ve gericiliğin kendi iradesini zorla dayatma politikasına karşı verdiği savaşıma yüksek değer biçiyor.

Biz Moğolistan Demokratik Halk Partisi ile Türkiye Komünist Partisi arasında kardeşçe ilişkilerin sosyal ilerleme için, dünya barışının ve halkların güvenliğinin güçlenmesi uğrunda ortak savaşımın çıkarları doğrultusunda güçlendiğini belirtmekten kıvanç duyuyoruz.

Değerli yoldaşlar,

Size Türkiye Komünist Partisi 5. Kongresi'nin kararlarını yaşama geçirmedi, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşımında yeni yeni başarılar dileriz.

Komünist selamlarıyla
Moğolistan Devrimci Halk Partisi
Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ GENEL SEKRETERİ HAYDAR KUTLU YOLDAŞA

Değerli yoldaşlar,

Derin gizlilik koşullarında çalışan Partinizin 5. Kongresini başarıyla gerçekleştirdiği haberini büyük bir sevinçle aldık. 5. Kongre, Türkiye Komünist Partisi tarihinde kesinlikle tarihsel bir dönüm noktası olarak anılacaktır.

Tüm Türkiye komünistlerine, kongrede kabul edilen belge ve kararları yaşama geçirmedi, Türkiye'de yaşamın demokratikleştirilmesi uğruna ve Türkiye emekçilerinin sosyal haklarının sağlanması için savaşımında büyük başarılar dileriz.

Aynı zamanda Size, bu sorumlu parti görevine yeniden seçilmeniz nedeniyle kutlar, Türkiye işçi sınıfının yararına çetin savaşımınızda sağlık ve esenlik dileriz.

Çekoslovakya Komünist Partisi
Merkez Komitesi

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın 27.11.1983 günü «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma

Yoldaşlar,

Parti Başkanımız Bilen yoldaşımızı toprağa verdik. Yoldaşları, ailesi, dostları, kardeş komünist partilerin temsilcileri ile O'na karşı son görevimizi yerine getirdikten sonra Sizlere sesleniyorum.

Bilen yoldaş gibi Partimizin savaşkan bir üyesinden, deneyli bir önderinden, uluslararası komünist hareketin seçkin bir evlâdından, yılmaz bir komünistten ayrıldık. Acımız büyüktür.

Yoldaşlar! Partimizin saflarını daha da sıkılaştırın! Yoldaşlar! TKP'nin şanlı bayrağını daha da yüceltin! Yoldaşlar! TKP'nin işçi sınıfımız ve tüm emekçi halkımız içindeki, uluslararası komünist hareket içindeki saygınlığını, etkisini daha da güçlendirin! Bilen yoldaşımızı yaşatın!

Değerli yoldaşlar,

Sevincin acıya karıştığı günler yaşıyoruz. 5 Kongremizin tüm örgütlerimizi, üye ve yandaşlarımızı saran coşku ve sevinci ile Bilen yoldaşımızdan ayrılmanın büyük acısı, bundan bir yıl önce alçakça öldürülen Deniz yoldaşımızı yitirmenin üzüntüsü – hepsi birbirine karışıyor.

Bilen yoldaş 5. Kongreyi yaşadı. 5. Kongre ile TKP'nin daha da güçlendiğini gördü. O, Kongrenin büyük başarısının heyecanını, sevincini herkesten daha çok duydu. Deniz yoldaşımız yaşasaydı O da aynı coşku içinde olacaktı.

Onlar, bir komünist olarak, TKP'li olarak, yas tutmamızı istemezlerdi. Yas tutacak zaman değil. Onları biz, acımızı savaş kararlılığına çevirerek, öfke kıvılcıklarını yolumuzu aydınlatan bilinç ışığına dönüştürerek anacağız. Onların anısını böyle yaşatacağız.

Bilen yoldaş, partimizin kötü günlerini olduğu gibi, iyi günlerini de gördü. En önemlisi TKP'nin 5. Kongresini gerçekleştirmek, Kongreden yüzümüzün akıyla çıkmak, diyebiliriz ki, O'nun yaşamının son yıllarının başlıca amacı haline gelmişti. Tarih ne güzel ki, bu şansı, O'na da, bize de tanıdı. O'nun 5. Kongreyi yaşaması ve bizim de Kongrede O'nu aramızda görmemiz acımızı biraz olsun azaltıyor.

Bilen yoldaştan hepimiz, çok şey öğrendik. O'nunla yakın çalışma olanağı buldum. Aramızda sıkı ve sıcak bir yoldaşlık ilişkisi doğdu. Yediği, içtiği ayrı gitmeyen dostlar, her acıyı, her sevinci paylaşan yoldaşlardık. Bu pek çok yoldaşımız için olduğu gibi, benim de yüreğimde hiç bir zaman silinmeyecek sıcak bir anı olarak kalacaktır.

Ama yoldaşlar, Bilen yoldaştan bize kalan yalnızca anılar değildir. Biz O'ndan herşeyden önce Partiye, işçi sınıfının davasına en zor durumda bile,

en kara günde bile sarsılmaz bağlılığı, devrimci iyimserliği öğrendik. Bilen yoldaş Partimizin en zor dönemlerinde bile güçlü bir TKP'ye olan inancını hiç bir zaman yitirmedi. O, bu umudun gerçeğe dönüştüğünü de gördü. TKP'yi daha da güçlendirmek ... İşte yoldaşlar bu, Bilen yoldaşımızı ve canını partimiz için veren Deniz yoldaşımızı yaşatmak demektir.

Egemen sınıflar Bilen yoldaşı uzun ve yıpratıcı bir göçmenlik yaşamına zorladılar. Ama O'nun aklı ve yüreği her zaman ülkedeydi. İşçilerin, halkın içindeydi. Düşmana derin bir öfke ve kin, halkımıza ise sonsuz bir sevgi ve güven duyardı. TKP bu devrimci ruhu hiç bir zaman yitirmeyecektir. Partimiz bugün ülkemiz topraklarında savaşıyor. Uğradığı ağır saldırılara karşın, işçi ve emekçi sınıfların içinde kök salıyor.

Bilen yoldaş Partimize her zaman Marksizm-Leninizme, proleter enternasyonalizmine ödünsüz bağlılığı, Lenin'in ülkesine ve partisine sarsılmaz dostluk ve kardeşliği aşıladı. Uluslararası komünist hareketin, reel sosyalizmin her bir başarısı O'nu sevince boğardı. Bu anlayış, bu bağlılık TKP'nin karakteridir, geleneğidir. Partimiz bundan böyle de bu çizgiden, yaşamın somut savaşları içinde denenmiş bu tek doğru çizgiden bir milim olsun ayrılmayacaktır. TKP antisovyetizmin, antikomünizmin baş düşmanı, komünist hareketin birliğinin baş savunucusudur. TKP, halkımızın ulusal çıkarlarının en kararlı savunucusudur. Komünistler ateşli birer yurtsever ve şaşmaz enternasyonalistler olarak yollarına devam edecekler. Biz uluslararası işçi ve komünist hareketinin sınanmış silahını, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmini elden bırakmayacağız. Burjuvazinin antisovyetik, antikomünist, şoven saldırıları, ya da sözde özgürlük vaadleri, bin dereden su getiren revizyonistlerin, döneleklerin türlü gerekçeleri bizi bu doğru yoldan ayırmaya yetmeyecektir. Biz bu bayrağı daha da yükseklere çekeceğiz.

Yoldaşlar, şimdi tek tek parti örgütlerimiz, üyelerimiz Bilen yoldaşımızı anıyorlar. O'nu anmanın en etkin yolu TKP'yi daha da güçlendirmek için 5. Kongrenin savaş çizgisini derinden kavramak, görevlerimizi somut görmek ve Kongre kararlarını yaşama geçirmek için büyük bir enerjiyle ileri atılmaktır. 5 Kongremizin platformu şu gerçeği tüm ayrıntılarıyla açıkladı: Ülkemizde öylesine koşullar oluşmuştur ki, halkımızın on yıllardır süren acıları dinebilir. Yazgısı değişebilir. Bu olanaklıdır. Bunu gerçekleştirecek güçler vardır. Bu güçlerin başında işçi sınıfımız, ve onun savaşkan öncüsü TKP geliyor. TKP'yi daha da güçlendirmek, bu görevi gerçekleştirmek olanaklıdır.

6 Kasım seçimleri halkımızın faşist diktatörlüğe karşı tepkisini açıkça ortaya koydu. Halkın derin tepkisi şimdi generalleri kara kara düşündürüyor. Eğer bugün generaller emperyalizmin, işbirlikçi tekellerin has uşağı Özal'a ve onun partisine hükümet kurma olanağını vermede kaygılı davranıyorsa, bunun nedeni halkın kendilerine duyduğu öfkeyi görmüş olmalarındandır. Bu tepkinin, Özal gibi birine bile, kendilerinin tam denetleyemeyecekleri işler yaptırtmasından ve onun, halkın değişim isteğini gemleyemeyeceğinden korkuyorlar.

Bu neyi gösteriyor? Faşist diktatörlük zorbalığını sivil bir kılıf olmaksızın sürdürüyor. Ama sivil bir kılıf hazırlamada bile başarılı olamıyor. Faşist diktatörlük çelişkiler içinde bocalıyor.

Bu durum en başta sol güçler için tarihsel bir olanak yaratıyor. Bu gecikmeden görülmelidir. Yığınlar somut çözüm yolu arıyor. Ve asla hoşnut olmadıkları bugünkü durumdan çıkmada güvenebilecekleri politik güçleri arıyor. Halkımızın bu isteği hiçbir zaman bu kadar açık olmadı. TKP 5. Kongre kararları doğrultusunda tüm ulusal demokratik güçlerin ortak bir platform üzerinde anlaşması, birleşik bir alternatif yaratılması için, en başta sol güçlerin birliği için bundan böyle de her çabayı harcayacaktır.

Faşist Evren diktatörlüğünün tüm baskı ve tehditlerine karşın, dayatmalara evet demeyen yığınlar, ulusal çapta direniş potansiyeli taşıdıklarını gösterdiler. Türk ve Kürt tüm halkın emperyalizme, faşizme, şovenizme karşı, ulusal çapta direnişini örgütleme görevini gerçekleştirmenin bir hayal olmadığı bugün daha açık görülüyor. Gelişmeler bu görevi öne koyan 5. Kongremizi doğruluyor. Önümüzdeki dönemde Özal'ın tüm vaatlerine karşın daha da derinleşecek olan ekonomik bunalımın sonuçlarına, Amerikan yönetiminin baskı ve dayatmalarına karşı geniş yığınların tepkisi daha da artacaktır. Yığınlar Evren-Özal ikilisinin demokrasiye geçiş yolundaki vaatlerinin asılsızlığını, sendikal ve politik haklarının kabaca çiğnenmeye devam edilmesinde, faşist baskı ve terörün, sıkıyönetimlerin sürmesinde daha açık göreceklerdir. İş, ekmek, barış, demokrasi, ulusal hak ve özgürlükler için, Türk ve Kürt emekçilerin bağımsız savaşıma atılmalarının olanakları daha da artacaktır. Komünistlerin, sol güçlerin, öteki demokratik güçlerin görevi tüm bu olanaklardan yığınları barış ve demokrasi için birleştirmede yararlanmak, onların sahte demokrasi şampiyonlarının bir kez daha aldatılmalarını önlemektir.

Bu görevi gerçekleştirmek bugün ABD emperyalizminin halkımızı içine çekmek istediği bir savaş tehlikesini önlemek görevi ile sıkıca bağlıdır.

Faşist diktatörlük, Kuzey Kıbrıs'ta sözde bağımsız devlet ilânıyla şovenizme yeniden hız verdi. Yığınları bununla şaşırtmak istiyor. Kimi ilerici çevrelerin şoven propagandaların etkisi altında kaldıkları, sözde bağımsızlık ilânının ardında, emperyalizmin, NATO'nun, işbirlikçi oligarşinin bencil, halk düşmanı çıkarlarının yattığını kavrayamadıkları görülüyor. Emperyalizmin kışkırttığı, faşist diktatörlüğün yaydığı şovenizm zehirini etkisiz kılmak en başta komünistlerin, sol güçlerin görevidir.

Kıbrıs'ta Türk toplumunun kendi kaderini tayin hakkından dem vuranlara şöyle demek gerekir: Sizler bir demagog ve sahtekârsınız. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkından değil söz etmek, Kürt'lerin varlığını bile tanımayan ve yıllardır Kürt ulusunu ezen, yok etmek isteyenler siz değilsiniz? Sizler, gerçekte Türk ve Rum toplumlarından oluşan ve birlikte yaşamak isteyen Kıbrıs halkının kendi kaderini tayin hakkını tanımak istemiyorsunuz, Ada'yı bölmek, Kıbrıs'ın bağımsızlığına son vermek istiyorsunuz. Kıbrıs'ı emperyaliz-

min, NATO'nun bir askersel üssü haline getirmek, yeni bir savaş ocağı yaratmak istiyorsunuz.

Yığınların cuntaya karşı tepkisinin söndürülmesini, onların şaşırtılmasını önlemek, ulusal çapta direnişin koşullarının yok edilmesinin önüne geçmek, ülkemiz üzerinde dolaşan savaş bulutlarını dağıtmak için halkımıza bu gerçekleri aralıksız açıklamalıyız.

İnsanlığın nükleer bir savaşta yok olmasına karşı direndikleri için Barış Derneği yöneticileri uydurma gerekçelerle ağır cezalara çarptırıldılar. Demokrasiye geçiyoruz denildiği bir sırada barış için savaşanlar mahkûm edildi. İnsanlığı yok etmek isteyenlerin demokrasi maskesinin ardına gizlenmelerine izin vermemeliyiz. Demokrasinin ve barışın düşmanları birdir.

Yoldaşlar, barış savaşımını yükseltmek için her çabayı göstermek bugün her zamankinden daha yaşamsaldır. ABD yönetimi ve onun dümen suyunda yol alan NATO hükümetleri geçtiğimiz hafta Batı Avrupa'ya yeni atom roketlerini yerleştirmeye başladılar. Binbir türlü yalanın arkasına saklanmaya çalışarak Sovyetler Birliği'nin tüm yapıcı önerilerini geri çevirdiler. Kendi halklarının isteklerini kabaca çiğnediler. Şimdi dünya barışına yönelen tehlike daha da artmıştır. Biliyoruz ki, ABD planları içinde önümüzdeki dönemde kendi başlattığı yeni silahlanma turunda «Pershing» ve benzeri roketleri Anadolu topraklarına yerleştirme planları da vardır. Bu planları gerçekleştirmek için Washington ve Türkiye'deki işbirlikçileri, antisovyetizmi, Sovyet tehdidi yalanlarını daha da tırmandıracaklardır.

Sovyetler Birliği barışın kalesidir. Tüm insanlığı nükleer savaş tehlikesinden koruyan ana güçtür. Halkımızın kara gün dostudur. Bu gerçeğin üzerinden örtülmesini önlemek için her çabayı göstereceğiz. SBKP Genel Sekreteri Andropov yoldaşın, 24 Kasım günlü açıklamasında vurguladığı gibi, «Sovyetler Birliği önce olduğu gibi bugün de Avrupa'daki nükleer silahlar sorunda en köklü çözümden yanadır. Sovyetler Birliği Avrupa'nın orta menzilli ve taktik her türlü nükleer silahtan arındırılması önerisini yineliyor». Önümüzdeki dönemde Sovyetler Birliği'nin, öteki sosyalist ülkelerin barışçı dış politikalarına ilişkin somut gerçekleri halkımıza göstermek, ABD'nin ve bağlaşıklarının savaş hazırlıklarını gözler önüne sermek için daha çok çaba harcamalıyız. Amerikan planlarına karşı en geniş barış güçlerinin birliğini sağlamak için, barış içinde yanyana yaşama ilkelerini cuntaya dayatmak için, antisovyetizmin ulusal çıkarlarımıza, halkımızın yaşam hakkına nasıl taban tabana ters olduğunu her yurtsevere gösterebilmeliyiz.

Yoldaşlar, Bilen yoldaşımızın tüm bilinçli yaşamını uğruna adadığı güçlü bir TKP yaratmak yolunda Bilen yoldaşımızla birlikte önemli adımlar attık. Bunun sevincini duymak elbette hakkımızdır. Ama bu, hiçbir zaman kof bir kendinden hoşnutsuluk olmamalıdır. Durumu, görevimizi ve sorunlarımızı iyi kavramalıyız. Yapmamız gereken şeylerin daha başlangıcındayız.

5. Kongre oybirliği ile yeni parti yönetimini seçti. Ona ağır sorumluluk,

ama aynı zamanda yüksek bir otorite verdi. Şimdi her düzeydeki parti yöneticileri 5. Kongrenin en başta kendilerine yüklediği görevleri iyi kavramalıdır.

Başlıca temel görevimiz, partiyi korumayı gözardı etmeden, lafazanlığa en küçük pirim vermeden, Partimizin tüm gücünü, potansiyellerini yığınları örgütlemeye, onların güven ve sempatisini kazanmaya, baş düşmanla dişediş bir savaşa yöneltmektir. Eksiklerin giderilmesi, gediklerin kapanması ancak bu yoldaki çalışma içinde gerçekleşebilir.

Söylediklerimizi ve yazdıklarımızı yığınların anlamasına, onların duygu ve düşüncelerini yansıtmaya büyük dikkat vermeliyiz. Düşmanın yığınların bilincini çarpıtan her demagojisini zaman geçirmeden açığa vurmaliyiz.

5. Kongre, Marksizm-Leninizm temelinde, yeni programımız, yeni tüzüğümüz ve kongre kararları ile Partimizin ideolojik-politik-örgütsel birliğini sağlamlaştırdı. Şimdi bu sağlam temele dayanarak dün yada bugün Partiden ayrı düşmüş, bağları zayıflamış ama Partiye inancını ve bağlılığını yitirmemiş, temiz düşünceli her komünisti yeniden saflarımıza kazanmak için kapımızı açıyoruz. Dün yanlış yapmış, bugün yanlış kavrama yolunda olan yada karşılıklı yanlışların giderilmesiyle şimdi partimize yaklaşan eski yeni, her komünisti Partiye kazanmak gerekir.

İnsanları komünizme kazanmanın kolay olmadığını unutmayın. Ve unutmayın ki, milyonların içinde bugün komünistler sayıca henüz bir damla gibidir. Bu konuda harcanacak hiçbir çaba boşuna değildir.

Ama biz, bir düzen örgütü değil, savaş örgütüyüz. Komünist Partisi kırkambağ değildir. Aynı düşünen ve aynı davrananların gönüllü birliğidir. Kongremiz ortak düşünce ve davranışın temellerini güçlendirmiştir. Her türlü gurupçuluğun subjektif koşulları yok edilmiştir. Bu yünde en küçük bir adıma bile hoşgörülle bakılmayacaktır. Biz kadroların saksılarda, seralarda yetişeceğini düşünmüyoruz. Sağlıklı başakların boy verdiği tarlalarda ayrık otları da çok olur. Biz ikisini birbirine karıştırmamak için en büyük esnekliği, sabrı göstereceğiz. Ama ayrık otlarını yolup atmada da elimiz titremeyecektir.

Yoldaşlar, Kongremizin halkımıza ilettiği ana mesaj şudur: «Birleşin, yeneceksiniz!» TKP kendi birliğini güçlendiren bir parti olduğunu kanıtladı. Şimdi halkın güçlerini birleştirmek, sol'un birliğini gerçekleştirmek için Partimiz daha büyük bir kararlılıkla savaacaktır.

Bilen yoldaş Partimizi, tarihiyle bağlayan canlı bir halkaydı. O'nun, gerçekleşmesi için yaşamının son gücünü harcadığı 5. Kongremiz, bu bağı güvence altına aldı. Partimizin tarihine yönelen kirli elleri ezdi. Kongremiz Bilen yoldaşın yanısıra Partimize emek vermiş Mustafa Suphi'den, Ethem Nejat'tan, Şefik Hüsnü'den, Yakub Demir'e kadar tüm Parti önderlerine sahip çıktı. Onları saygıyla andı. Bundan böyle de, Bilen yoldaşın, öteki önderlerimizin anısına saldırmaya yeltenecek herkes bizi karşısında bulacaktır.

Bilen yoldaş, önceki yöneticilerden devraldığı, daha da güçlendirdiği Mustafa Suphi'lerin bu yüce emanetini, TKP'yi içinden Deniz yoldaş gibi özverili yiğit nice komünist çıkaran yeni kuşağa, bizlere teslim etti. TKP'nin şanlı bayrağını bizler daha da yücelteceğiz.

İşçi sınıfımız, halkımız, Partimiz Bilen yoldaşımızı unutmayacaktır!

Bilen yoldaş, çok yaşa!

Yaşasın TKP!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

TÜSTAV

TKP Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölümü nedeniyle partimize gelen başsağlığı mesajları

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Alman Komünist Partisi Yürütme Komitesi adına Sizlere, Türkiye Komünist Partisi Başkanı'nın ölümü nedeniyle en derin başsağlığı duygularımızı iletiriz.

Bilen yoldaşın ölümü, partiniz için, Türkiye işçi sınıfı için ve uluslararası komünist ve işçi hareketi için acı bir kayıptır.

İ. Bilen yoldaş, genç yaşından beri Türkiye Komünist Partisi saflarında ülkesinin işçi sınıfının çıkarları için, kapitalist sömürü düzenine karşı, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaştı.

İ. Bilen yoldaş, ateşli bir yurtseverdi. Ne Türkiye'deki gerici güçleri tarafından tutuklanması ne işkence ne de sürgün, O'nun bir Marksist olarak cesaretini ve direngenliğini kıramadı. Türkiye Komünist Partisi'nin en çetin gizlilik koşullarında savaşmak zorunda olması bile O'nun savaşkan iyimserliğini yok edemedi.

O'nun Marks, Engels ve Lenin'in ülkelerine, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve Sovyetler Birliği'ne bağlılığı, sınıf savaşçıları için örnektir.

Uzun yıllar Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri olarak O, ateşli bir enternasyonalist olarak partinin saygınlığının yükselmesini sağladı. O, ileri yaşına karşın, Türkiye Komünist Partisi Başkanı olarak da Türkiye'deki gerici askersel klişe karşı savaşıyordu.

O'nu, O'nun Türkiye halkının ve uluslararası işçi hareketinin davası uğruna savaşımını her zaman saygıyla anacağız.

Herbert Mies

Alman Komünist Partisi Başkanı

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölüm haberini derin bir acıyla öğrendik.

Sevgili Türkiyeli yoldaşlar, Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi ve kendi adıma Sizlere en derin duygularla başsağlığı dilerim.

Proleter bir savaşçının yüreği çarpmaz oldu. İ. Bilen yoldaşın ölümü, Türkiye işçi sınıfı için, uluslararası komünist ve işçi hareketi için ağır bir kayıptır.

İ. Bilen, yaşamını, Türkiye Komünist Partisi'nin, işçi sınıfının ve emekçi halkın çıkarları uğruna savaşımına adanmıştı. Uzun yıllar partinizin genel sekreteri, son zamanlarda da parti başkanı olarak, Türkiye Komünist Partisi'nin, ağır illegal savaşım koşullarında gelişmesinde, O'nun eşsiz bir payı vardır.

İ. Bilen yoldaşla biz, sınanmış bir enternasyonalisti, partimizin ve sosyalist Alman devletinin sadık bir dostunu yitirdik.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi, İ. Bilen yoldaşın savaşım ve özveriyle dolu yaşamını her zaman saygıyla anacaktır.

Erich Honecker
Almanya Sosyalist Birlik Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölümü nedeniyle Avusturya komünistlerinin içten başsağlığı duygularını iletiriz.

Birçok uluslararası toplantıda biz Bilen yoldaşı işçi sınıfının davasına sadık bir komünist ve ardıcıl bir enternasyonalist olarak tanıdık. O'nun adı, bizim dünya hareketimizin savaşımıyla bağlı kalacaktır.

Avusturya Komünist Partisi
Merkez Komitesi adına:
Franz Muhri

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ GENEL SEKRETERİ HAYDAR KUTLU YOLDAŞA

Değerli Haydar Kutlu yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen yoldaşın aramızdan ayrıldığına ilişkin haberi büyük bir üzüntüyle öğrendik.

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Yürütme Komitesi adına ve kendi adıma sizlere, Partimizin tüm üyelerinin ve dostlarının derin başsağlığı duygularını iletirim.

Türkiye Komünist Partisi, Türkiye işçi sınıfı ve uluslararası komünist ve işçi hareketi İ. Bilen yoldaşın ölümüyle, tüm gücünü, illegalitenin ağır koşullarında Türkiye emekçi halkının hizmetine vermiş, büyük bir saygınlık kazanmış, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi davasına sadık bir savaşçıyı yitirmiştir.

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Partimizin de sadık dostları arasında yer alan sınanmış enternasyonalist İ. Bilen yoldaşı her zaman saygıyla anacaktır.

*Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi
Başkanı Horst Schmitt*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İsmail Bilen-Marat yoldaşın ölümü nedeniyle Sizlere en içten başsağlığı dileklerimizi iletiriz. Bulgar komünistlerinin bilincinde İsmail Bilen, Türkiye işçi sınıfının çıkarları uğrunda, Türkiye Komünist Partisi ile Bulgar Komünist Partisi arasında kardeşçe ilişkilerin güçlenmesi için, komünizm ülkülerinin utkusu için tüm gücüyle savaşan bir savaşeri olarak yaşayacaktır.

Ateşli bir yurtsever ve sarsılmaz bir enternasyonalist olarak İsmail Bilen, uluslararası komünist ve işçi hareketinin birliği için, Marksist-Leninist düşüncenin arılığı için savaşmıştır. O, silahlımanın önlenmesi için, Balkanlarda ve tüm dünyada barışın ve güvenliğin sağlanması uğrunda büyük çaba harcamıştır.

Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi İsmail Bilen yoldaşın svaşamına büyük değer biçmekte ve O'nun aydınlık anısı önünde saygıyla eğilmektedir. Biz, Türkiye komünistlerinin Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi çevresinde daha da kenetlenerek, Marat yoldaşın tüm yaşamını adadığı davanın utkusu için savaşımı kararlılıkla sürdüreceklerine inanıyoruz.

*Bulgar Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı, sadık Marksist-Leninist, uluslararası komünist hareketin aktif fonksiyoneri ve Çekoslovakya halkının büyük dostu İ. Bilen yoldaşın aramızdan ayrıldığına ilişkin haberinizi derin acıyla aldık. Partiniz ve uluslararası komünist ve işçi hareketi, O'nunla, tüm yaşamını Türkiye emekçilerinin hakları uğrunda svaşıma, toplumsal ilerlemeye, sosyalizm ve komünizm davasının parlak ülkülerine adanmış bir insanı yitirdiler.

Değerli yoldaşlar, Çekoslovakya komünistleri adına, Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi derin başsağlığı duyularını iletir.

*Çekoslovakya Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen'in ölüm haberini derin bir üzüntüyle öğrendik.

O'nunla birlikte, yaşamını, halkının savaşımına, barış ve halklar arası dostluk için savaşıma adanmış bir insan yitirilmiştir.

Bu vesileyle, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne, Türkiye komünistlerine kardeşçe başsağlığı ve derin dostluk duygularımızı iletiriz.

*Fransız Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Partimiz Merkez Komitesi ve tüm üyeleri, Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölümüne ilişkin sarsıcı haberi derin bir üzüntüyle aldılar.

Bilen yoldaşın ölümü, yalnızca Türkiye işçi sınıfı ve halkı için değil, aynı zamanda uluslararası komünist ve işçi hareketinin bütünü için de büyük bir kayıptır. Türkiye Komünist Partisi saflarında ve başında O'nun uzun yıllar süren savaşımları, O'nu, özgürlük için, ülkesinin bağımsızlığı ve ilerlemesi için seçkin bir önder olduğunu gösterdi ve uluslararası komünist ve işçi hareketinin bütününe O'na ve partimize olan saygısını ve takdirini kazandırdı.

O'nun dünya komünist hareketinin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelindeki birliği için savaşımları ve O'nun insanlığın en asil davasına bağlılığı ve yükümlülüğü her zaman saygıyla anılacaktır.

Partimiz ve halkımız, büyük acınızı paylaşıyor ve kardeş Türkiye halkına derin başsağlığı duygularını iletir.

*Naim Aşhab
Filistin Komünist Partisi MK PB üyesi
Uluslararası İlişkiler Sorumlusu*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

İ. Bilen yoldaşın ölüm haberini derin bir üzüntüyle öğrendik. Guatemala Emek Partisi Merkez Komitesi, militan dayanışma duygularını ve partimizin, Bilen yoldaşın, Türkiye'de demokrasinin egemen olması ve halkınızın öncüsünün hedefinin gerçekleşmesi için yürüttüğü 61 yıllık savaşımları doğrultusunda başarıya ulaşacağına inancımızı belirtiriz.

Guatemala komünistleri, İ. Bilen yoldaşı her zaman saygıyla anacaklardır. Partinize, demokrasi, barış ve Türkiye'nin bağımsızlığının sağlanması uğruna savaşında başarılar dileriz.

Kardeşçe selamlarla
Guatemala Emek Partisi
Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölüm haberini derin bir üzüntüyle öğrendik. O'nun ölümüyle Türkiye işçi sınıfı, Türkiye halkı, Türkiye Komünist Partisi ve dünya komünist hareketi en yiğit oğullarından birisini yitirmiştir.

Bilen yoldaş, tüm yaşamını Mustafa Suphi'nin partisine, Türkiye işçi sınıfının çıkarlarına, bağımsızlık ülkülerine, Türkiye'nin devrimci yenilenmesine ve komünizm davasına adanmıştı. Bilen yoldaşın yaşamı, ağır baskılar, koğuş-turmalar, uzun tutukluluk, sürgünlük ve politik göçmenlik koşullarında çetin savaşımmlarla örülmüştür.

Bilen yoldaş birçok kez çirkin başını kaldıran faşizme karşı savaşında önemli bir rol oynamıştır. Antifaşist, antiemperyalist cephe politikasının hazırlanmasında O belirleyici katkıda bulunmuştur.

Bilen yoldaş, uluslararası komünist hareketin tarihinde ve Türkiye işçi sınıfının bilincinde Marksizm-Leninizmin ve proleter enternasyonalizminin ateşli bir savunucusu olarak anılacaktır.

Bu acı kayıp nedeniyle Sizlere, ailesine ve dostlarına başsağlığı dileriz.

Kardeşçe selamlarla
Irak Komünist Partisi
Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Partinizin Başkanı İsmail Bilen yoldaşın ölüm haberini derin bir üzüntüyle öğrendik. Bilen yoldaş, Türkiye işçi sınıfının ve uluslararası komünist hareketin seçkin bir önderiydi.

Uzun yıllar Türkiye Komünist Partisi'nin başında, O, halkını ve Türkiye işçi sınıfını ezgiden, yabancı tekellerin sömürsünden ve yerli oligarşiden kurtarmak için, demokrasi, sosyalizm ve dünyada barış için direngen bir savaş yürüttü.

Bilen yoldaş, her zaman gerçek bir Marksist-Leninist ve proleter enternasyonalistiydi.

AKEL ve Kıbrıs halkı Kıbrıs'ın, NATO ve Türkiye saldırısına, adanın bölünmesine karşı sürdürdüğü haklı davasındaki ilkeli konumuna yüksek bir değer biçiyorlar.

AKEL Merkez Komitesi ve kendi adıma, O'nu yitirmiş olmanızdan dolayı duyduğumuz derin üzüntüyü ve başsağlığı duyularını iletirim. Sizden bu duyularımızı Bilen yoldaşın ailesine de iletmenizi rica ederim.

Kardeşçe selamlarla

Ezekias Papayioannu

AKEL Merkez Komitesi Genel Sekreteri

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Parti başkanı, Türkiye ve uluslararası işçi hareketinin seçkin savaşçısı İ. Bilen yoldaşın ölümü nedeniyle *Macaristan Sosyalist İşçi Partisi* Merkez Komitesi, *Macaristan* komünistleri adına Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne duyduğu derin acıyı bildirir ve başsağlığı diler.

Komünist selamlarla

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi
Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölüm haberini Mısır Komünist Partisi derin bir üzüntüyle karşılamıştır. Bizce, Bilen yoldaşın ölümü, yalnızca partiniz için değil, aynı zamanda dünya komünist hareketi için de büyük bir kayıptır.

Mısır komünistleri Bilen yoldaşı, Marksizm-Leninizmin, proleter enternasyonalizminin ödünsüz savunucusu, yetenekli bir örgütçü ve büyük bir enternasyonalist olarak tanıyor.

Biz, Bilen yoldaşın, 61 yıllık parti yaşamında kendisine parti tarafından verilen tüm görevleri ikircimsiz, büyük bir coşkuyla ve yaratıcılıkla yerine getirdiğini biliyoruz. Mısır komünistleri, Bilen yoldaşın yiğitliklerle dolu yaşamında, her zaman Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve Sovyetler Birliği'ne içten sevgi ve bağlılık gösterdiğine tanık oldular. Bu nedenle de, Bilen yoldaşın yaptığı tüm katkıların, Mustafa Suphi'nin partisinin tüm üyeleri tarafından saygıyla anılacağına ve örnek kabul edileceğine inanıyoruz. Bilen yoldaş, uluslararası komünist hareketin tarihinde ve Türkiye işçi sınıfının bilincinde,

her zaman proleter enternasyonalizminin yiğit bir savunucusu olarak anılacaktır.

Kardeşçe selamlarımızla
Mısır Komünist Partisi
Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Türkiye ve uluslararası komünist hareketinin seçkin kişilerinden TKP Başkanı İsmail Bilen yoldaşın ölümünü derin bir üzüntüyle öğrendik. Bilen yoldaş bütün yaşamını Türkiye'nin bağımsızlığı, halkının çıkarları, Türk halkı ile Sovyet halkı arasındaki dostluk için, barış ve sosyalizmin büyük ülkülerinin utkusu için savaşına adanmıştır.

Partinizin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizminin sarsılmaz ilkeleri temelinde örgütsel ve ideolojik sağlamlaşmasına büyük katkısı olmuştur.

Bilen yoldaş, dünya komünist ve işçi hareketinin birlik ve beraberliğinden yana kararlı girişimlerde bulunmuştur. Sovyet komünistleri, onu, ateşli bir enternasyonalist, SBKP'nin ve Sovyetler Birliği'nin büyük bir dostu, anti-sovyetizmin bütün biçimlerine karşı uzlaşmaz savaşım veren ve partilerimiz arasında kardeşlik ilişkilerinin gelişmesine büyük hizmeti geçen bir kişi olarak tanıyorlardı.

Bilen yoldaşın aydınlık anısı ebedi olarak kalplerimizde yaşayacaktır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi
Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Başkanı, uluslararası komünist ve işçi hareketinin seçkin savaşeri ve Vietnam halkının yakın dostu İ. Bilen yoldaşın ölümü haberini derin bir üzüntüyle öğrendik.

Vietnam Komünist Partisi adına en derin başsağlığı duyularımızı iletiriz.

Vietnam Komünist Partisi
Merkez Komitesi

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sevgili yoldaşlar,

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi, partinizin başkanı ve uluslararası komünist hareketin seçkin temsilcisi İ. Bilen yoldaşın ölümü nedeniyle başsağlığı diler.

Marksizm-Leninizm ilkelerine sınıksız bağlı olan Bilen yoldaş, tüm yaşamını Türkiye halkının mutluluğuna, ulusal bağımsızlığa, barış ve sosyalizmin utkusuna adanmıştı.

Yunanistan komünistleri, ülkemizin tüm demokratik güçleri Bilen yoldaşın, halklarımız arasında dostluğun gelişmesi, bölgemizdeki sorunların barışçı yollarla çözülmesi ve Amerikan emperyalizminin saldırganlığına karşı savaşımına yüksek bir değer biçiyor.

Lütfen başsağlığı dilekelerimizi Bilen yoldaşın ailesine de iletiniz.

*Yunanistan Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi enternasyonal kollektifi Türkiye ve uluslararası komünist hareketin seçkin militanlarından Türkiye Komünist Partisi Başkanı İsmail Bilen'in ölüm haberini derin bir acıyla öğrendi.

İ. Bilen yoldaş dergimizin sayfalarında Türkiye komünistlerinin işçi sınıfının ve tüm emekçilerin çıkarları için, Anayurtlarının özgürlüğü ve bağımsızlığı uğrunda verdikleri özverili savaşımı anlatan birçok önemli yazı yayınladı. O, dergide sürekli olarak dünya komünist hareketinin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde birlik ve dayanışmasının güçlendirilmesini savundu.

Ateşli yurtsever, ardıcıl enternasyonalist, komünizm ülkülerinin kararlı savaşçısı İsmail Bilen'in aydın anısı yüreklerimizde ebediyen yaşayacaktır.

Sizlere içten başsağlığı dilekelerimizi iletiriz.

*«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi
Y. Sklarov
Başredaktörü*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli arkadaşlar,

Partiniz Başkanı sayın İsmail Bilen'in hayata gözlerini yummuş olduğunu üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz.

Partimiz, İ. Bilen'in Türkiye işçi sınıfı hareketinin içindeki; O'nun ön saflarındaki uzun mücadele yıllarına Türkiye Komünist Partisi'nin yeni yeni atılımlarla gelişip güçlenmesine; Türkiye ve Kürdistan halkları; onların örgütlü güçleri arasında dostluk ve kardeşlik bağlarının gelişmesine mücadelesiyle yaptığı katkılara büyük değer biçiyor ve İsmail Bilen'in yitirilmiş olmasını büyük bir kayıp olarak değerlendiriyor.

Merkez Komitemiz ve Partimizin tüm üyeleri adına, Partiniz Başkanı İ. Bilen'i yitirmiş olmanızdan dolayı Merkez Komitenize ve Partinizin tüm üyelerine başsağlığı diler, üzüntülerinizi paylaştığımızı bildiririm.

Devrimci selamlarımız ve en içten dayanışma dileklerimizle.

*Kürdistan Öncü İşçi Partisi
Merkez Komitesi adına
Genel Sekreter
Serhad Dicle*

24 Kasım 1983

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

İ. Bilen yoldaşın Türkiye işçi sınıfı tarihinde unutulmaz bir yeri vardır. Kişisel politik yaşamı Türkiye Komünist Partisi'nin yaşamıyla hemen hemen eş uzunluktadır ve bu, yarım yüzyılı hayli aşkın, ender rastlanan bir birliktelik sürecidir. Bu olgu kendi başına onur vericidir. Bir de bu uzun sürede dünya ve Türkiye işçi sınıfının geçirdiği çetin sınavlar hatırlanırsa, bunca uzun bir ömür boyu Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ana çizgisinden sapmaksızın hareketin içinde kalabilme ve ona katkıda bulunabilmenin önemi daha iyi anlaşılır.

Bilen yoldaş Türkiye'deki gelişmelerin 1970 'li yılların ortalarına doğru vardığı görece elverişli koşullarında, TKP'yi yeniden örgütleyip hareketlendirmeyi bilmiş, ona Türkiye'nin politik yaşamında yer aldirtmiştir. TKP'ye genç bir kuşak kazandırmış ve onu yetiştirmiştir.

Bilen yoldaş'ın ölümü yalnız TKP'nin değil, bütününde Türkiye işçi sınıfı hareketi tarihinde bir dönemin kapanma sürecine girdiği zamana rastlamıştır. Bir dönemi kapsayan bu süreç aynı zamanda yeni bir dönemin açılması sürecidir. Bu yeni dönemin daha ileri aşamalara dönük olabilecek perspektifi içinde, Bilen yoldaş'ın anısına selam olsun.

*Behice Boran
Türkiye İşçi Partisi
Genel Başkanı*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Sayın yoldaşlar,

TKP Başkanı İ. Bilen yoldaşın nesnel yaşamdan ayrılmış olduğunu derin bir acı ile öğrendik.

İçinde bulunduğumuz ve sizlerle omuz omuza sürdürmek için çabaladığımız

savaşım görevlerinin erteleme kabul etmez koşulları yas tutmamıza izin vermiyor.

Aynı koşullar İ. Bilen yoldaşın ardında bıraktığı komünist miras ve sonsuzluğa götürdüğü kişisel değerler üzerinde yeterince düşünmemizi de engellemektedir. Bu tüm yönleriyle ancak gelecekte sonuçlandırılabilir bir iştir.

Şimdiden algıladığımız odur ki ülkemiz komünist hareketinin «eski kurcusu», 1973 atılımının önderi, bir dizi komünist kuşağın hocası, komünist geleneklerimizin bir taşıyıcısı ve bekçisi, TKP'nin ve hepimizin başkanı artık bizleri bırakmıştır.

Yitirilen büyüktür ve hepimizindir. TKP'nin, bütün ülkemiz komünistlerinin, yüce işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın başı sağ olsun.

Komünist selamlar.

*Türkiye Komünist Emek Partisi
Merkez Komitesi
Politik Bürosu*

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Yaşamını işçi sınıfının mücadelesine adayan, uzun yıllar TKP Genel Sekreterliği, son olarak da Başkanlığı görevini yapan İ. Bilen yoldaşın ölümü nedeniyle Partimizin dayanışma duygularını iletirim.

Demokrasi ve sosyalizm savaşını sürdüren Türkiye emekçileri O'nun anısını saygıyla anacaklardır.

*Kemal Burcak
Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi
Genel Sekreteri*

Türkiye Komünist Partisi ile Alman Komünist Partisi arasında üst düzeyde bir görüşme yapıldı

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş ile Alman Komünist Partisi Başkanlık Divanı üyesi Karl Heinz Schröder arasında yapılan görüşmede, uluslararası durum ve her iki kardeş parti arasındaki ilişkiler ele alındı.

Görüşmede, her iki parti, halkların çoğunluğunun iradesine karşın çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde ilk nükleer vuruş silâhları olan yeni Amerikan roketlerinin konumlandırılmasına başlanmasını, barışın çıkarlarında ters düşen bir girişim olarak sert bir dille kınadılar. Her iki kardeş parti, Türkiye'deki Amerikan askersel varlığının artırılmasına yönelik önlemleri, özellikle Amerikan Çevik Kuvvetleri'nin Türkiye'de konumlandırılmasına yönelik girişimleri barışa yönelik bir tehdit olarak nitelendirdiler.

Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi'nin 40. kuruluş yıldönümü nedeniyle Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, devrimci savaş selamlarını gönderir.

Bu kutlama, emperyalizmin en saldırgan çevrelerinin, başta Amerikan emperyalizminin ve NATO'nun dünya çapında sosyalist ülkelere yönelik «haçlı seferi» politikası uyguladığı, halkların ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımını her yolla boğmaya çabaladığı günlere denk düşüyor. Bu kutlama, ülkemiz emekçi halkının çıkarları uğruna savaşımın keskinleştiği, emperyalizmin ülkemizi de bölgedeki savaş serüvenlerine ortak etmeye kalkıştığı günlere denk düşüyor.

Türkiye Komünist Partisi, bu tarihsel kutlamanın dünya barışı, bütün ülkelere işçilerinin ve emekçi halkların çıkarları uğruna savaşımında bir dönüm noktası olmasını diler.

Komünist selamlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu

3 Aralık 1983

Portekiz Komünist Partisi 10. Kongresi'ne

Sevgili yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Portekiz Komünist Partisi'nin 10. Kongresi'ne devrimci savaş selamları gönderir.

Kongreniz, Amerikan emperyalizminin en gerici ve saldırgan çevrelerinin dünya hegemonyası, sosyalist ülkeler karşısında askersel üstünlük peşinde koştuğu, halkların ulusal ve sosyal kurtuluş uğruna savaşımını silah zoruyla gemlemeye kalkıştığı, uluslararası hukuk kurallarını en kaba ve ağır biçimde çiğnediği, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesi girişimlerinin yoğunlaştığı bir dönemde toplanıyor. Portekiz topraklarını Amerikan Çevik Kuvvetleri için kullanılması çabaları, ülkeniz halkını büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakıyor. 10. Kongre'nin barış, silahsızlanma, halklararası dostluk ve dayanışma yolunda önemli bir adım olacağına inanıyoruz.

Kongreniz, Portekiz'de, gericiğin Nisan 1983 seçim sonuçlarını hiçe sayarak Nisan Devrimi'nin kazanımlarını yok etmek, tekelleri ve latifundiaları restore etmek, emekçi halkın hak ve özgürlüklerini kısıp yaşam düzeyini daha da düşürmek, ülkenin dış boçlarını artırmak ve emperyalizme bağımlılığını perçinlemek yolundaki çabalarını yoğunlaştırdığı bir dönemde toplanıyor. Türkiye komünistleri, Portekiz Komünist Partisi'nin savunduğu politikanın, Portekiz'i ekonomik bunalımdan çıkarmada, halkın yaşam düzeyini yükseltmede, demokratik kazanımları ve demokratik yasaları korumada ve ulusal bağımsızlığını güvence altına almada tek alternatif politika olduğuna inanıyor. Portekiz Komünist Partisi'nin katılımı olmaksızın, ülkedeki ulusal çaptaki hiçbir sorunun çözülemeyeceği görüşünüzü tümüyle paylaşıyor.

Yoldaşlar,

Askersel faşist diktatörlük ve derin gizlilik koşullarında savaşım yürüten Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresi, partimizin önüne, dünya çapında barışın savunulması, ülkemizin Yakındoğu'da Amerikan emperyalizminin savaş serüvenlerine sürüklenmesinin önüne geçilmesi ve faşist diktatörlüğün yıkılması için en geniş güçlerin birliğini sağlama görevini koydu. TKP'nin 5. Kongresi, faşizme ve emperyalizme karşı adım adım ulusal bir direnişin örgütlenmesi için bir dizi önemli kararlar aldı. Yeni parti programını ve tüzüğünü kabul etti. Ağır koşullar ve faşist yönetimin sürekli saldırıları altında savaşım yürüten Türkiye komünistleri, TKP'nin katılımı olmaksızın Türkiye'de ulusal çaptaki hiçbir sorunun çözümlenemeyeceğini saptadılar. TKP'yi daha da güçlendirmek için çalışıyorlar.

Yoldaşlar,

Uzun yıllar taşizm ve derin gizlilik koşullarında savaşım yürütmüş olan

Portekiz Komünist Partisi ve onun yiğit üyeleri, Türkiye'de baskılar, işkenceler, koğuştırmalar altında bulunan tüm güçlerle dayanışma hareketinin ön sıralarında yer alıyorlar. Burada, Sizlere, Türkiye'deki barış ve demokrasi güçlerine gösterdiğiniz dayanışma nedeniyle teşekkürlerimizi iletmek isteriz. TKP, kardeş Portekiz Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde bağlıdır. Portekiz Komünist Partisi'nin 10. Kongresi, ortak savaşım ülkülerimiz ve ortak davamız yolunda bir dönüm noktası olsun!

Yaşasın Portekiz Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

15 Aralık 1983

Alman Komünist Partisi 7. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, kardeş Alman Komünist Partisi'nin 7. Kongresi'ne devrimci savaş selamlarını gönderir. Bu fırsatla bir kez daha Alman Komünist Partisi ile Türkiye Komünist Partisi arasındaki örnek kardeşçe ilişkilerden duyduğu hoşnutluğu dile getirir.

Kongreniz, Federal Almanya'nın bir atom savaşının tutuştuğu yer olma tehlikesinin olağanüstü arttığı koşullarda toplanıyor. Emperyalizmin, en başta Amerikan emperyalizminin en saldırgan, aşırı gerici kesimleri, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesinē başlayarak, bu ölümcül tehlikenin böylesine artmasına neden oldular. Barışın ve toplumsal ilerlemenin kalesi Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere, kapitalist ülkeler işçi sınıfına, ulusal ve sosyal kurtuluş için savaşan halklara karşı «haçlı seferi» politikasına yönelen bu çevreler, dünyanın her köşesinde gerginliği tırmandırıyor, çatışmalar küröklüyor, insanlığı nükleer bir yıkıma süröklmeye çabılıyor. Kongrenizin, savaş tehlikesinin önlenmesi, savaş karşıtı güçler cephesinin güçlendirilmesi ve insanlığın yaşama hakkının savunulması yolunda alacağı kararların, başarıyla yaşama geçirilmesini dileriz. Türkiye Komünist Partisi, bu yöndeki tüm çalışmalarda Federal Almanya komünistleriyle omuz omuzadır.

Kongreniz, Federal Almanya'da işsizliğin eşi görölmedik boyutlara vardığı, büyük sermayenin işçi sınıfının ekonomik ve sosyal haklarına karşı saldırıya geçtiği ve sağ yöndeki gelişmenin demokratik hak ve özgürlükleri tehdit ettiği bir ortamda toplanıyor. 7. Kongrenin, Federal Almanya işçi sınıfına ve halkına yönelik böylesi girişimlerin geriletilmesi için savaşımında dönüm noktası olmasını dileriz. Türkiye Komünist Partisi, partinizin, böylesi bir dönemde çetin sorunlarla karşı karşıya bulunan Türkiyeli ve tüm öteki yabancı işçilerin haklarını savunan politikasına yüksek bir değer biçiyor.

Değerli yoldaşlar,

6 Kasım sözde seçimleriyle Türkiye'deki faşist rejime sivil bir kılıf giydiren işbirlikçi oligarşinin, halkımıza, işçi sınıfına, tüm barışseverlere ve ilerici güçlere, Kürt halkına yönelik saldırıları sürüyor. Emekçilerin ekonomik, sosyal, demokratik ve politik tüm hakları, şimdi sivil bir görünüm altında zorbaca çiğneniyor. ABD emperyalizminin saldırgan stratejisinde Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere karşı saldırı üssü, Yakındoğu halklarının özgürlük savaşımına karşı jandarma rolü verilen ülkemiz, her an bölgede bir savaşa süröklene tehlikesiyle karşı karşıyadır. Kıbrıs'da ayrılıkçı bir devlet ilan edilmesinden sonra, Adana'daki İncirlik üssünün, Lübnan, Filistin ve Suriye halklarına yönelik Amerikan saldırı operasyonları için kullanılmasına izin verilmesi, bu tehlikeyi daha da artırıyor. Amerikan yönetimi, Batı Avrupa'dan

sonra, Türkiye'ye de Pershing-2 roketlerinin yerleştirilmesini gündeme getiriyor.

Ekim 1983'de toplanan TKP 5. Kongresi, Türkiye komünistlerinin önünde duran en ivedi görevin, barışı korumak, Türkiye'nin bir atom savaşında yok olmasını önlemek, ülkemizi bölgede bir barış etmeni yapmak olduğunu saptadı. Kongre, partimizin önüne, faşist rejimi yıkmak ve ulusal demokratik güçlerin erkini oluşturmak görevini koydu. Şimdi partimiz, derin gizlilik koşullarında ve ardı arkası kesilmeyen polis saldırıları altında, emperyalizme ve faşizme karşı ulusal çapta direnişi hazırlamak için vargücüyle çalışıyor. Bu amaçla, tüm ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğini sağlamak yönünde aralıksız çaba sarfediyor.

Türkiye Komünist Partisi, bu savaşında, kardeş Alman Komünist Partisi'nin dayanışmasına büyük değer biçiyor. Sizin TKP ile, Türkiye barış ve demokrasi güçleriyle, ülkemiz halkıyla dayanışmanız, bizlere bu çetin savaşında güç veriyor.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, Alman Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde köklü tarihsel bağlarla bağlıdır. Üç kardeş partinin, Almanya Sosyalist Birlik Partisi-Alman Komünist Partisi-Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin Alman topraklarından bir daha yeni bir dünya savaşının başlatılmaması yolundaki çağrısını vargücüyle destekleyen TKP 5. Kongresi, bu komünist dayanışmanın somut ifade bulduğu bir platform olmuştur.

Sizlere, «Barış ve İş İçin Alman Komünist Partisi'nin 1984 Eylem Programı»nı, partiyi güçlendirme ve komünist saflara genç işçileri kazanma eylemini, ve kongrede alacağınız tüm kararları yaşama geçirmede büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Alman Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

Yaşasın dünya barışını savunan güçler!

*Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

6 Ocak 1984